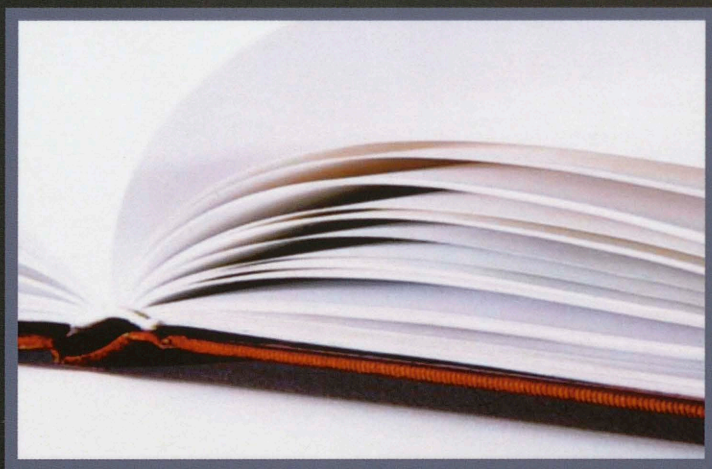

ISSN 1689-9482

**Książnica Podlaska
im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku**

GŁOS

BIBLIOTEK PUBLICZNYCH Województwa Podlaskiego

**BIULETYN
INFORMACYJNO-METODYCZNY**

Białystok 2019

Nr 1 (19)

OPIS TREŚCI

WARSZTAT

**KSIĄŻNICA
PODLASKA**

im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku

GŁOS BIBLIOTEK PUBLICZNYCH Województwa Podlaskiego

BIULETYN
INFORMACYJNO-METODYCZNY

BIBLIOTEKI

Monika Turecka

Kreatywność w bibliotekach
myślenia w bibliotekach
Aleksandra Sekowska
Problemy i wyzwania w bibliotekach

Iwona Litwiniuk

Nr 1 (19)

Białystok 2019

Redaguje

zespół pracowników Książnicy Podlaskiej:

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

Biblioteka Powiatu Białostockiego

Korekta:

Marta Kozłowska

Redakcja zastrzega sobie prawo do adiustacji

i skracania tekstów.

Nadesłanych materiałów nie zwracamy.

Nakład 100 egz.

Adres redakcji:

Książnica Podlaska

im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku

15-097 Białystok, ul. Marii Skłodowskiej-Curie 14A

Tel. (85) 67-67-267

e-mail: instrukcyjny@ksiaznicapodlaska.pl

bpb@ksiaznicapodlaska.pl

Skład:

ZNAKI Teresa Muszyńska, znaki@home.pl

Druk:

www.druk-24h.com.pl

SPIS TREŚCI

WARSZTAT

Anna Żarska-Kopras

„Taki duży, taki mały może...” czytelnikiem być.

Najmłodsi użytkownicy bibliotek publicznych

woj. podlaskiego – wyniki badań ankietowych 7

Grzegorz Zys

Podlaskie biblioteki publiczne w liczbach – wybrane dane

liczbowe i wskaźniki funkcjonalności 33

Marta Kozłowska

Terapeutyczne wartości w literaturze dla dzieci 51

Małgorzata Rokicka-Szymańska

Inicjatywy biblioteczne – wartością dodaną statystyki

bibliotecznej 59

BIBLIOTEKI

Monika Turecka

Kreatywność bibliotek czy bibliotekarzy? Czyli renesans

myślenia w bibliotekach 73

Aleksandra Sękowska

Projekt „literaTOUR” – kreatywna promocja czytelnictwa

wśród dzieci i młodzieży 77

Iwona Litwińczuk

Nowa siedziba Miejskiej Biblioteki Publicznej

w Ciechanowcu 83

Ewelina Kaźmierowicz

Z życia Biblioteki Publicznej w Sokółce 87

SPRAWOZDANIA I RELACJE

Joanna Trusiuk, Marta Kozłowska

Z książką w podróż muzyczną – projekt czytelniczy 2019 r.
zrealizowany w ramach programu MKiDN Partnerstwo dla
książki 91

Anna Żarska-Kopras

Pozabudżetowe źródła pozyskiwania środków przez
biblioteki publiczne województwa podlaskiego na
działalność bieżącą i inwestycje w 2018 r. 95

Aleksandra Sękowska

IV Wojewódzki Przegląd Teatrów Dziecięcych
i Młodzieżowych – Melpomena 2019 109

Jolanta Chrostowska-Sufa

„Uczciwa oszustka” – relacja ze spotkania DKK
dla dorosłych 115

Barbara Frankowska

Integracja szkoleniowa bibliotekarzy powiatu
hajnowskiego 117

Małgorzata Rokicka-Szymańska

Wspólne przedsięwzięcie bibliotek w ramach
doskonalenia zawodowego 121

POMOCE METODYCZNE

Joanna Jagiełło, Justyna Szkiłdź

Kto przytuli Misia Tulisia? – scenariusz zajęć z okazji
Międzynarodowego Dnia Pluszowego Misia dla
sześciolatków 127

Anna Żarska-Kopras

Podróże małe i duże – scenariusz zajęć dla dzieci w wieku
przedszkolnym 5-6 lat. 130

Anna Żarska-Kopras

Pora na potwora – scenariusz zajęć dla dzieci w wieku
przedszkolnym 5-6 lat 132

Marta Kozłowska

Julian Tuwim inspiruje 135

Paulina Miłkowska, Anna Żarska-Kopras

Kalendarz rocznic 2020 138

STOWARZYSZENIE BIBLIOTEKARZY POLSKICH

Katarzyna Węclawska

„Ocalić od zapomnienia” – spotkanie
bibliotekarzy-emerytów 159

Małgorzata Rokicka-Szymańska

Sprawozdanie z działalności ogniw terenowych SBP
w okręgu podlaskim za rok 2017 i 2018 161

STATYSTYKA BIBLIOTECZNA

Sprawozdanie cyfrowe za rok 2018 – województwo
podlaskie 179

Sprawozdanie cyfrowe za rok 2018 – Książnica Podlaska 183

Sprawozdanie cyfrowe za I półrocze 2019 r. – województwo
podlaskie 184

Sprawozdanie cyfrowe za I półrocze 2019 r. – Książnica
Podlaska 187

Anna Żarska-Kopras

Książnica Podlaska

„Taki duży, taki mały może...”¹ czytelnikiem być.

Najmłodszy użytkownicy bibliotek publicznych
woj. podlaskiego – wyniki badań ankietowych.

Na temat roli czytania w życiu człowieka wydano wiele książek i publikacji. Obcowanie z książkami rozwija, wzbogaca, kształtuje poglądy, uczy itp.

Czytanie staje się modne, o czym świadczą liczne kampanie promujące książki i czytelnictwo organizowane w Polsce i na świecie. Szczególną rolę w upowszechnianiu tego typu wydarzeń odgrywają biblioteki i bibliotekarze, którzy organizują w swoich placówkach różnorodne imprezy promujące czytelnictwo oraz spotkania z książką. Bardzo cieszy fakt, że wzorem państw Europy Zachodniej, a szczególnie krajów skandynawskich, w Polsce coraz bardziej zwraca się uwagę na potrzeby najmłodszej grupy użytkowników bibliotek, czyli dzieci do lat 6. Wiemy, że kontakt dziecka z książką wspomaga jego rozwój intelektualny, co potwierdzają psychologowie i pedagodzy.

Według Michaliny Gajewskiej² kontakt z książką dzieci wieku 0-3 lat ma następujące korzyści:

¹ Arka Noego, *Święty uśmiechnięty (Taki duży, taki mały)*.

² M. Gajewska, *Broszura informacyjna akcji Mała książka – wielki człowiek*, Kraków 2018.

- ▶ Wspólne czytanie buduje więź emocjonalną rodzica z dzieckiem, tworzy poczucie bliskości i bezpieczeństwa.
- ▶ Oglądanie ilustracji usprawnia koordynację wzrokowo-ruchową i stymuluje wzrok dziecka.
- ▶ Kiluminutowe czytanie spokojnym głosem uspokaja dziecko, pozwala budować poczucie przewidywalności i przynależności do wspólnoty rodzinnej.
- ▶ Poprzez czytanie dziecko uczy się kojarzyć fakty, wnioskować i zestawiać przyczynę ze skutkiem.
- ▶ Codzienne czytanie wspomaga rozwój mowy poprzez przyswajanie intonacji i melodii języka.
- ▶ Czytanie dostarcza wiedzy o otaczającym świecie, ludziach i przedmiotach.
- ▶ Literatura dostarcza wzorców osobowych, uczy jak mówić o swoich potrzebach i oczekiwaniach wobec innych.

Natomiast zalety czytania książek dzieciom w wieku 3-6 lat to:

- ▶ Czytanie książek rozwija myślenie, pamięć i mowę dziecka.
- ▶ Poprzez czytanie dziecko zdobywa wiedzę o sobie i otaczającym je świecie oraz rozwija kompetencje poznawcze.
- ▶ Książki pomagają dzieciom poznać i nazwać emocje swoje i innych osób, a także rozróżniać świat zewnętrzny od świata odczuć i wrażeń.
- ▶ Czytanie uczy wyrażania emocji oraz radzenia sobie z nimi.
- ▶ Czytanie jest dla dziecka czasem relaksu i reguluje emocje z całego dnia.
- ▶ Bohaterowie książkowi dają dzieciom nowe wzory osobowe oraz wskazówki jak postępować w różnych sytuacjach.
- ▶ Czytanie z rodzicem rozwija w dziecku zainteresowanie literami i słowem pisanym oraz rozbudza w nim gotowość do nauki samodzielnego czytania.
- ▶ Czytanie rozwija kreatywność i wyobraźnię dziecka, uczy wyciągania wniosków, porównywania faktów i znajdowania rozwiązań.

- ▶ Książka jest świetnym pretekstem do rozmowy z dzieckiem i wyprawy do miejsc związanych z jej tematem.
- ▶ Książki pomagają ośwoić trudne tematy, uczą komunikować potrzeby i pokonywać lęki.

Dlatego biblioteki coraz chętniej podejmują działania przyczyniające się do obecności dzieci najmłodszych w bibliotekach, a co za tym idzie całych rodzin.

„Na początku wystarczy, byśmy pozwolili dziecku poczuć radość słuchania, a potem czytania, wówczas będzie garnęło się do lektury, wyciągało po książkę ręce, domagało się jej każdego dnia. Takie pierwsze lektury oddziałują z niezwykłą siłą, łączą we wspólnocie przeżyć tego, kto czyta, i tego, kto słucha. My, dorośli, na czas lektury stajemy się małymi dziećmi, nostalgicznie wracamy do «szczenięcych lat»; oni, mali, czują tę naszą magiczną bliskość, mają w nas oparcie w przeżywaniu lęku o los bohatera, trwogi, gdy zbłądzi pośród krzyżujących się dróg, radości, gdy po trudach zdobędzie nagrodę. To jest pierwsza rola książki: budowanie mostów między pokoleniami, łączenie we wspólnocie przeżyć, śmiechu i wzruszeń”³.

Przykładem akcji promującej czytelnictwo wśród najmłodszych jest kampania społeczna Instytutu Książki „Mała książka – wielki człowiek”. Akcja miała zachęcić rodziców do odwiedzania bibliotek i codziennego czytania z dzieckiem. Każdy trzylatek, który przyszedł do biblioteki biorącej udział w projekcie mi.in. otrzymał w prezencie Wyprawkę Czytelniczą⁴.

Uwzględniając potrzebę rozszerzenia oferty dla najmłodszych użytkowników, Książnica Podlaska zdecydowała się przeprowadzić w I półroczu 2019 roku badania ankietowe dotyczące funkcjonowania najmłodszych czytelników (dzieci do lat 6) w bibliotekach publicznych województwa podlaskiego, które zostały adresowane do 32 bibliotek terenowych prowadzących oddziały dla dzieci oraz do 15 filii Książnicy Podlaskiej, zlokalizowanych na terenie miasta. Sondaż miał na celu zebranie informacji oraz

³ G. Leszczyński, *Broszura informacyjna akcji Mała książka – wielki człowiek*, Kraków 2018.

⁴ dostęp: <http://wielki-czlowiek.pl/o-projekcie/#idea>

danych, prezentujących rozwój czytelnictwa dzieci w wieku do 6 lat na naszym terenie w ostatnim okresie, czyli m.in. oferty bibliotek w zakresie zbiorów dla dzieci do lat 6, ich udostępniania, działań bibliotek promujących czytelnictwo wśród najmłodszych, a także ich rodziców, sposobu rejestracji najmłodszych użytkowników, planów na przyszłość związanych z obecnością najmłodszych w bibliotekach. Kwestionariusz ankiety wysłano do 47 placówek drogą elektroniczną, wpłynęło 46 odpowiedzi od bibliotekarzy w tym: 31 z bibliotek terenowych, 15 z filii KP. Badane biblioteki w każdym pytaniu mogły zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź, dlatego też wyniki nie sumują się do 46 (100%).

Podział bibliotek biorących udział w badaniach ze względu na lokalizację ilustruje tabela nr 1.

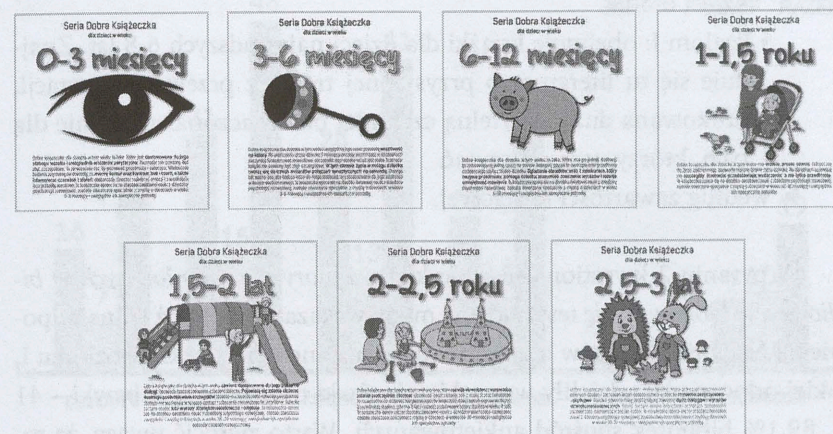
Tabela 1

Podział bibliotek biorących udział w badaniu ze względu na lokalizację

	BIBLIOTEKI OGÓŁEM N=46			
	BIBLIOTEKI TERENOWE	% bibliotek objętych badaniem	FILIE KP	% bibliotek objętych badaniem
OGÓŁEM	31	67,3	15	32,6
w tym miejskie	11	23,9	15	32,6
w tym miejsko-gminne	15	32,6	0	0
w tym gminne	5	10,8	0	0

Na rynku wydawniczym można zauważyć wzrost liczby książek przeznaczonych dla dzieci najmłodszych. Prym wiodą skandynawscy pisarze, jednakże polscy autorzy i wydawnictwa również coraz częściej koncentrują się właśnie na tej grupie. W wielu miastach Polski organizowane są Targi Książki Dziecięcej i inne wydarzenia promujące literaturę dla najmłodszych. Na przykład Wydawnictwo Tekturka wydało zestaw „Seria Dobra Książeczka”. Są to pierwsze książeczki dla dzieci w wieku od urodzenia do 3 roku życia, których koncepcja treści oraz ilustracji została oparta na wynikach najnowszych badań z zakresu psychologii. Każda

z siedmiu części jest przypisana do obejmującego kilka miesięcy okresu rozwojowego, a przez to idealnie dostosowana do możliwości poznawczych maluchów⁵.

Ponadto na półkach sklepowych czy w księgarniach piętrzą się stosy książek-zabawek z efektami dźwiękowymi, przestrzennymi i interaktywnymi, audiobooków nagrywanych przez słynnych lektorów, a także mnóstwo różnego rodzaju układanek i puzzli związanych z bohaterami książek. Fakt ten niesamowicie cieszy, jednak w tak ogromnej masie trudno jest wybrać ciekawą, a przede wszystkim wartościową pozycję. W takiej sytuacji bardzo istotną rolę odgrywają biblioteki, a głównie bibliotekarze, którzy muszą umiejętnie dobrać literaturę, aby zainteresować najmłodszego czytelnika.

Zatem wszelkie działania promujące książkę i czytelnictwo podejmowane w pracy bibliotekarza opierają się na zbiorach bibliotecznych.

W ofertach bibliotek można spotkać książki przeznaczone dla najmłodszych użytkowników, które są podzielone wg wytycznych Biblioteki Narodowej:

⁵ dostęp: <https://natuli.pl/produkt/seria-dobra-ksiazeczka-zestaw/>

► na poziomy według stopnia trudności:

- Poziom 0: obejmuje książki dla maluchów, książki-zabawki z elementami do manipulacji, dotykania, z innego tworzywa niż papier, zawierające jednowyrazowe lub kilkudzaniowe podpisy dla dzieci 0-5 lat.
 - Poziom I: obejmuje książki dla dzieci najmłodszych 6-8 lat. Znajduje się tu literatura o przystępnej treści, z przewagą ilustracji, drukowana dużą i czytelną czcionką przeznaczona specjalnie dla tych, którzy uczą się czytać.
- według zawartości treściowej.

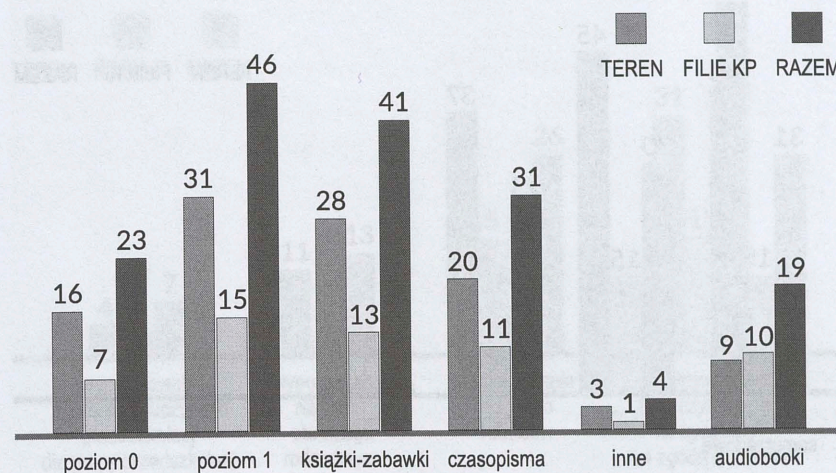
W pytaniu 2 kwestionariusza ankiety: *Zbiory dla najmłodszych w bibliotece, w której pracuję* respondenci mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź. Najwięcej zbiorów dla najmłodszych stanowią książki z poziomu I, takiej odpowiedzi udzieliły wszystkie placówki oraz książki-zabawki – 41 tj. 89,1% bibliotek spośród ankietowanych. Warto zwrócić uwagę, że rośnie popularność audiobooków (aż 19 odpowiedzi – 41,3%). Dużą grupę stanowią także czasopisma (31 odpowiedzi – 67,3%), wśród których najczęściej wymieniane były: „Świerszczyk”, „Kaczor Donald”, „Księżniczka”, „Kubuś i Przyjaciele”.

Cztery, tj. 8,6% placówki zaznaczyły odpowiedź *inne zbiory*, w których zawierały się m.in. puzzle i gry planszowe, gry edukacyjne, maty i zabawki edukacyjne oraz teatrzyk Kamishibai.

Zbiory dla najmłodszych w bibliotekach z podziałem na filie KP i biblioteki terenowe przedstawia wykres nr 1.

Wykres 1

Zbiory dla najmłodszych w ankietowanych bibliotekach

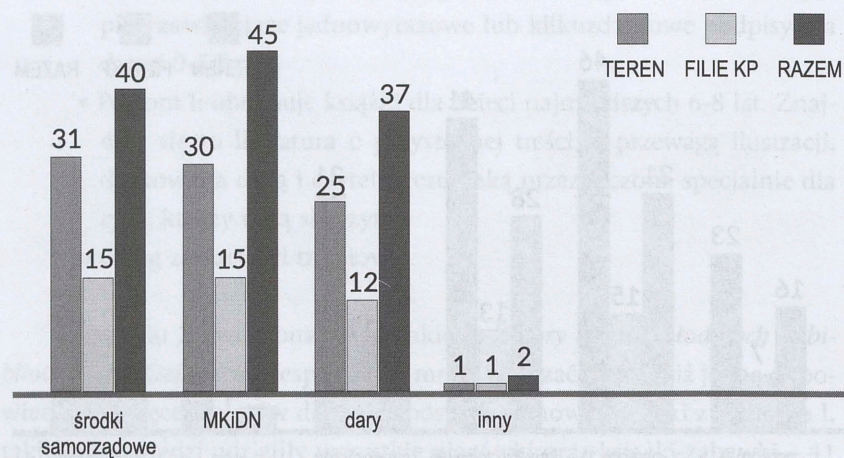

Odpowiadając na pytanie 3: *Sposób uzupełniania zbiorów dla najmłodszych w mojej bibliotece*, ankietowani mieli możliwość zaznaczenia kilku odpowiedzi. We wszystkich bibliotekach zakup książek odbywa się ze środków samorządowych oraz od kilku lat z dotacji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Wiele placówek uzupełnia wpływy dla tej grupy wiekowej darami przekazanymi od czytelników – 37 odpowiedzi (80,4%). Jedna filia KP (2,1%) zaznaczyła jako sposób uzupełniania zbiorów egzemplarz obowiązkowy przekazywany z „centrali”, a jedna (2,1%) biblioteka terenowa otrzymuje bezpłatne egzemplarze z serii „Bajki bez barier...” przygotowane przez Stowarzyszenie Świątełko.

Sposób uzupełniania zbiorów przedstawiony jest na poniższym wykresie nr 2.

Wykres 2

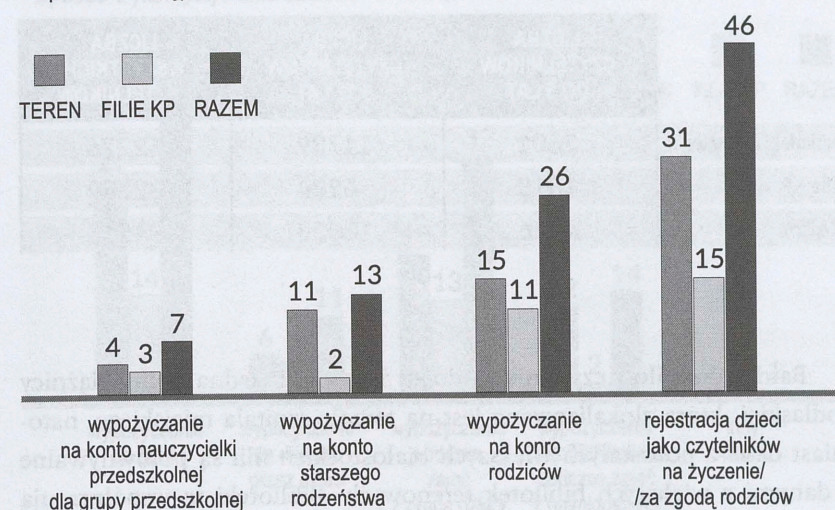
Sposób uzupełniania zbiorów

W kolejnym pytaniu ankietowane placówki zaznaczały najbardziej popularny sposób udostępniania zbiorów dzieciom do lat 6. Respondenci mogli wybrać maksymalnie 2 odpowiedzi. Podstawą korzystania ze zbiorów bibliotecznych jest zapisanie się do biblioteki. Bardzo cieszy fakt, że najczęstszym sposobem rejestracji dzieci najmłodszych w bibliotece, jaki deklarowały badane placówki jest zapisywanie ich jako czytelników za zgodą i poświadczeniem rodzica. Wszystkie biblioteki objęte badaniem wykazały właśnie ten sposób rejestrowania. Drugim najczęściej zaznaczanym przez ankietowanych sposobem udostępniania zbiorów było wypożyczanie na konto rodziców (26 odpowiedzi tj. 56,5%), mimo że nie ma ograniczenia wiekowego przy zapisie do biblioteki. Z odpowiedzi respondentów wynika, że najrzadziej występuje wypożyczanie na konto nauczycielki dla grup przedszkolnych (7 odpowiedzi tj. 15,2%). Szczegółowe wyniki odpowiedzi na pytanie 4 przedstawia wykres nr 3.

Wykres 3

Sposób udostępniania zbiorów w bibliotekach

Ankietowanych w pytaniu 5 kwestionariusza poproszono również o podanie liczby dzieci zarejestrowanych w bibliotece w wieku do 3 lat oraz w wieku 4-6 lat. Nie wszystkie biblioteki udzieliły odpowiedzi ze względu na brak danych, gdyż nie prowadzą takiego podziału czytelnika według wieku. Odpowiedzi udzieliło 39 tj. 84,7% sondowanych placówek (26 odpowiedzi z bibliotek terenowych, 13 z filii Książnicy Podlaskiej). Część bibliotek jednak podała tylko orientacyjne cyfry. Natomiast biorąc pod uwagę dane statystyczne za 2018 rok podział czytelników w badanych 46 bibliotekach wygląda następująco (tabela nr 2):

Tabela 2

Liczba czytelników według grup wiekowych – stan na 31.12.2018 r.

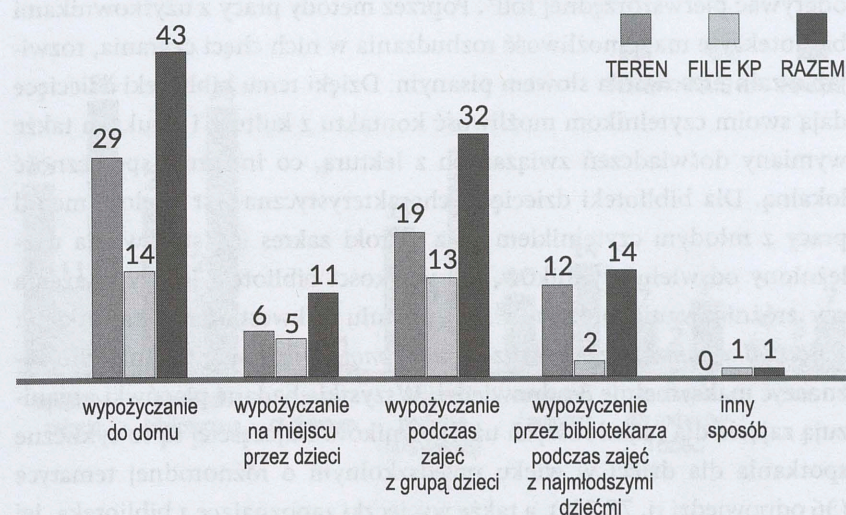
	LICZBA CZYTELNIKÓW DO 5 LAT	LICZBA CZYTELNIKÓW 6-12 LAT	LICZBA WSZYSTKICH CZYTELNIKÓW
biblioteki terenowe	2601	11739	62276
filie KP	1815	6284	32239
RAZEM	4416	18023	94515

Bardzo dużą ilość czytelników do lat 5 wykazała jedna z filii Książnicy Podlaskiej, która zlokalizowana jest na terenie szpitala miejskiego, natomiast dane z pozostałych większych białostockich filii są porównywalne z danymi z większych bibliotek terenowych. Biblioteki te współpracują z przedszkolami oraz prowadzą cykliczne spotkania dla dzieci.

Prawie wszystkie placówki spośród 46 ankietowanych, zapytane o sposób wykorzystywania zbiorów dla najmłodszych, wskazały wypożyczanie do domu (43 odpowiedzi – 93,4%). Drugim najczęściej wybieranym sposobem było wykorzystywanie księgozbioru na miejscu podczas zajęć organizowanych dla dzieci w bibliotece (32 odpowiedzi – 69,5%). Tylko 2 filie Książnicy (4,3%) wykazały, że korzystają ze zbiorów dla najmłodszych podczas przygotowywania się do zajęć. Jedna filia KP (2,1%) zaznaczyła inny sposób: wypożyczanie szpitalne. Natomiast żadna z placówek nie wykorzystuje owego księgozbioru podczas spotkań z rodzicami, dlatego nie uwzględniono tej opcji w wykresie nr 4 przedstawiającym sposób wykorzystania zbiorów. Rodzicom przeważnie tylko poleca się książki na temat rozwoju psychofizycznego dziecka czy dotyczące problemów wychowawczych.

Wykres 4

Sposób wykorzystywania zbiorów

Niesamowicie ważnym elementem promującym książki i czytelnictwo są zajęcia organizowane w bibliotece. Jak podaje Aleksandra Więk z Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie dobrze przygotowane zajęcia z dziećmi w bibliotekach pozwalają na przedstawienie tego miejsca jako przyjaznego, ciekawego i wartego uwagi. To postrzeganie może przełożyć się na ukształtowanie kontaktów z książką, natomiast umiejętnie dobrane formy i metody pracy mogą wspomóc kształtowanie kultury czytelniczej najmłodszych. Przede wszystkim teraz, kiedy lektura ma stanowić alternatywę dla Internetu czy aplikacji mobilnych powinna być kojarzona przez dziecko jako równie atrakcyjna forma spędzania czasu⁶. Joanna Papuzińska uważa, że biblioteka to miejsce spędzania wolnego czasu, gdzie współistnieją różne formy ak-

⁶ A. Więk, *Kształtowanie kultury czytelniczej: rola biblioteki*, „Elektroniczne Czasopismo Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie”, 2016, nr 10.

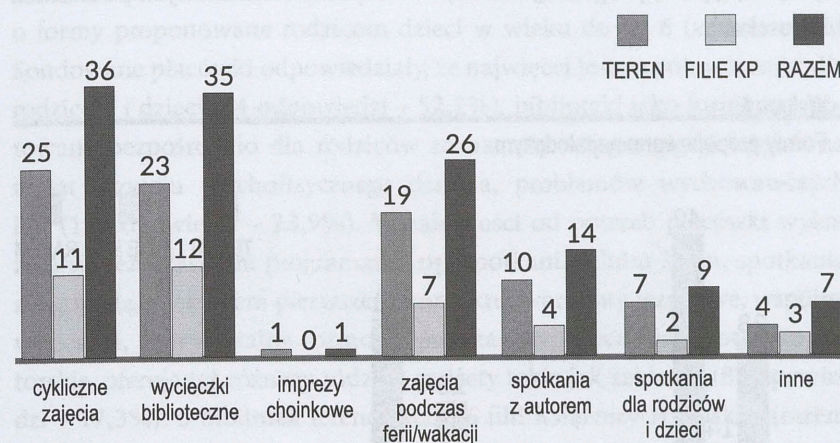
tywności rozwijające inteligencję i wrażliwość dziecka, przygotowujące je w sensie pośrednim do czytania, ale w formach tych czytanie nie musi odgrywać pierwszorzędnej roli⁷. Poprzez metody pracy z użytkownikami bibliotekarze mają możliwość rozbudzania w nich chęci czytania, rozwijania zainteresowania słowem pisanym. Dzięki temu biblioteki dziecięce dają swoim czytelnikom możliwość kontaktu z kulturą i sztuką, a także wymiany doświadczeń związanych z lekturą, co integruje społeczność lokalną. Dla biblioteki dziecięcej charakterystyczna jest wielość metod pracy z młodym czytelnikiem oraz szeroki zakres ich stosowania uzależniony od wielu czynników, np. wielkości bibliotek, jej wyposażenia czy zróżnicowania otoczenia⁸. W pytaniu 7 kwestionariusza ankiety: *Zajęcia dla najmłodszych realizowane w mojej bibliotece*, można było zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi. Wszystkie badane placówki organizują zajęcia dla najmłodszych użytkowników. Najczęściej są to cykliczne spotkania dla dzieci w wieku przedszkolnym o różnorodnej tematyce (36 odpowiedzi tj. 78,2%), a także wycieczki zapoznające z biblioteką, jej zbiorami, zasadami postępowania (35 odpowiedzi tj. 76,0%). Coraz częściej placówki starają się pozyskać nowych czytelników organizując zajęcia dla dzieci w czasie ferii i wakacji (26 odpowiedzi tj. 56,5%). Wśród innych wymienianych propozycji (7 odpowiedzi tj. 15,2%) znalazły się spotkania DKK dla najmłodszych. Rodzaje zajęć dla najmłodszych, które realizowane były w badanych bibliotekach obrazuje poniższy wykres.

⁷ J. Papużńska, *Książki, dzieci, biblioteka*, Warszawa 1992, s. 41.

⁸ G. Lewandowicz-Nosal, *Działalność bibliotek*, [w:] *Biblioteki publiczne dla dzieci w Polsce: raport z badań*, Warszawa 2012, s. 95.

Wykres 5

Zajęcia dla najmłodszych realizowane w badanych bibliotekach

Różnorodne formy pracy z czytelnikiem w bibliotekach dla dzieci jako sposób promocji książki i czytelnictwa należą do najbardziej charakterystycznych cech tego typu placówek⁹. Dlatego w badaniach zapytano również o najczęściej proponowane formy zajęć dla najmłodszych. Ich podstawą jest głośne czytanie całości lub fragmentów wybranej książki. Wśród 31 bibliotek terenowych taką formę stosuje 28 z nich, natomiast wśród 15 filii KP głośne czytanie wybrało 14 placówek (razem 42, czyli 91,3%). Drugą najczęściej wybieraną formą były zajęcia plastyczne (31 odpowiedzi – 67,3%), jako dodatek lub uzupełnienie spotkania literackiego. Trochę dziwi fakt, że niewiele bibliotek wykorzystuje zabawy ruchowe (tylko 10 odpowiedzi – 21,7%), które są doskonałym dopełnieniem zajęć z książką, a także przerwami pozwalającym na rozluźnienie. Być może wynika to z niewielkiej przestrzeni, jaką dysponują placówki. Wśród odpowiedzi

⁹ G. Lewandowicz-Nosal, *Biblioteki dla dzieci – współcześnie*, „Bibliotekarz”, 2010, nr 11, s. 20.

inne (3 odpowiedzi – 6,5%) znalazły się lekcje biblioteczne o różnej tematyce oraz zajęcia edukacyjne. Poniższy wykres nr 6 przedstawia, jakie formy są najczęściej proponowane najmłodszym w sondowanych podlaskich bibliotekach.

Wykres 6

Formy proponowane najmłodszym

Dzieci często odwiedzają bibliotekę wraz z grupami przedszkolnymi. Przedszkola od wielu lat współpracują z bibliotekami, zachęcają najmłodszych do założenia karty bibliotecznej, przyprowadzają na zajęcia biblioteczne i zwiedzanie biblioteki. Według Edyty Kosik, aby człowiek dorosły sięgnął po lekturę musi się tego nauczyć za młodu. Za rozbudzenie w dziecku zamiłowania do czytania odpowiedzialni są rodzice¹⁰. Biblioteki muszą przekonać potencjalnych młodych czytelników oraz ich rodziców, że są im potrzebne, a regularne odwiedzanie tych placówek przyniesie im korzyść¹¹.

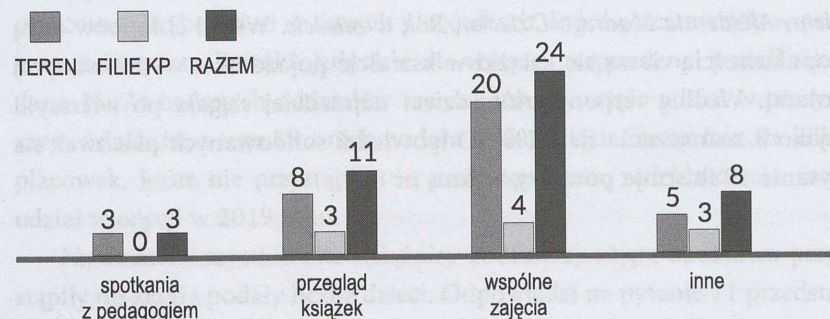
¹⁰ E. Kosik, *Metody pracy z czytelnikiem w bibliotece dziecięcej sposobem na rozbudzanie zainteresowań czytelniczych*, „Elektroniczne Czasopismo Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie”, 2016, nr 10.

¹¹ J. Papużińska, *Misja biblioteki dziecięcej*, [w:] *Animacja czytelnictwa dziecięcego: koncepcje, doświadczenia, postulaty*, Płock 2004, s. 15-22.

Aby przyciągnąć dziecko, szczególnie to w wieku do 3 lat, trzeba zainteresować też rodzica. Dlatego zapytano respondentów o formy proponowane rodzicom dzieci w wieku do lat 6 (wykres nr 7). Sondowane placówki odpowiedziały, że najczęściej jest wspólnych zajęć dla rodziców i dzieci (24 odpowiedzi – 52,1%), biblioteki jako formę przygotowaną bezpośrednio dla rodziców zaznaczały też przeglądy książek na temat rozwoju psychofizycznego dziecka, problemów wychowawczych itp. (11 odpowiedzi – 23,9%). W zależności od potrzeb placówki wykazują się też własnymi programami, np. spotkania Klubu Mam, spotkania z logopedą, z lekarzem pierwszego kontaktu, warsztaty językowe, wspólne wycieczki, indywidualne rozmowy podczas wypożyczania, spotkania autorskie, oferują też różnego rodzaju gadżety takie jak zakładki (8 odpowiedzi – 17,3%). 5 bibliotek terenowych i 6 filii Książnicy Podlaskiej (razem 11 placówek tj. 23,9%) nie prowadzi żadnych działań skierowanych do rodziców dzieci najmłodszych.

Wykres 7

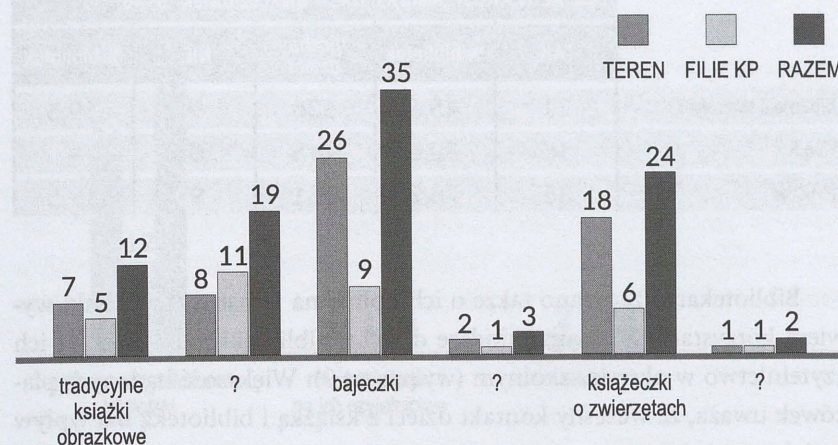
Formy proponowane rodzicom dzieci do lat 6

Bibliotekarze, aby zachęcić do korzystania z biblioteki i kontaktu z książką, muszą dbać o księgozbiór dla dzieci, który powinien być różnorodny. Książki dla najmłodszych są nie tylko do oglądania, ale także do dotykania, do słuchania, do rozmieszania i bardzo często do wrzucania się. Ankietowanych w pytaniu 10 poproszono o zaznaczenie literatury, która cieszy się największym zainteresowaniem wśród dzieci do lat 6. Bajeczki podkreśliło aż 26 badanych oddziałów z terenu i 9 filii KP, co stanowi razem 35 odpowiedzi, czyli 76,0%. Na drugim miejscu usytuowały się książeczki o zwierzętach – 24 odpowiedzi tj. 52,1% (18 odpowiedzi z oddziałów i 6 filii KP). Sondaż pokazał, że w filiach Książnicy Podlaskiej dzieci najchętniej sięgają po książki-zabawki – 11 odpowiedzi, natomiast w bibliotekach terenowych pozycja ta zajęła 3. miejsce (razem 19 odpowiedzi, czyli 41,3%). Respondenci, zaznaczając w pytaniu 10 *książki-zabawki*, mieli możliwość podania jakiego typu książki-zabawki są najchętniej wybierane. Według odpowiedzi najmłodszy interesują się takimi pozycjami, które zawierają ruchome elementy, przesuwane ilustracje, otwierane okienka, rozkładane obrazki, elementy 3D, a także przyciski wydające dźwięki, grające czy też książki z pacynkami. Uwagę dzieci przyciągają także takie pozycje, gdzie jest coś do odgadywania, do wyszukiwania i opowiadania np. seria *Szukaj i znajdź*, *Przesuń paluszką*, *Akademia Mądrego Dziecka*, *Rok w mieście*. Wśród chłopców dużą popularnością cieszą się książki w kształcie pojazdów z wyjmowanymi kołami. Według respondentów dzieci najrzadziej sięgają po wierszyki (tylko 3 zaznaczenia tj. 6,5%). Odpowiedzi sondowanych placówek na pytanie 10 ilustruje poniższy wykres nr 8.

Wykres 8

Książki cieszące się największym zainteresowaniem wśród dzieci do lat 6

Pytanie 11 kwestionariusza ankiety miało na celu określenie liczby bibliotek objętych badaniem, które wzięły udział w akcji „Mała książka – wielki człowiek”. Na podstawie udzielonych odpowiedzi próbowano też oszacować liczbę dzieci w danych placówkach, które uczestniczyły w programie Instytutu Książki. Jednakże nie wszyscy respondenci podali takie dane. Na 31 badanych oddziałów terenowych 21 wzięło udział w powyższym działaniu, z tego 18 z nich podało liczbę dzieci. Cieszy fakt, że kilka placówek, które nie przystąpiły do przedsięwzięcia, zadeklarowało swój udział w edycji w 2019 roku.

Natomiast wszystkie filie Książnicy Podlaskiej objęte badaniem przystąpiły do akcji i podały liczbę dzieci. Odpowiedzi na pytanie 11 przedstawia tabela nr 3.

Tabela 3

Udział ankietowanych bibliotek w akcji „Mała książka – wielki człowiek”

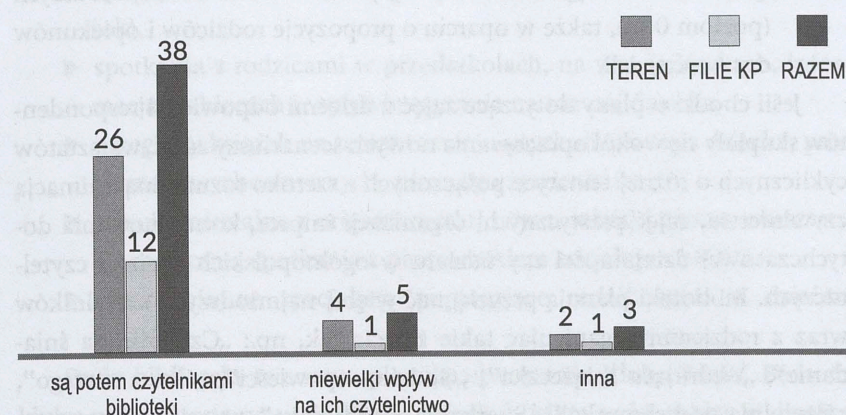
	UDZIAŁ W AKCJI „Mała książka – wielki człowiek” N=46				
	TAK	% bibliotek	liczba dzieci	NIE	% bibliotek
biblioteki terenowe	21	45,6	636	9	19,5
filie KP	15	32,6	245	0	–
RAZEM	36	78,2	881	9	19,5

Bibliotekarzy zapytano także o ich opinię na temat wpływu, jaki wywiera korzystanie przez najmłodsze dzieci z biblioteki publicznej na ich czytelnictwo w okresie szkolnym (wykres nr 9). Większość badanych placówek uważa, że wczesny kontakt dzieci z książką i biblioteką ma wpływ na ich czytelnictwo w czasie nauki w szkole podstawowej (38 odpowiedzi – 82,6%). Tylko 1 filia biblioteczna Książnicy Podlaskiej oraz 4 oddziały z terenu (5 odpowiedzi – 10,8%) stwierdziły, że korzystanie z biblioteki publicznej przez dzieci do lat 6 ma niewielki wpływ na ich czytelnictwo w czasie nauki w szkole podstawowej. Wśród odpowiedzi pojawiły się trzy opinie zaznaczone jako *inne* (6,5%), które też można zaliczyć do pozytywnych głosów (1 filia KP i 2 biblioteki z terenu):

1. „Dzieci, które korzystają z biblioteki w wieku kilku lat, będąc już uczniami nie ograniczają się jedynie do czytania lektur szkolnych”.
2. „Dziecko kształtuje nawyk czytania i zdobywania wiedzy na całe życie, uczy się nawyku chodzenia do biblioteki, dziecko wzbogaca swój język i rozwija wyobraźnię. Dziecko, które widzi rodziców czytających, również samo będzie naśladować ich i częściej odwiedzać bibliotekę”.
3. „Dzieci do lat 6 są bardzo aktywną grupą czytelników dzięki rodzicom, którzy chętnie przychodzą z dziećmi do biblioteki, wypożyczają książki i spędzają czas na zabawie zabawkami oraz czytając książeczki w «Kąciku dziecięcym»”.

Wykres 9

Wpływ korzystania z biblioteki publicznej przez najmłodsze dzieci na ich czytelnictwo w okresie szkolnym

W ostatnim pytaniu respondentów poproszono o wpisanie krótkiej informacji dotyczącej planów odnośnie oferty dla dzieci do lat 6 i ich rodziców w zakresie: gromadzenia i udostępniania zbiorów, zajęć z dziećmi, spotkań z rodzicami, lokalu, współpracy z przedszkolami, domami kultury, żłobkami lub inne plany. Tylko jedna ankietowana placówka nie odniosła się do żadnego punktu i nie wpisała swoich planów. Wiele bibliotek ma zamiar kontynuować dotychczasową działalność w obrębie danych zagadnień, natomiast nie wszystkie wypowiedziały się w każdej kwestii. Na podstawie udzielonych odpowiedzi plany bibliotek terenowych i filii Książnicy Podlaskiej w zakresie gromadzenia i udostępniania zbiorów dotyczą głównie:

- uzupełniania i poszerzania zbiorów o: audiobooki, książki w języku angielskim, książki-zabawki, książki z wierszami dla dzieci, książki-rymowanki, czasopisma, książki do nauki czytania, książki z dużymi literami,
- zakupu gier edukacyjnych i planszowych, puzzli dostosowanych do wieku, większej ilości książek edukacyjnych dla rodziców na temat rozwoju psychofizycznego dziecka, problemów wychowawczych, psychologii czy pedagogiki,

- promocji zbiorów za pośrednictwem portalu społecznościowego oraz eksponowanie nowości,
- poszerzania księgozbioru o pozycje skierowane do najmłodszych (poziom 0 i I), także w oparciu o propozycje rodziców i opiekunów czy nauczycieli.

Jeśli chodzi o plany dotyczące zajęć z dziećmi odpowiedzi respondentów skupiały się wokół opracowania nowych scenariuszy zajęć, warsztatów cyklicznych o różnej tematyce połączonych z szeroko rozumianą animacją czytelnictwa, zajęć plastycznych, organizacji imprez, kontynuowania dotychczasowej działalności czy udziału w ogólnopolskich akcjach czytelnich. Biblioteki planują przyciągnąć więcej najmłodszych czytelników wraz z rodzicami organizując takie zajęcia jak, np.: „Czytanie na śniadanie”, „Wędrująca książeczka”, „Godzina opowieści”, „Coś z niczego”, „Czytelnia pod chmurką”, „Spotkania z biblioteką”, zajęcia z Photonem, ferie w bibliotece. Rodzice na ogół czynnie uczestniczą w wyżej wymienionych przedsięwzięciach i służą pomocą dla dzieci, jak również dostarczają nowych pomysłów.

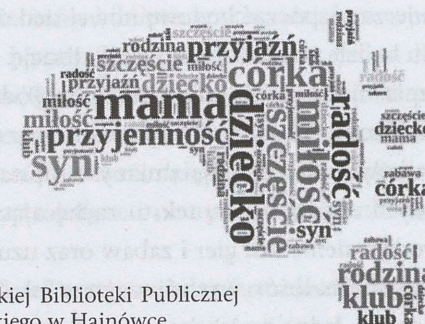
22 oddziały terenowe oraz 6 filii Książnicy Podlaskiej (razem 28 tj. 60,8%) ma w planach rozpocząć lub poszerzyć spotkania z rodzicami dzieci najmłodszych w bibliotekach. Według podanych informacji mają to być działania takie jak:

- zajęcia dla rodziców z psychologiem, pediatrą, logopedą, pedagogiem,
- zajęcia rodzice – dzieci, integracja rodziców z dziećmi, organizowanie zabaw wspólnie z rodzicami, wspólne głośne czytanie,
- spotkania różnych grup wiekowych,
- zajęcia sensoryczne,
- zapraszanie rodziców wspólnie z dziećmi po odbiór nagród za aktywne czytanie i udział w konkursach,
- nauka czytania metodą sylabową,
- indywidualne spotkania z rodzicami, opiekunami, na temat nowości wydawniczych,
- poszerzenie wiedzy na temat wpływu czytania na najmłodszych, za-

jęcia dla rodziców i dzieci z pedagogiem – w ramach podsumowania projektu „Mała książka – wielki człowiek”,

- spotkania z rodzicami w przedszkolu i bibliotece (przeglądy książek),
- spotkania z rodzicami w przedszkolach, na wywiadówkach, informacja o zbiorach i wpływie czytania na rozwój dziecka,
- przeglądy książek na temat rozwoju psychofizycznego dziecka, problemów wychowawczych, zdrowego żywienia itp.,
- zajęcia manualne z origami modułowym, robótki ręczne, warsztaty kosmetyczne, spotkanie z pracownikiem socjalnym MOPS,
- spotkania ze specjalistą pomagające radzić sobie z dziećmi z ADHD.

Dwie biblioteki terenowe planują utworzenie Klubu Mam. Będą to kluby prowadzone na wzór Klubu Młodych Mam w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. dr Tadeusza Rakowieckiego w Hajnówce. Pomysł na taką formę spotkań narodził się w głowach bibliotekarek, ale przede wszystkim młodych mam, które starają się łączyć wychowanie dzieci z pracą zawodową. Potrzeba rozmowy, wymiany doświadczeń, temat macierzyństwa we wszystkich jego aspektach, to cecha wspólna łącząca wszystkie kobiety-matki¹². Za przykład może posłużyć także projekt realizowany w Biblio-

Źródło: profil na fb Miejskiej Biblioteki Publicznej im. dr Tadeusza Rakowieckiego w Hajnówce.

¹² Fanpage na Facebook'u Miejskiej Biblioteki Publicznej im. dr Tadeusza Rakowieckiego w Hajnówce.

tece-Centrum Kultury w Szczuczynie pod nazwą „O Matko” – spotkania i zajęcia dla rodziców i dzieci. Tematyka zajęć jest bardzo obszerna, zaczynając m.in. od spotkań z logopedą, z trenerem personalnym czy dietetykiem, zajęć z pierwszej pomocy prowadzonych przez strażaków OSP, a kończąc na zajęciach integracyjnych, czyli wspólnej zabawie.

Wszystkie badane biblioteki widzą konieczność dostosowywania lokalu do potrzeb dzieci najmłodszych. Wiele z nich posiada piękne, wyremontowane, kolorowe oddziały dla dzieci, sale plastyczne, sale multimedialne, wygodne siedziska, pufy czy kąciki do zabaw. Plany ankietowanych oddziałów odnośnie lokalu skupiają się głównie na ulepszeniu i wyposażeniu oddziałów tak, aby stworzyć sprzyjającą atmosferę umożliwiając najmłodszym czytelnikom kontakt z książką:

- ▶ wydzielenie kącika dla dzieci, miejsca do zabaw z książką,
- ▶ wymiana wykładziny podłogowej, oświetlenia, napisów informacyjnych,
- ▶ zakup kolorowych regałów, zabawek i nowoczesnego wyposażenia kącika malucha, puf, miękkich siedzisk,
- ▶ modernizacja schodów, odmalowanie ścian, wykonanie podjazdu dla wózków.

Jedna biblioteka zlokalizowana w starym, niefunkcjonalnym lokalu planuje aplikowanie o środki unijne na remont, jedna z placówek terenowych zamierza rozpocząć budowę nowej siedziby, a kolejna biorąca udział w badaniu będzie musiała zmienić lokalizację.

Natomiast jeśli chodzi o filie Książnicy Podlaskiej większość z nich jest już po remoncie, lokale są więc przystosowane do potrzeb najmłodszych użytkowników. 6 filii planuje zmiany w postaci: wydzielenia książek dla najmłodszych z małą ilością tekstu zachęcających do samodzielnego czytania, wyodrębnienie sali gier i zabaw oraz uzupełnianie oferty w zakresie gier i zabawek, dbałość o wystrój wnętrza lokalu, ciekawe wystawki, kolorowe dekoracje. Jedna z nich jest obecnie na etapie przekształcania w filię o profilu dziecięco-młodzieżowym, dlatego jej plany w zakresie lokalu są dosyć szerokie. Będzie to przede wszystkim zmiana wystroju pomieszczenia, przekształcenie części powierzchni na przestrzeń przyjazną dla dzieci

i rodziców, zakup materacy i odpowiednich regałów na duże formaty książek, stolików i krzeseł dla maluszków.

Według Joanny Papuzińskiej misją bibliotek dziecięcych jest rozbudzenie w dziecku potrzeby czytania i jej podsycanie¹³. W tym zakresie niezwykle ważna jest współpraca bibliotek z wieloma instytucjami – szkołami, przedszkolami, żłobkami, instytucjami opiekuńczo-wychowawczymi, domami kultury czy stowarzyszeniami regionalnymi¹⁴. Większość placówek objętych badaniem w zasadzie od początku swojej działalności starała się współpracować z pobliskimi szkołami, przedszkolami, urzędami, organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami czy parafiami. Biblioteki na ogół oceniają tę współpracę bardzo dobrze, często wspólnie organizują różnego rodzaju przedsięwzięcia: konkursy, wystawy, spotkania autorskie, wycieczki, zajęcia edukacyjne, czytelnicze, imprezy okolicznościowe. W tym punkcie prawie wszystkie biblioteki, które się wypowiedziały, mają zamiar kontynuować i rozwijać dotychczasową współpracę.

Spśród 46 ankietowanych bibliotek, zapytanych o inne plany odnośnie oferty dla dzieci do lat 6 i ich rodziców na najbliższe 3 lata, odpowiedzi udzieliło 14 z nich tj. 30,4%. Były to plany związane z: zatrudnieniem nowego pracownika, pozyskiwaniem nowych czytelników, promocją na fanpage'u biblioteki nowości wydawniczych oraz książek tematycznych będących w księgozbiorze, wybudowaniem placu zabaw przy budynku biblioteki, komputeryzacją procesów bibliotecznych, udziałem w projektach promujących czytelnictwo i pozyskiwaniem funduszy. Jedna biblioteka opisała swoje plany następująco: „Nasze plany i marzenia na przyszłość to nic innego jak dalsze dbanie o swoich użytkowników poprzez organizację coraz to nowych wydarzeń, spotkań, dzięki którym zwiększy się nasze czytelnictwo w bibliotece, a to jedyne i nieustające marzenie każdego bibliotekarza”.

Ilość bibliotek, które udzieliły odpowiedzi ilustruje tabela nr 4.

¹³ J. Papuzińska, *Misja...*, op. cit., s. 15-22.

¹⁴ G. Lewandowicz-Nosał, *Biblioteki...*, op. cit., s. 20.

Tabela 4

Plany bibliotek odnośnie oferty dla dzieci do lat 6 i ich rodziców na najbliższe 3 lata

ZAKRES PLANÓW	Oddziały N=31	Filie KP N=15dzieci	Razem N=46	% bibliotek
gromadzenie i udostępnianie	30	14	44	95,6
zajęcia z dziećmi	29	14	43	93,4
spotkań z rodzicami	26	6	32	69,5
lokalu	24	10	34	73,9
współpracy z przedszkolami, domami kultury, żłobkami itp.	24	12	36	78,2
inne plany	11	3	14	30,4

Podsumowanie

Podsumowując przeprowadzone badania można stwierdzić, że biblioteki województwa podlaskiego widzą konieczność dostosowywania swoich placówek do potrzeb najmłodszych użytkowników do lat 6, którzy będą stanowić coraz liczniejszą grupę wśród czytelników. Biblioteki rejestrują dzieci najmłodsze jako czytelników za zgodą lub na prośbę rodziców. Wyniki ankiety pokazały, że bibliotekarze dobierając księgozbiór uwzględniają tę grupę użytkowników, chociaż nadal najwięcej książek dla najmłodszych w bibliotekach znajduje się w poziomie I. Być może wynika to z faktu, że kiedyś na naszym rynku nie było tego typu literatury, a najmłodszym czytają rodzice, więc sięgają oni po znane sobie bajki. Od kilku lat na rynku wydawniczym widać ożywienie jeśli chodzi o książki z poziomu 0, dlatego biblioteki chętnie je zakupują. W wyniku czego książki-zabawki stanowią drugą najliczniejszą grupę wśród zbiorów dostępnych dla najmłodszych. Maluchy najczęściej wypożyczają książki do domu. Bibliotekarze mają świadomość, że aby zdobyć czytelnika dziecięcego nie wystarczy jednorazowe działanie. Stawiają oni na cykliczne zajęcia o różnorodnej tematyce zawsze z książką w tle, gdzie wykorzystują zgromadzone w placówce zbiory zachęcając do ich wypożyczania. Jak pisze Joanna

Papuzińska w przypadku pracy z dziećmi istotna jest umiejętność selekcji oraz dobierania form pracy z uwzględnieniem fazy rozwoju oraz indywidualnych zainteresowań i dojrzałości czytelniczej dziecka. Ponadto „tylko nieprzerwana, systematyczna obecność biblioteki w środowisku może przynieść owoce”¹⁵. Wyniki ankiety wskazują, że formy, które proponowane są najczęściej najmłodszym w podlaskich bibliotekach, to głośne czytanie i zajęcia plastyczne. Bardzo często obie metody wykorzystywane są na zajęciach cyklicznych organizowanych dla przedszkoli. Cieszy fakt, że biblioteki sięgają po nowe pomysły w pracy z młodym czytelnikiem, np.: japoński teatr obrazkowy – kamishibai. Rodzice mają duży wpływ na kształtowanie przyszłych gustów literackich dziecka, dlatego wśród form proponowanych przez biblioteki dla rodziców dzieci najmłodszych najwięcej jest wspólnych zajęć z dziećmi. Mali czytelnicy w filiach Książnicy Podlaskiej najchętniej sięgają po książki-zabawki: z okienkami, ruchomymi elementami, panelami dźwiękowymi itp., gdzie jest niewiele tekstu. Natomiast w oddziałach terenowych najchętniej wypożyczane są bajeczki. Badania wykazują, że większość ankietowanych bardzo chętnie włącza się w ogólnopolskie akcje promujące czytelnictwo dla najmłodszych dzieci. Bibliotekarze z sondowanych placówek, na ogół, mają pozytywną opinię na temat wpływu korzystania z biblioteki przez dzieci najmłodsze na ich czytelnictwo w okresie szkolnym. Według większości takie dzieci są potem jej czytelnikami w czasie trwania nauki w szkole podstawowej. Warto podkreślić, że to właśnie bibliotekarz jest tą osobą, dla której dziecko chce wrócić do biblioteki, która pełni istotną rolę w wychowaniu młodego pokolenia czytelników. Lwia część badanych bibliotek to placówki nowo wybudowane lub po remoncie z przyjazną przestrzenią, dostosowaną do najmłodszych użytkowników. Respondenci widzą potrzebę zwiększania i uzupełniania księgozbioru dla najmłodszych, a także cyklicznych zajęć z dziećmi i wspomagania rodziców w wychowaniu przyszłego pokolenia czytelników przy szeroko rozumianej współpracy z otoczeniem.

¹⁵ J. Papuzińska, *Książki...*, op. cit., s. 32.

Wyniki ankiety wykazały, że podlaskie placówki, wzorem bibliotek z państw skandynawskich stawiają na obecność najmłodszych. Jednakże trzeba pamiętać, że dzieci nie przychodzą do bibliotek same, musi je przyprowadzić osoba dorosła, którą też trzeba zachęcić do odwiedzin. Ogólnie rzecz ujmując biblioteki muszą działać na wielu obszarach, aby pozyskać nowych czytelników i dostosowywać swoje usługi do potrzeb społeczeństwa. Biblioteka nie rozwijająca się to biblioteka martwa, która powoli będzie traciła czytelników. Dlatego tak ważne jest, aby placówki miały swoją wizję rozwoju, tworzyły plany na przyszłość i szły w dobrym kierunku.

Grzegorz Zys

Książnica Podlaska

Podlaskie biblioteki publiczne w liczbach – wybrane dane liczbowe i wskaźniki funkcjonalności

Biblioteki publiczne przygotowują na koniec roku szereg sprawozdań cyfrowych i opisowych, które kierują m.in. do organizatorów, Głównego Urzędu Statystycznego¹ czy też Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Wszystkie biblioteki w województwie podlaskim uczestniczą również w projekcie Zarządu Głównego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich – Analiza Funkcjonowania Bibliotek Publicznych (AFBP). Poniższy materiał prezentuje wybrane, najważniejsze dane statystyczne i wskaźniki dotyczące bibliotek publicznych województwa podlaskiego głównie za rok 2018². Wykorzystano też dane z lat 2016-2018 zebrane w ramach projektu AFBP.

Tytułem wstępu należy wyjaśnić, iż przyjęto następujące definicje pojęć:

biblioteka – rozumiana jako biblioteka gminna (117 bibliotek/gmin w województwie podlaskim);

placówka biblioteczna – rozumiana jako biblioteka oraz filia biblioteczna (230 placówek bibliotecznych w województwie podlaskim)³.

Sieć bibliotek – dane liczbowe

Na obszarze województwa podlaskiego na dzień 31.12.2018 r. funkcjonowało 117 bibliotek, w tym:

- ¹ Obowiązek statystyczny- dla bibliotek publicznych druk GUS K-03.
- ² W kilku przypadkach wykorzystano większy zakres czasowy.
- ³ Dane na 31.12.2018 r.

Książnica Podlaska w Białymstoku – biblioteka wojewódzka i miejska,
12 bibliotek miejskich,
27 bibliotek w gminach miejsko-wiejskich,
77 bibliotek w gminach wiejskich.

11 bibliotek sprawuje dodatkowe funkcje ponadlokalne – jako biblioteki powiatowe. Zadania te są powierzone:

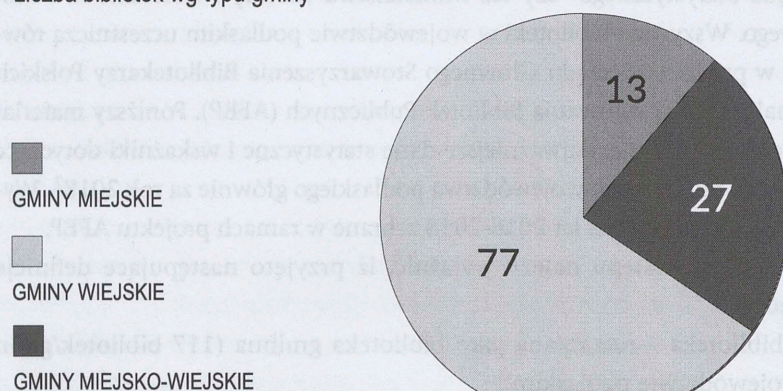
1 bibliotece wojewódzkiej (powiat białostocki ziemski),

8 bibliotekom miejskim (powiaty: grajewski, hajnowski, łomżyński, sejneński, siemiatycki, suwalski, wysokomazowiecki, zambrowski),

2 bibliotekom miejsko-wiejskim (powiaty moniecki oraz sokólski).

Wykres 1

Liczba bibliotek wg typu gminy

Ponad 2/3 (69%) podlaskich placówek bibliotecznych zlokalizowanych jest na obszarach wiejskich. Liczba ludności województwa podlaskiego nie należy do najwyższych w kraju i zdecydowana większość bibliotek działa w małych środowiskach. Spośród 230 placówek 71 zlokalizowanych jest w miastach, a 159 funkcjonuje w środowisku wiejskim.

Tabela 1

Lokalizacja placówek bibliotecznych

MIASTO	71	31%
WIEŚ	159	69%

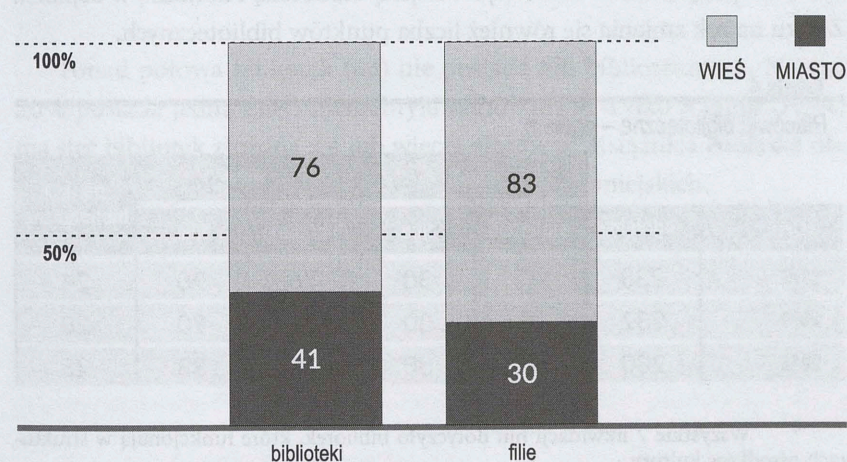
Tabela 2

Liczba bibliotek wg liczby mieszkańców gminy

	biblioteki	% bibliotek	liczba filii	łącznie placówek	% placówek
do 5000	63	54%	31	94	41%
5001-10000	33	28%	31	64	28%
10001-15000	6	5%	9	15	7%
15001-20000	5	4%	8	13	6%
20001-50000	7	6%	11	18	8%
50001-100000	2	2%	7	9	4%
>200000	1	1%	16	17	7%

Wykres 2

Placówki biblioteczne wg lokalizacji w 2018 r.

W 2018 r. 3/4 bibliotek publicznych województwa podlaskiego funkcjonowało jako samodzielne instytucje kultury. Poniższa tabela ukazuje liczbę placówek samodzielnych oraz połączonych z ośrodkami kultury. W roku 2017 doszło do połączenia 3 bibliotek z ośrodkami kultury.

Tabela 3

Liczba placówek samodzielnych oraz połączonych z ośrodkami kultury

ROK	Placówki samodzielne		Placówki biblioteczne połączonych z ośrodkami kultury	
	biblioteki	filie	biblioteki	filie
2016	87	92	30	28
2017	84	87	33	33
2018	84	87	33	26

Sieć bibliotek w województwie podlaskim nie jest zbyt rozbudowana. Dodatkowo obserwujemy tendencję spadkową liczby placówek bibliotecznych. W roku 2018 zostało zlikwidowanych 7 filii bibliotecznych⁴ w 3 gminach i stan placówek bibliotecznych na koniec 2018 r. wyniósł 230. W roku 2017 nie było likwidacji bibliotek w województwie podlaskim. Doszło jedynie do połączenia Powiatowej z Miejską Biblioteką Publiczną w Sejnach. Z roku na rok zmienia się również liczba punktów bibliotecznych.

Tabela 4

Placówki biblioteczne – ogółem

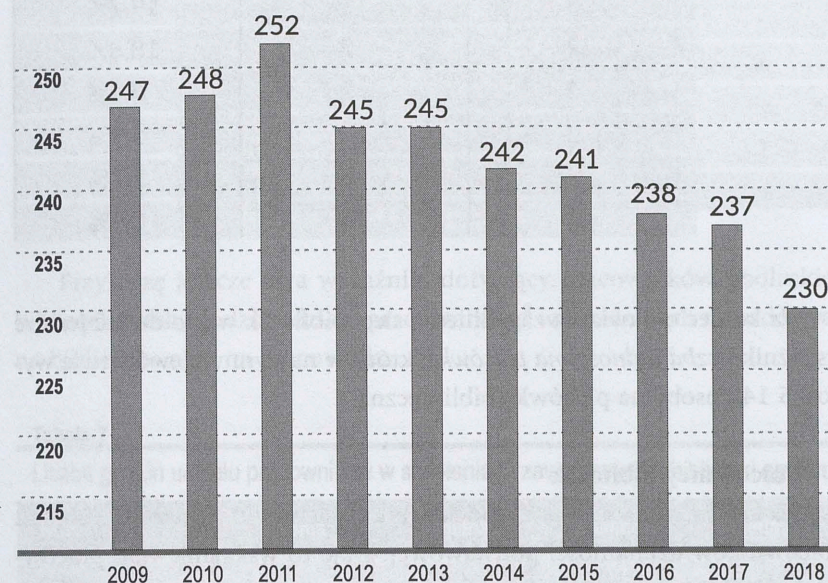
ROK	ogółem	miasto		wieś		punkty biblioteczne
		biblioteki	filie	biblioteki	filie	
2016	238	42	30	76	90	24
2017	237	41	30	76	90	28
2018	230	41	30	76	83	25

⁴ Wszystkie 7 likwidacji filii dotyczyło bibliotek, które funkcjonują w strukturach ośrodków kultury.

Poniższy wykres przedstawia stan sieci bibliotek publicznych woj. podlaskiego w ostatnim dziesięcioleciu:

Wykres 3

Liczba bibliotek publicznych woj. podlaskiego w latach 2009-2018

Ponad połowa bibliotek (63) nie posiada filii bibliotecznych. Niemal 20% posiada jedną filię i niemal tyle samo – dwie. Tylko 9 gmin (7,7%) ma sieć bibliotek złożoną z 4 lub więcej placówek. Książnica Podlaska obsługuje mieszkańców miasta Białystok w 16 filiach miejskich.

Tabela 5

Sieć bibliotek – posiadane filie biblioteczne

liczba bibliotek	liczba filii	% bibliotek
63	0	53,8%
23	1	19,7%
22	2	18,8%
4	3	3,4%
2	4	1,7%
2	5	1,7%
1	16	0,9%

Na koniec omawiania zagadnienia sieci bibliotek warto dodać jeszcze wskaźnik *liczba ludności na placówkę*, który w naszym województwie wynosi 5 142 osoby na placówkę biblioteczną.

Pracownicy bibliotek

Na koniec 2018 r. w podlaskich bibliotekach było zatrudnionych 512 pracowników działalności podstawowej. Daje to wskaźnik 4,38 pracownika na bibliotekę. Bibliotek jednoosobowych jest w województwie podlaskim 34⁵, czyli aż 29%. 30 z nich zatrudnia bibliotekarza na cały etat, w 1 przypadku jest to 0,75 etatu i aż w 3 przypadkach bibliotekarz pracuje zaledwie na 0,5 etatu. Część z tych bibliotek (12) jest połączona z ośrodkami kultury.

Ma to również odbicie w godzinach otwarcia placówek dla użytkowników. Poniższa tabela zawiera zestawienie bibliotek, które są otwarte krócej niż 40 godzin w tygodniu⁶.

⁵ Placówek jednoosobowych jest znacznie więcej – jako kryterium przyjęto liczę zatrudnionych bibliotekarzy w gminie.

⁶ Licząc najdłużej otwartą placówkę w danej gminie.

Tabela 6

Zestawienie bibliotek otwartych krócej niż 40 godzin w tygodniu

liczba godzin otwarcia biblioteki tygodniu	liczba bibliotek	pracownicy bibliotek na etatach	połączenia z ośrodkami kultury
18	1	0,5	–
20	3	2x0,5/1x11 ⁷	2
30	1	0,75	–
32	1	1	1
35	1	1	–

Przytoczę jeszcze dwa wskaźniki dotyczący pracowników podlaskich bibliotek: liczbę godzin udziału pracowników⁸ w szkoleniach zawodowych na bibliotekę oraz na pracownika.

Tabela 7

Liczba godzin udziału pracowników w szkoleniach zawodowych – biblioteki ogółem

ROK	średnia	mediana	maksimum	minimum
2016	72	20	2042	0
2017	69,25	20	2274	0
2018	60,04	20	1812	0

⁷ Dziwić może przypadek otwarcia biblioteki przez 20 godzin w tygodniu przy pełnym etacie – wynika to z faktu, iż bibliotekarka obsługuje dwie placówki – bibliotekę i filię, w obu po pół etatu.

⁸ Dotyczy wszystkich pracowników bibliotek.

Tabela 8

Liczba godzin udziału w szkoleniach zawodowych w przeliczeniu na pracownika biblioteki

ROK	średnia	mediana	maksimum	minimum
2016	13	9	80	0
2017	8	6	78	0
2018	9	8	36	0

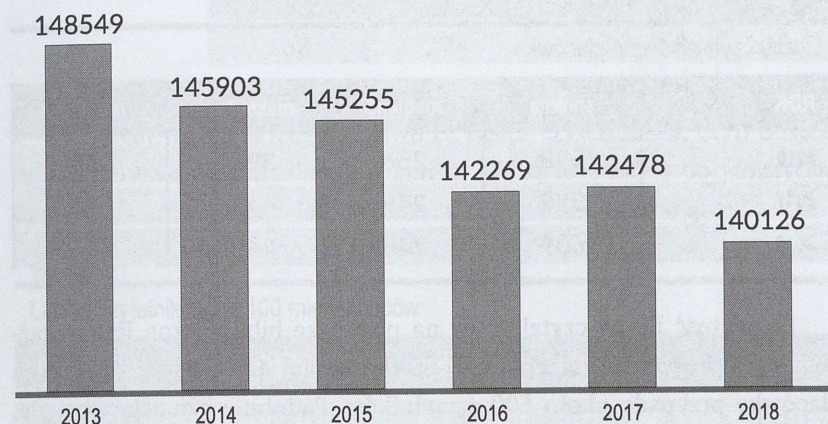
W obserwowanych 3 latach zauważalny jest spadek średniej liczby godzin szkoleń pracowników bibliotek. Wartość środkowa (mediana) pozostaje na takim samym poziomie. Martwi nieco fakt, że część bibliotekarzy wykazuje, iż w ogóle nie uczestniczyła w ciągu roku w żadnym szkoleniu. Jest to odpowiednio: 2016 r. – 29 (niemal 1/4) bibliotek, 2017 r. – 19, a w 2018 r. – 22. Aż 7 bibliotek nie wykazało uczestnictwa w żadnym doskonaleniu zawodowym w omawianym okresie 2016-2018.

Użytkownicy bibliotek

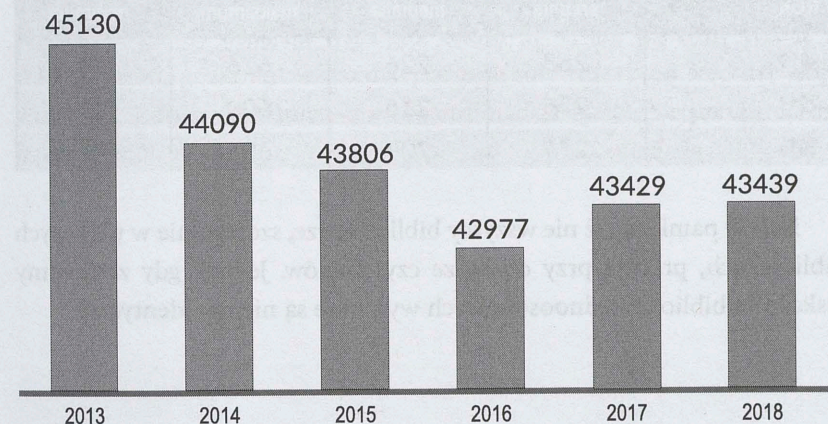
Podlaskie biblioteki w ostatnich latach notują regres czytelników. W 2018 r. zanotowano spadek ogólnej liczby czytelników o ponad 2 tysiące osób (2 352) w stosunku do roku poprzedniego. Wśród czytelników do lat 15 w ostatnich 2 latach obserwujemy nieznaczne wzrosty liczby młodych użytkowników.

Wykres 4

Czytelnicy zarejestrowani w bibliotekach – ogółem

Wykres 5

Czytelnicy do lat 15 zarejestrowani w bibliotekach

Jak to wygląda we wskaźnikach? Na początek liczba czytelników na placówkę biblioteczną:

Tabela 9

Liczba czytelników na placówkę

ROK	średnia	mediana	maksimum	minimum
2016	598	256	3914	51
2017	599	249	4473	60
2018	609	248	4453	54

Rozpiętość liczby czytelników na placówkę biblioteczną jest w każdym roku dość duża: od około 50-60 do niemal 4,5 tysiąca. Średnio na placówkę przypada około 600 czytelników. Podobnie sytuacja wygląda, kiedy zestawimy czytelników z bibliotekarzami.

Tabela 10

Liczba czytelników na bibliotekarza

ROK	średnia	mediana	maksimum	minimum
2016	268	226	626	51
2017	276	216	600	60
2018	274	209	636	54

Należy pamiętać, iż nie wszyscy bibliotekarze, szczególnie w większych bibliotekach, pracują przy obsłudze czytelników. Jednak gdy zestawimy wskaźniki bibliotek jednoosobowych wyniki te są niemal identyczne⁹:

⁹ Dane za rok 2018.

Tabela 11

Liczba czytelników na bibliotekarza – biblioteki jednoosobowe 2018 r.

średnia	mediana	maksimum	minimum
268	224	636	107

Ważnym wskaźnikiem jest również zasięg czytelnictwa, czyli odsetek czytelników wśród mieszkańców gminy. Nie są to niestety optymistyczne dane. W ostatnich trzech latach prezentował się on następująco:

Tabela 12

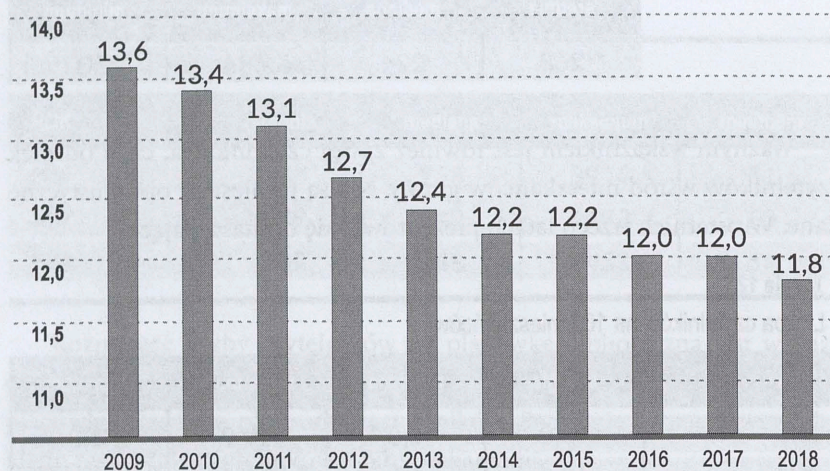
Liczba czytelników na 100 mieszkańców

ROK	średnia	mediana	maksimum	minimum
2016	12,0	9,8	19,9	1,3
2017	12,0	9,3	21,3	1,7
2018	11,8	9,6	21,4	1,6

Średnia dla naszego województwa wynosi 12%. Najlepsze pod tym względem gminy osiągają wskaźnik około 20%, ale widzimy też, iż są miejscowości, gdzie ten wskaźnik jest znacznie niższy od średniej wojewódzkiej. Zasięg czytelnictwa w ostatnim dziesięcioleciu prezentuje się następująco:

Wykres 6

Liczba czytelników na 100 mieszkańców w latach 2009-2018

Zbiory bibliotek

Zbiory bibliotek możemy podzielić ze względu na typ gromadzonych dokumentów na księgozbiór i zbiory specjalne (nieksiążkowe). W ubiegłym roku podlaskie biblioteki posiadały niemal 5 milionów zainwentaryzowanych jednostek materiałów bibliotecznych, co w przeliczeniu daje wskaźnik ponad 4 woluminów na jednego mieszkańca oraz 35 woluminów na jednego czytelnika. Stan zbiorów w ostatnich trzech latach prezentuje poniższa tabela:

Tabela 13

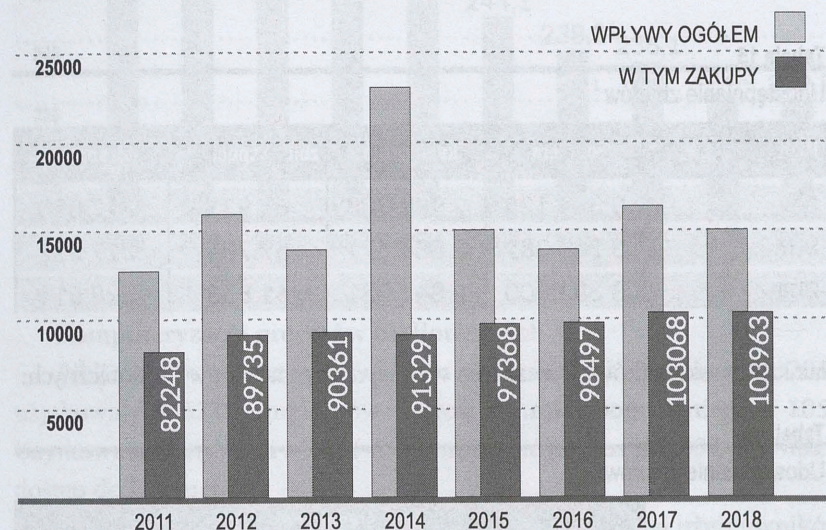
Zbiory bibliotek woj. podlaskiego w latach 2016-2018

ROK	ogółem	księgozbiór	zbiory specjalne	na 1 mieszkańca	na 1 czytelnika
2016	4 972 554	4 791 772	180 782	4,19	34,95
2017	5 001 618	4 821 444	180 174	4,22	35,10
2018	4 938 250	4 769 108	169 142	4,18	35,24

Istotnym czynnikiem, wpływającym na większe zainteresowanie biblioteką i jej zbiorami, jest wiek księgozbioru – im więcej na półkach bibliotecznych nowości wydawniczych, tym większe prawdopodobieństwo przyciągnięcia czytelnika do placówki. W ostatnich latach obserwujemy wzrost liczby zakupów nowości wydawniczych. Wiąże się to m.in. z większą dotacją na zakup przekazywaną przez MKiDN, która wymusza również na organizatorach bibliotek zwiększenie nakładów na zakup nowości. Wpływy księgozbioru w ostatnich latach prezentują się następująco:

Wykres 7

Wpływy księgozbioru w latach 2011-2018

Poniższa tabela prezentuje poniesione wydatki na gromadzenie zbiorów¹⁰. Uwzględnia wydatki na zakup księgozbioru, zbiorów specjalnych, prenumeratę czasopism oraz zakup licencji na zbiory zdalne i elektroniczne. Łączne wydatki na zbiory wszystkich bibliotek publicznych województwa podlaskiego w roku 2018 wyniosły ponad 2 700 000 zł.

¹⁰ Dane z wyłączeniem Książnicy Podlaskiej, by nie podnosić średniej.

Tabela 14

Wydatki na gromadzenie zbiorów

ROK	średnia	mediana	maksimum	minimum
2016	17 709,5	10 413	131 918	3 639
2017	18 051,3	11 514	132 920	4 089
2018	18 622,9	11 838	145 431	4 103

Wypożyczenia

Zbiory są po to, by z nich korzystać, więc nie może zabraknąć informacji o udostępnianiu materiałów bibliotecznych:

Tabela 15Udostępnianie zbiorów¹¹

ROK	ogółem	księgozbiór	zbiory specjalne	czasopisma
2016	3 364 129	2 981 308	64 931	317 890
2017	3 264 387	2 889 371	57 704	317 312
2018	3 331 900	2 843 381	61 853	298 514

oraz kilku wskaźników dotyczących wypożyczeń materiałów bibliotecznych:

Tabela 16

Udostępnianie zbiorów

ROK	średnio na:			
	1 mieszkańca	1 czytelnika	1 placówkę biblioteczną	1 bibliotekarza ¹²
2016	2,83	23,65	12 526,5	6347,4
2017	2,75	22,91	12 140,2	6326,3
2018	2,82	23,78	12 362,5	6507,6

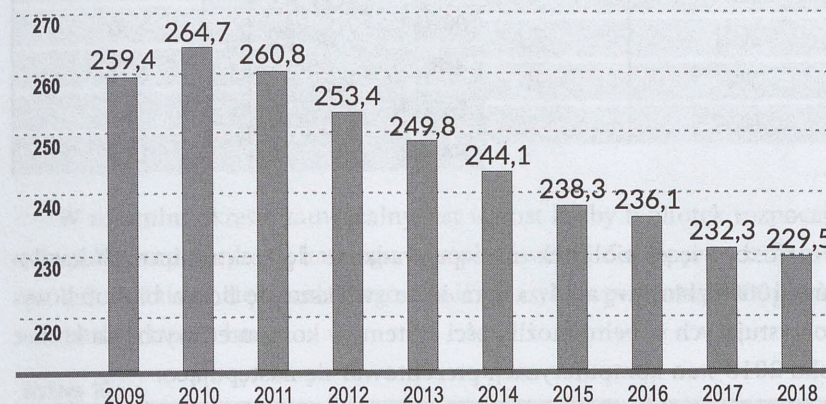
¹¹ Wszystkie typy zbiorów udostępnione na miejscu oraz wypożyczane na zewnątrz.

¹² Pamiętajmy, iż nie wszyscy bibliotekarze pracują przy obsłudze czytelników.

W ostatnich latach, w skali województwa podlaskiego, obserwujemy niestety spadki w liczbie wypożyczeń księgozbioru. Poniższy wykres obrazuje ten proces od 2009 r.

Wykres 8

Liczba czytelników na 100 mieszkańców w latach 2009-2018

Komputeryzacja procesów bibliotecznych

Biblioteki publiczne województwa podlaskiego łącznie w roku 2018 użytkowały 1 571 komputerów (wzrost do roku poprzedniego o 105). Użytkownicy korzystali z 910 (+38) komputerów, z czego 903 (+44) miały dostęp do Internetu.

Pogram biblioteczny posiada 165 placówek. Najwięcej użytkowników ma program MAK+, który wykorzystuje 119 placówek. Stara wersja MAKa używana jest jeszcze w 14, Libra w 8, a Sowa w 6 placówkach. Jedna biblioteka pracuje w systemie KoBi. Książnica Podlaska wraz z 16 filiami od 2016 wykorzystuje program Patron.

Tabela 17

Programy biblioteczne

używany program	liczba placówek
MAK+	119
MAK	14
LIBRA	8
SOWA	6
KoBi	1
PATRON	17
RAZEM	165

Coraz więcej bibliotek ma wprowadzone do elektronicznych katalogów 100% zbiorów, a co za tym idzie zwiększa się liczba bibliotek wykorzystujących w pełni możliwości systemów komputerowych. Na koniec roku 2018 stan komputeryzacji prezentował się następująco:

Wykres 9

Procent wprowadzonych zbiorów do katalogu elektronicznego 2018 r.

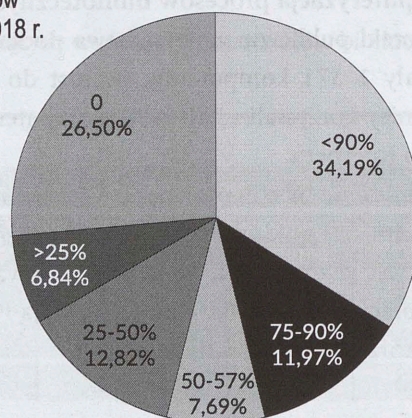

Tabela 18

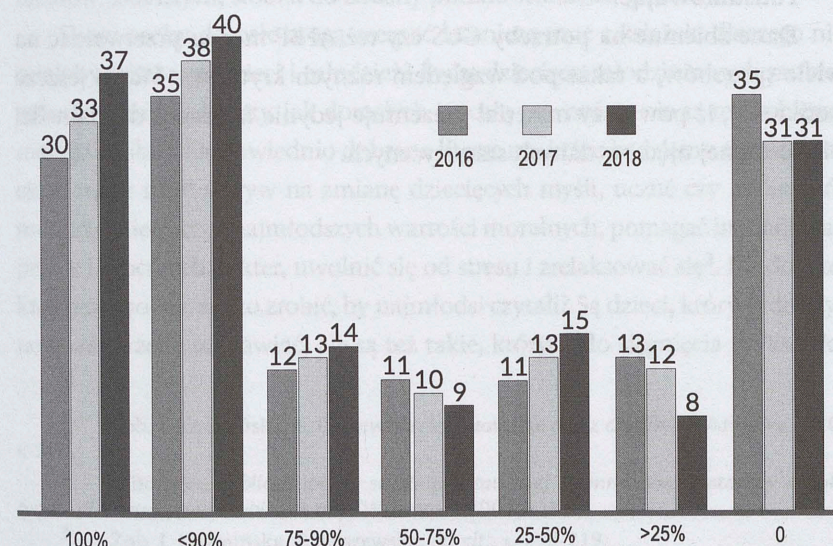
Procent zbiorów w katalogu elektronicznym 2018

% zbiorów w katalogu	liczba bibliotek	% bibliotek
<90%	40	34%
75-90%	14	12%
50-57%	9	8%
25-50%	15	13%
>25%	8	7%
0	31	26%

W ostatnim okresie zauważalny jest wzrost liczby bibliotek rozpoczynających komputeryzację katalogu oraz placówek, które wprowadziły cały zasób do katalogu elektronicznego. Poniższy wykres prezentuje ten proces w ostatnich trzech latach.

Wykres 10

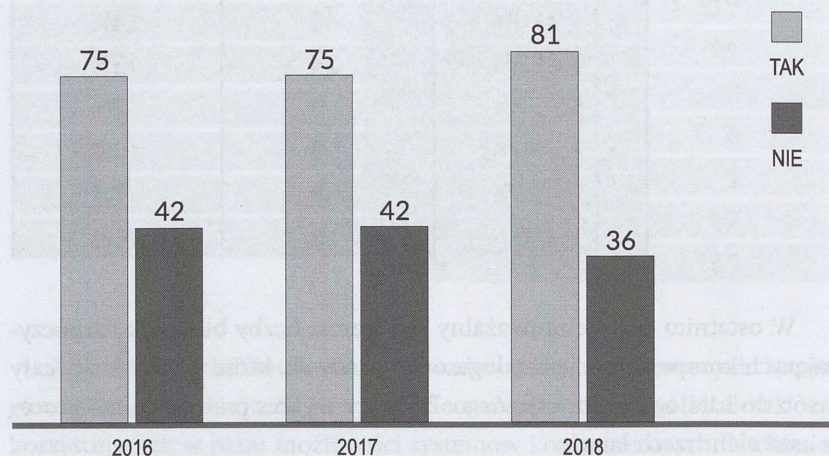
Komputeryzacja katalogu elektronicznego w latach 2016-2018

Zwiększa się również liczba katalogów udostępnianych on-line.

Wykres 11

Udostępnianie katalogów bibliecznych on-line w latach 2016-2018

Podsumowując

Dane zbierane na potrzeby GUS czy też AFBP można przetwarzać na wiele sposobów, a także pod względem różnych kryteriów. Warto jeszcze podkreślić, iż powyższy materiał prezentuje jedynie fragment działalności bibliotecznej ujętej w danych statystycznych.

Marta Kozłowska

Książnica Podlaska

Terapeutyczne wartości w literaturze dla dzieci

Z całą pewnością każdy z nas mógłby przywołać w pamięci tekst, który go wzruszył, wzbudził jego refleksję lub po prostu rozbawił. Takie głosy na pewno też niejednokrotnie usłyszeliśmy od czytelników, bo to właśnie my, bibliotekarze, jesteśmy pierwszymi, którzy mogą poznać emocje czytelnika wywołane dzięki przeczytanej książce. To właśnie moc biblioterapii, którą słusznie nazywa się także „leczeniem przez czytanie”, a która to polega na czytaniu określonej literatury z intencją, by pomóc sobie lub komuś uporać się z problemami, głównie natury emocjonalnej¹. Opiera się na wykorzystaniu terapeutycznych wartości literatury² i pełni rolę psychicznego wsparcia w rozwiązywaniu problemów osobistych, środka do zmiany punktu widzenia, postawy.

Skoro osoby dorosłe mogą czerpać leczniczą moc z książek, dlaczego nie miałyby robić tego dzieci i młodzież? Świat dziecięco-młodzieżowych problemów jest równie bogaty, jak dorosłych i z całą pewnością nie są to problemy małego kalibru. Odpowiednio dobrana literatura, którą będziemy czytać dzieciom może mieć wpływ na zmianę dziecięcych myśli, uczuć czy zachowań, może również uczyć najmłodszych wartości moralnych, pomagać im budować prawy i mocny charakter, uwolnić się od stresu i zrelaksować się³. No dobrze, ktoś teraz powie, ale co zrobić, by najmłodszy czytali? Są dzieci, których do czytania nie trzeba namawiać, ale są też takie, których do sięgnięcia po książkę

¹ Zob. I. Koźmińska, E. Olszewska, *Wychowanie przez czytanie*, Warszawa 2010, s. 218.

² I. Borecka, *Biblioterapia w szkole podstawowej i gimnazjum: materiały dydaktyczne dla nauczycieli i bibliotekarzy*, Wałbrzych 2002, s. 11.

³ Zob. I. Koźmińska, E. Olszewska, *op. cit.*, s. 218-219.

po prostu nie da się zmusić i już. Ale czy o zmuszanie nam chodzi? Anna Walska w swoim artykule przytacza następującą historię: „Chłopiec mieszkający w dużym mieście nie przepadał za czytaniem, w zasadzie to w ogóle nie lubił książek. Co roku spędzał całe wakacje u dziadków na wsi. Jego babcia codziennie – po obiedzie, a także przed spaniem – czytała jakąś powieść na głos. Chłopczyka zazwyczaj przerażała objętość wybieranych przez babcię książek, często nie podobał mu się też tytuł. Mimo to lubił te wspólne chwile, nie musiał męczyć się, czytając samodzielnie, z chęcią wsłuchiwał się w ciepły głos babci. Ta z kolei wiedziała, że wspólne głośne czytanie nie tylko rozbudza wyobraźnię chłopca, lecz także zacieśnia więzy między nimi. Głęboko liczyła, że chłopiec zmieni swój negatywny stosunek do czytania i przyjdzie taki dzień, że dobrowolnie sięgnie po jakąś książkę. Tak też się stało.

Któregoś popołudnia babcia była zajęta, a chłopiec bardzo się nudził. Zjął z regału książkę, której tytuł bardzo mu się spodobał – *Przygody Tomka na Czarnym Łądzie* A. Szklarskiego. Chłopiec dumnie zaczął czytać. Początkowo trudno było mu się skupić, wracał do wcześniejszych akapitów. Pamiętał jednak o słowach babci, że niektóre książki z pozoru mogą wydawać się nieciekawe, a nawet dziwne, że nie należy się tym jednak zrażać, będąc dopiero na drugiej stronie! Chłopiec przeczytał samodzielnie całą książkę. Spodobała mu się tak bardzo, że po powrocie z wakacji udał się do pobliskiej biblioteki, gdzie znalazł cały cykl o przygodach Tomka Wilmowskiego. Chłopiec wypożyczał kolejne tomy i tym sposobem przeczytał wszystkie dziewięć tytułów!

W wolnych chwilach sięgał coraz chętniej po książki innych autorów. W jego przypadku systematyczne czytanie zaowocowało m.in. lepszymi ocenami z języka polskiego, przede wszystkim (ku uciesze rodziców) z klasówek ortograficznych. Dziś ten chłopiec ma ponad 30 lat i pracuje w branży logistycznej. To młody człowiek, który chętnie odwiedza księgarnie, biblioteki i nadal systematycznie czyta. Jest bardzo wdzięczny swojej babci za wspaniałe wspomnienia związane z ich wspólnym czytaniem, a także za rozbudzenie w nim miłości do książek”⁴.

⁴ A. Walska, Czy czytanie może (u)leczyć? O terapeutycznych wartościach literatury, „TRENDY”, [online], 2015, nr 2–3, s. 22–23, [dostęp: 6.06.2019].

Powyższa historia może nasunąć refleksję, czy w XXI wieku – wieku tabletów, laptopów, konsoli, iPadów – książka może okazać się atrakcyjną formą spędzania wolnego czasu. Zastanówmy się jednak wcześniej przez chwilę i spróbujmy znaleźć odpowiedź na pytanie: dlaczego dzieci coraz mniej czytają? Po pierwsze i najważniejsze mają do tego prawo, prawo do nieczytania. Jest to pierwsze z dziesięciu praw czytelnika, jakie stworzył francuski pisarz Daniel Pennac w książce *Jak powieść*⁵. Dzieci i młodzież nie mają potrzeby czytania – brakuje im pasji, nawyku czytania. Nie posiadają wyrobionej świadomości wartości lektury, ponieważ dla wielu z nich (jeśli nie dla wszystkich) książka nie jest źródłem wiedzy o świecie. Tę wiedzę czerpią przede wszystkim z Internetu czy telewizji, bo nawet już nie z radia. Dzieci i młodzież nie czytają książek, bo najzwyczajniej w świecie nie chcą, nie lubią, ale też nie wiedzą, co czytać i po co. Nie umieją wykorzystać tej umiejętności i zdobytych tą drogą wiadomości. Czytanie nie kojarzy się z zabawą, przyjemnością, nie przynosi spodziewanej satysfakcji, dlatego też jest bardzo szybko eliminowane z życia. Jego miejsce zajmują mniej absorbujące zajęcia, które są łatwe i przynoszą natychmiastowe korzyści: komputer, konsola, sport, podwórko⁶. Co w takim razie możemy zrobić, by dzieci zaczęły czytać? Niewątpliwie bardzo dużą rolę odgrywają tu dorośli: rodzice, dziadkowie, nauczyciele (kolejność nie jest przypadkowa), którzy mają realny wpływ na kształtowanie przekonań i stosunku młodych ludzi do książek. Najlepszym sposobem jest zaszczepienie miłości do książek i do czytania od najmłodszych lat, a w zasadzie od pierwszych dni życia dziecka⁷. Doskonale wiemy, że czytając już niemowlęciu budujemy z dzieckiem więź emocjonalną, dajemy mu poczucie bezpieczeństwa i bliskości. Ponadto czytanie maluszkom usprawnia ich koordynację wzrokowo-ruchową. Zaś z każdym rokiem tych korzyści tylko przybywa. Wszyscy doskonale wiemy, że czytając, dziecko uczy się pisow-

⁵ Zob. D. Pennac, *Jak powieść*, Warszawa 2007, s. 147.

⁶ I. Sprzęczka, *Dlaczego dzieci czytają coraz mniej?*, [online: <http://www.psp5.pionki.pl/tsecret/dlaczego/dlaczego.html>], [dostęp: 1.08.2019].

⁷ Dlatego tak bardzo ucieszyła mnie akcja Fundacji Powszechnego Czytania „Książka na receptę”. Szczegóły: <https://www.ksiazkanarecepte.pl/>.

ni wyrazów, popełnia zdecydowanie mniej błędów, zdobywa elokwencję, kształtuje swoje zainteresowania, staje się kreatywne, otwarte. Czytanie niewątpliwie możemy traktować jako hobby, dzięki któremu najmłodszy rozwija swoją wyobraźnię. To właśnie książki dostarczają im mądrości, to dzięki nim poszerzają swoją wiedzę. Jak zatem zachęcić dzieci i młodzież do czytania? W pedagogice i psychologii możemy znaleźć różnorodne formy zajęć, których celem jest wprowadzenie zmiany. Wykorzystanie literatury do projektowania zajęć wspierających rozwój dzieci i młodzieży wydaje się dobrym kierunkiem działań pedagogicznych i terapeutycznych⁸.

Biblioterapia, nazywana często leczeniem przez czytanie, to czytanie określonej lektury z intencją pomocy sobie lub komuś w uporaniu się z jakimś problemem emocjonalnym⁹. Nie jest pojęciem nowym. Mimo że jej rozwój w Polsce przypada na lata dziewięćdziesiąte XX wieku, swoimi korzeniami sięga czasów starożytnych: nad wejściem do Biblioteki Aleksandryjskiej widniały słowa „Psyches iatreion”, czyli „Lekarstwo duszy”. W literaturze anglojęzycznej pojawia się synonimiczne określenie biblioterapii – *reading therapy*, czyli terapia poprzez czytanie¹⁰. Samo słowo biblioterapia wywodzi się z dwóch greckich słów: *biblion* – książka oraz *therapeo* – leczę. Poprzez zastosowanie biblioterapii lub jej wybranych elementów, można oddziaływać na różne sfery życia człowieka:

- sferę psychiczną: redukcja lęków, podnoszenie poczucia wartości, pobudzenie motywacji,
- sferę intelektualną: podnoszenie stanu wiedzy i umiejętności, szczególnie u osób „wykluczonych społecznie”, co ma wpływ na podniesienie ich samooceny, a także poprawę jakości życia,
- sferę społeczną: budowanie umiejętności społecznych (przedstawianie swoich argumentów, prośenie o pomoc, wyrażanie wdzięczności lub żalu), korygowanie zaburzonych relacji, rozważania nad uwarunkowaniami człowieka w świecie.

⁸ A. Bautsz-Sontag, *Literatura w terapii dzieci*, Katowice 2013, s. 11.

⁹ Zob. I. Koźmińska, E. Olszewska, *op. cit.*, s. 218.

¹⁰ E.J. Konieczna, *Arteterapia w teorii i praktyce*, Kraków 2003, s. 110.

W publikacjach omawiających biblioterapię stosuje się jej podział na instytucjonalną, kliniczną i wychowawczą. Nauczyciele, wychowawcy czy bibliotekarze, którzy decydują się przeprowadzić zajęcia biblioterapeutyczne, stosują biblioterapię wychowawczą, nazywaną inaczej rozwojową. Książki czy inne materiały czytelnicze lub wyobrażeniowe wykorzystywane są w pracy dydaktyczno-wychowawczej z osobami określanymi jako osoby zdrowe psychicznie i fizycznie, ale borykające się z różnymi problemami wychowawczymi, emocjonalnymi, życiowymi. Ich zadaniem jest skuteczna pomoc w radzeniu sobie z trudnymi dla dziecka sytuacjami, np. pierwsze dni w przedszkolu lub szkole, pobyt w szpitalu, śmierć zwierzątka, pojawienie się rodzeństwa, niepowodzenia szkolne, sytuacje kompromitujące, ból, choroby i wiele innych. Dlatego też biblioterapia może być jedną z metod wsparcia psychologiczno-pedagogicznego w szkole, szczególnie że jest coraz więcej uczniów, którzy mają specjalne potrzeby edukacyjne. Zajęcia z biblioterapii lub z jej elementami mogą być prowadzone w przedszkolu, bibliotece, świetlicy lub na dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych i wymagają bardzo dobrego przygotowania się prowadzącego. Ponieważ w zajęciach tego rodzaju wykorzystywane są terapeutyczne wartości literatury, to właśnie dlatego w nauczycielach (szczególnie nauczycielach bibliotekarzach) tkwi ogromny potencjał do bycia specjalistami w dziedzinie biblioterapii (oczywiście po uzyskaniu odpowiednich kwalifikacji). To właśnie oni dzięki odpowiednio dobranej lekturze mogą pomóc czytelnikowi, uczniowi, uczestnikowi zajęć rozwiązać problem, wpłynąć na zmianę zachowania, sposób myślenia, doprowadzić do twórczego i aktywnego działania, jak również do właściwego funkcjonowania w domu, szkole czy wśród społeczeństwa¹¹.

Zajęcia biblioterapeutyczne łączą ze sobą pracę z tekstem (głośne czytanie prowadzącego lub samodzielne czytanie uczestnika), rysowanie, ruch, muzykę, co wskazuje na ich atrakcyjność. Ponadto w czasie ich trwania są realizowane konkretne cele:

- rewalidacyjny – skierowany do osób o obniżonej sprawności intelektualnej,

¹¹ Zob. A. Walska, *op. cit.*, s. 24.

- resocjalizacyjny – skierowany do osób niedostosowanych społecznie,
- profilaktyczny – zapobiegający tworzeniu się problemów emocjonalnych,
- ogólnorozwojowy – związany z danym wiekiem rozwojowym¹².

Warto mieć świadomość, że rola książki dla współczesnego społeczeństwa, w tym także dla dzieci i młodzieży, ma zupełnie inne znaczenie niż dawniej. Biblioterapia jest więc z jednej strony oazą ciszy i spokoju, skarbnicą wartości, z drugiej zaś formą czytelnictwa, dzięki której jest ono atrakcyjniejsze, gdyż jest ukierunkowane na zaspokajanie różnorodnych indywidualnych potrzeb czytelnika.

Biblioterapia w odniesieniu do dzieci i młodzieży jest szczególnie cennym procesem. Jest to grupa narażona wyjątkowo mocno na przemoc, nadużywanie środków psychoaktywnych, brak właściwych postaw moralnych. Poza tym młodzi ludzie poddawani są ciągłym niekorzystnym wpływom mass mediów, presji środowiska, często są też pozbawieni wsparcia emocjonalnego ze strony najbliższych dorosłych. W związku z powyższym niezbędne jest dotarcie do różnych rozwiązań tych problemów, do wyobraźni dzieci i młodzieży, do ich emocji. Jednym z takich sposobów może być właśnie biblioterapia, z powodzeniem wykorzystywana w bibliotekach, szkołach, przedszkolach lub innych placówkach opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży. Może ona pomóc w rozwoju uczniów, integracji osób niepełnosprawnych lub nieprzystosowanych społecznie oraz osobom z zaburzeniami zachowania czy też pochodzącym z grup mniejszościowych. Działania odpowiednio przygotowanych biblioterapeutów mogą przyczynić się do usuwania niepożądanych zachowań, pomóc naprawić relację z rówieśnikami lub rodziną, wskazać drogę indywidualnych poszukiwań, a także zaspokoić potrzebę kontaktu z drugim człowiekiem i odpowiednio dobraną lekturą.

Czytanie jako lekarstwo zyskuje coraz większe grono zwolenników, co niezmiennie cieszy. Współczesny świat jest wyjątkowo mocno nastawiony na konsumpcjonizm, dlatego biblioterapia jest interesującą formą wsparcia osób, które zmagają się z różnego rodzaju problemami.

¹² Ibidem.

Bibliografia:

- Bautsz-Sontag Anna, *Literatura w terapii dzieci*, Katowice 2013.
- Borecka Irena, *Biblioterapia. Teksty terapeutyczne, konspekty zajęć i scenariusze zajęć*, Gorzów Wielkopolski 2002.
- Brett Doris, *Bajki, które leczą*, Gdańsk 2002.
- Konieczna Ewelina J., *Arteterapia w teorii i praktyce*, Kraków 2003.
- Koźmińska Irena, Olszewska Elżbieta, *Wychowanie przez czytanie*, Warszawa 2010.
- Nitsch Cornelia, *Bajki pomagają dzieciom. Opowieści, które uzdrawiają, pocieszają i dodają odwagi*, Warszawa 2001.
- Pennac Daniel, *Jak powieść*, Warszawa 2007.
- Sprzęczka Iwona, *Dlaczego dzieci czytają coraz mniej?*, [online], [dostęp: 1.08.2019].
- Szulc Wita, *Arteterapia: narodziny idei, ewolucji teorii, rozwój praktyki*, Warszawa 2011.
- Walska Anna, *Wykorzystanie zbiorów Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Krakowie z zakresu biblioterapii i arteterapii do pracy z najmłodszymi czytelnikami*, „Biblioterapeuta” 2015, nr 1.
- Walska Anna, *Czy czytanie może (u)leczyć? O terapeutycznych wartościach literatury*, „TRENDY” 2015, nr 2–3 [online], [dostęp: 6.06.2019].

Małgorzata Rokicka-Szymańska

Książnica Podlaska

Inicjatywy biblioteczne – wartością dodaną statystyki bibliotecznej

Większość bibliotekarzy stara się przyciągnąć i zachęcić do korzystania z zasobów i usług bibliotecznych swych użytkowników, którzy są „mniej lub bardziej zainteresowani życiem biblioteki”. Bez bibliotekarza i bez użytkownika nie byłoby tej instytucji – wspólnie tworzą bibliotekę. Tegoroczne hasło XVI edycji ogólnopolskiego programu Tygodnia Bibliotek, nawiązuje również do tematu artykułu, a brzmi ono: „**#biblioteka** – za którą kryją się ludzie, zbiory, spotkania, wydarzenia... Promowanie biblioteki opatrzone tym znakiem ułatwia dotarcie do jej usług i zasobów...”, a symbol ten porządkuje, wyróżnia i podkreśla szczególne znaczenie biblioteki w systemach informacyjnych.

Jednym ze znaczących zadań „skarbnicy wiedzy” jest krzewienie idei czytania oraz organizowanie inicjatyw upowszechniających zbiory wśród wszystkich grup wiekowych i zawodowych. Wydarzenia biblioteczne „nie jedno mają imię”, są dostosowane do potrzeb adresatów (wcześniej ankietowanych) w danym środowisku. Promocja bibliotek i zgromadzonych tam zasobów przebiega „wielotorowo”. W obecnych czasach, gdy statystyki wskazują spadek czytelnictwa, biblioteki starają się w swych społecznościach być niezastąpionym miejscem, gdzie można skorzystać ze zgromadzonych zbiorów, a także wykorzystać terapeutyczne działania tych instytucji. W ostatnich latach media poświęcają dużo uwagi tematowi czytelnictwa i promocji książki. Bibliotekarze dążą do odwrócenia niekorzystnych procesów mówienia o czytelnictwie w aspekcie statystyk, które nie są imponujące. Pracownicy bibliotek starają się „nieprzyjemne parametry branżowe” naprawiać poprzez różne działania. Inspirują do bezpłat-

nego korzystania z usług bibliotecznych, a jednocześnie do odwiedzania placówek, bo wszystkim się to opłaca, ponadto dążą do zakorzenienia mody „oddawaniu się literaturze”, żeby czytanie kojarzyło się wszystkim z ciekawym sposobem spędzania wolnego czasu i interesującym stylem życia. Ta grupa zawodowa często zastanawia się wspólnie, jak uczynić z biblioteki instytucję trendy. Proponują swym odbiorcom różne działania o wielowymiarowym charakterze, gdzie użytkownicy spotykają się nieformalnie, bez barier finansowych i obowiązków branżowych. Świat się zmienia. Wiele rzeczy odchodzi dziś do tzw. lamusa, gdyż wypierają je coraz to nowe nowinki technologiczne, odnosi się to również do czytania i korzystania z bibliotek. Bo „wszakże nie ważne, czy czytelnik czyta i wypożycza tradycyjną książkę czy zbiory specjalne”, istotne jest, że czyta i odwiedza biblioteki. Taka aktywna postawa jest dobrym wzorcem dla młodszych pokoleń, szczególnie dla milusińskich, którzy w towarzystwie opiekunów „wdrażają się w biblioteczne usługi”. Podstawowy cel bibliotekarzy to zachęcić i uzależnić, czyli dotrzeć do nowych i zachęcić starych. Ważne jest, by dziecko czytającego rodzica mogło ich kopiować i wówczas z dużym prawdopodobieństwem zostanie ich naśladowcą. Jak stwierdziła prof. Joanna Papuzińska „Człowiek nie rodzi się czytelnikiem. Staje się nim dopiero na skutek wrastania w konkretną kulturę”. A naszym bibliotecznym obowiązkiem jest zachęcanie do czytania i promowania literatury oraz dziedzictwa kulturowego (bez względu na jej rodzaj) wśród naszych odbiorców. Bardzo istotne jest, aby trzymać się razem także z „dojrzałym użytkownikiem”, szczególnie tym nieprzekonanym do słowa drukowanego, może uda nam się ich zachęcić do skorzystania z zasobów bibliotecznych, które staną się ich ulubionym towarzyszem, a nie nudną lekturą i przy okazji zaakceptują inne propozycje bibliotek. I może w przyszłości książka i biblioteka będzie alternatywą dla innych mediów (komputera, telewizji).

Wielokrotnie zadajemy sobie pytanie „Co dziś jest kluczem do sukcesu bibliotek?”. Na to pytanie trudno odpowiedzieć jednoznacznie, zależy to od wielu czynników... Bibliotekarze nieustannie udowadniają, szczególnie tym opornym, że w „bibliotece nie jest nudno” i że jest to atrakcyjne

miejsce dla każdego bez względu na wiek. Można tu w ciekawy sposób spędzić czas, pozyskać grono znajomych, a przede wszystkim nie doświadczyć samotności, bo w *dzisiejszych czasach* poczucie osamotnienia wkrada się do większości z nas. Personel biblioteczny inicjuje pozytywne wzorce aktywności w środowisku poprzez zaplanowane różnorodne przedsięwzięcia skierowane do swych odbiorców. Począwszy od najmłodszych, a skończywszy na seniorach. Wizyta w bibliotece przez niektórych „odczuwalna jest jako wielka przyjemność, gdzie budowane są więzi między czytelnikami, a bibliotekarzami – bratnimi duszami” (tym spostrzeżeniem z autorką artykułu podzieliła się wieloletnia czytelniczka i poetka z gminy Turośń Kościelna). Personel biblioteczny nieustająco dąży do pozyskiwania nowych fanów opisywanych instytucji. I jak zauważył Łukasz Gołębiowski: „Zaciekać – oto misja edukacji, to nasza misja, ludzi, którym zależy na czytelnictwie. Musimy budować wokół idei GEN-ISBN społeczność ludzi czytających”.

Bibliotekarze starają się ubogacić wizerunek bibliotek poprzez różnorodne akcje i inicjatywy czytelnicze począwszy od wycieczek, lekcji bibliotecznych, wystaw, konkursów, kampanii czytelniczych oraz nowatorskich rozwiązań, których dość istotnym celem jest zachęcenie wszystkich do skorzystania z różnorodnych propozycji książnic, a przy okazji wzrost aktywności czytelniczej, która rzutuje na statystykę. Udział uczestników w organizowanych przez biblioteki imprezach oznacza akceptację zasad *savoir-vivre* oraz utrwalenie przebiegu imprezy w formie zapisu fotograficznego zgodnie z wymogami RODO.

Znaczna część bibliotek z powiatu białostockiego (a jest ich łącznie 31) czynnie propaguje czytelnictwo i biblioteki poprzez różne przedsięwzięcia. Opierając się na wypowiedzi dyrektora MBP w Wasilkowie, która stwierdziła, że „każde wydarzenie w naszej placówce miało wymiar biblioteczny, nawiązywało do wiedzy pochodzącej z omawianych książek lub w inny sposób powiązane było ze słowem pisanym”.

Placówki z ww. terenu z różnym nasileniem realizowały aktywność edukacyjno-informacyjną wspólnie z Biblioteką Publiczną Powiatu Białostockiego Książnicy Podlaskiej (poprzez uczestnictwo w szkoleniach, spo-

tkaniach z ciekawymi ludźmi oraz akcjach branżowych). Połączone siły miały na celu integrację środowiska zawodowego oraz zespolenia działań, przyczyniając się do usprawnienia organizacji, a przede wszystkim do osiągnięcia *oszczędności finansowych*. Organizatorzy inicjatyw ubiegali się w 2018 roku o otrzymanie dodatkowych funduszy na organizację zaplanowanych wydarzeń, kierując swe prośby do decydentów oraz pisząc projekty. Uzyskane wsparcia to sukcesy małe lub duże, które są wynikiem zaangażowania pracowników, również pracujących na wizerunek instytucji oraz zawodu. Skuteczność działań jest uzależniona od kapitału ludzkiego (liczby pracowników w danej placówce), kreatywności osób zatrudnionych w danej placówce. Ponadto dużą rolę odgrywają wypracowane relacje ze środowiskiem lokalnym (na które biblioteki pracują bezustannie): pozytywne – procentują, z kolei negatywne działają na niekorzyść instytucji. Nie ukrywam, że wymaga to dużego zaangażowania i czasu personelu (dodatkowa aktywność często jest realizowana po godzinach pracy). Część bibliotekarzy inwestuje w samokształcenie poprzez indywidualne zdobywanie wiedzy (samokształcenie dzięki literaturze branżowej) oraz uczestnictwo w zbiorowych szkoleniach proponowanych m.in. przez Książnicę Podlaską oraz kursach tematycznych realizowanych przez inne instytucje zewnętrzne. Podnoszenie kwalifikacji i ustawiczne rozwijanie umiejętności zatrudnionych pracowników wpływa także na koniunkturę i ocenę danej instytucji przez środowisko i organizatorów.

Opierając się na pozyskanych informacjach statystycznych z 2018 roku bibliotekarze z ww. terenu na doskonalenie zawodowe poświęcili 1 041 godzin (czyli 51 pracowników merytorycznych działalności podstawowych średnio poświęciło na doskonalenie 20,4 godzin w skali roku). Niektórzy bibliotekarze są przekonani, że wykonywany przez nich „zawód jest powołaniem – misją, w której czują się spełnieni i odnajdują się realizując także szereg dodatkowych prac poza zakresem obowiązków” – tak stwierdziła jedna z przedstawicielek tego środowiska. Dopełnieniem tej wypowiedzi jest uzupełnienie koleżanki po fachu, która dodała, że „biblioteki tworzą pasjonaci, którzy w swoich działaniach kierują się potrzebami innych”.

Biblioteki gromadzą wiele danych cyfrowych dla potrzeb instytucji zewnętrznych, np. Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej, Biblioteki Powiatowej, GUS-u, MKiDN, SBP, Starostwa Powiatu, a także wewnętrznych, np. Urzędów Gmin, czerpiąc z nich wiedzę, która ma na celu wzbogacić przedstawione informacje oparte na danych liczbach (niejednokrotnie uzupełnione wykresami). Jak stwierdził Evan Esar „Statystyka to jedyna nauka, która pozwoli ekspertom wycisnąć różne wnioski na podstawie tych samych liczb”. Poszczególne przedstawione inicjatywy biblioteczne realizowane przez biblioteki samorządowe powiatu wzbogacone zostały rezultatami ilościowymi. Bazując na przesłanych danych cyfrowych z poszczególnych bibliotek gminnych, zaobserwowano po zsumowaniu liczby uczestników biorących udział w wydarzeniach, że w propozycjach kulturalno-oświatowych wzięło udział ponad 29 000 odbiorców usług bibliotecznych, w tym 5 159 użytkowników skorzystało z wewnętrznych szkoleń bibliotecznych. Aby urozmaicić działania biblioteczne starano się wdrażać różne formy animacji pracy kulturalno-edukacyjnej. Obok stałych zajęć kameralnego czytania literatury, zajęć plastycznych, prezentacji multimedialnych organizowane były spotkania autorskie z pisarzami oraz ciekawymi ludźmi związanymi z książką, podczas których prezentowane były ulubione utwory, często czytane przez autorytety lokalnej społeczności. Przeprowadzane były też lekcje z zakresu przysposobienia bibliotecznego, w tym lekcje o regionie i konkursy czytelnicze.

Część bibliotek realizowała cyklicznie wydarzenia kulturalno-edukacyjne, powtarzające się regularnie w określonym przedziale czasowym, składające się z jednej lub większej liczby imprez połączonych wspólnym tematem, np. „Przystanek z książką w bibliotece”, „Niepodległość w bibliotece”, „Forum Teatrów Dziecięcych i Młodzieżowych – Melpomena” czy „Juchnowieckie szeptaki o historii”.

Fot. 1-2 Przystanek z książką
w bibliotece w MBP w Choroszczy

Fot.3-4 Forum Teatrów Dziecięcych i Młodzieżowych
w GBP w Juchnowcu Kościelnym.

Oto kilka wyróżniających się wypowiedzi bibliotekarzy odnośnie niektórych wydarzeń realizowanych w bibliotekach powiatu, które wpłynęły na szersze zainteresowanie „skarbnicami wiedzy” oraz zwiększoną frekwencję odbiorców. Informacje zaczerpnięto z analizy opisowej poszczególnych bibliotek za 2018 rok.

1. „Frekwencja czytelnicza ze spotkania na spotkanie była coraz lepsza. Wymieniony rok obfitował w działania związane z obchodami 100. rocznicy, zorganizowano szereg wieczornic historycznych, konkursów, wykładów, wystaw okolicznościowych, zajęć dla różnych grup wiekowych” – tak zaobserwowała dyrektor biblioteki łapskiej.

Opierając się na 14 przesłanych zestawieniach tematycznych z bibliotek terenowych dotyczących tego wydarzenia stwierdzono, że największe zaangażowanie odnośnie tego tematu w środowisku lokalnym odnotowano w gminach: Choroszcz, Gródek, Łapy, Michałowo, Poświętne, Supraśl, Suraż, Turośń Kościelna, Wasilków, Zabłudów (informacje szersze w „Głosie Bibliotek Publicznych” nr 1/2018). W sumie zorganizowano 61 imprez o danej tematyce, w których uczestniczyło ponad 3 200 osób.

2. Sześć bibliotek wzięło udział w ogólnopolskiej akcji Narodowego Czytania *Przedwiośnia* Stefana Żeromskiego, w której uczestniczyło ok. 390 osób.
3. W ogólnopolskiej Nocy Bibliotek, w niekonwencjonalny sposób promującej czytanie, uczestniczyło 6 bibliotek, a w akcji wzięło udział ok. 320 osób.
4. Bogato tematycznie spotkania skierowane do seniorów realizowano we wszystkich gminach powiatu, jednakże największą współpracę z tą grupą odbiorców odnotowano w gminach: Choroszcz, Dobryń, Juchnowiec Kościelny (działania oparte na projektach), Łapy (ożywiona paroletnia współpraca z Uniwersytetem Trzeciego Wieku), Suraż, Wasilków.
5. „Dużą popularnością cieszyła się ogólnopolska akcja „Mała książka – wielki człowiek”, czyli bookstart w wersji polskiej, odbiorcami

działań byli najmłodsi użytkownicy i ich opiekunowie” – stwierdziła przedstawicielka z MBP w Czarnej Białostockiej.

Realizowano działania w 8 gminach, które miały na celu rozwijanie czytelnictwa poprzez najwcześniejsze czytanie dzieciom książek, od okresu niemowlęcego przez trzylatki do dziesięciu lat. Kampania była medialnie nagłośniona i uzyskała dobry odbiór społeczny. Dzięki promocji akcji do bibliotek zapisało się ok. 170 nowych czytelników (dzieci oraz opiekunów), rozdano 290 wyprawek czytelnicznych.

6. Informacje w danej kwestii przekazała bibliotekarka z Filii Bibliotecznej w Kleosinie, która stwierdziła, że „projekt literaTOUR realizowany przez naszą placówkę przyczynił się do zainteresowania nowościami z literatury dziecięcej i młodzieżowej, szerszą grupą osób w przedziale wiekowym 10-15 lat. Dzięki lekkiej i nowoczesnej formule projektu: stworzeniu plakatów promujących czytelnictwo i bloga nawiązującego do literackiej przygody, przybyło w bibliotece ok. 20 nowych aktywnych użytkowników”.

7. Dyrektor GBP w Poświętnem poinformowała: „Organizowałyśmy różnorodne imprezy, które cieszyły się dużym powodzeniem, wówczas biblioteka tętniła życiem. Z uwagi na to, że nowa siedziba biblioteki mieści się w centrum Poświętnego, zauważa się duże zainteresowanie biblioteką osób dorosłych (uprzednio wyglądało to inaczej w związku z usytuowaniem instytucji w szkole). Zaistniała potrzeba społeczna przyczyniła się do organizowania zajęć dla dzieci i młodzieży, których się wcześniej nie robiło. W zajęciach pomagają wolontariusze z miejscowej szkoły. Obecnie liczba czytelników wzrasta, po małym spadku związanym z przeprowadzką biblioteki”.

8. W gminie Supraśl cyklicznie realizowano spotkania z najmłodszymi ph. „Rozmowy o książkach i nie tylko”, „Jak nie czytam, jak czytam”, „Mistrz pięknego czytania” oraz wiele wydarzeń związanych tematycznie z akcjami, np. „Światowy Tydzień Mózgu”, „Tydzień Bibliotek”. Powyższe „imprezy podjęto wspólnie z biblioteką szkolną i przedszkolem i dzięki wspólnym działaniom pozyskaliśmy kilku nowych czytelników” – stwierdziła dyrektor MBP w Supraślu.

9. W 14 bibliotekach powiatu funkcjonowały Dyskusyjne Kluby Książek skierowane do wszystkich grup wiekowych. Odnotowano 7 klubów dla dorosłych i tyleż samo dla dzieci. W sumie moderatorzy poszczególnych klubów zorganizowali 119 spotkań z klubowiczami (w tym 51 dla dorosłych i 68 dla dzieci i młodzieży), omówiono 135 książek. W spotkaniach uczestniczyło ok. 1 720 osób, w tym również w spotkaniach autorskich w poszczególnych klubach DKK.

Fot. 5-6 Spotkania autorskie w Dyskusyjnych Klubach Książek.

10. Dyrektor GBP w Tykocinie stwierdziła, że „dzięki urozmaiconej ofercie bibliotecznej widzimy, że wzrasta liczba wypożyczeń książek, szczególnie po spotkaniu z zaproszonym autorem. Nasz odbiorca jest wymagający, chce mieć dostęp do książek danego autora już po spotkaniu. Staramy się jak najszybciej sprostać temu oczekiwaniu. Zachęcamy niezapisanych do zapisania się do biblioteki i jak najszybciej wypożyczamy zamówioną pozycję. I co jest bardzo ważne przy obsłudze czytelnika zawsze towarzyszy uśmiech i dobre słowa po stronie bibliotekarza”. W tej bibliotece z roku na rok wzrasta aktywność czytelnicza.

11. W gminie Zabłudów odnotowano wzrost czytelnictwa w kategorii wiekowej do lat 15. Realizowane były dodatkowe zajęcia „Kreatywne Soboty” – cykliczne zajęcia w bibliotece: muzyczne, literackie, plastyczne i inne. Największą popularnością cieszyły się działania ph. „Sowy bystre głowy”. Dwie panie pracujące w MBP w Zabłudowie stwierdziły: „Wydaliśmy 130 kart do zbierania naklejek oraz 65 sów-pluszaków. Aby zdobyć sowę należało zebrać 16 naklejek – 1 naklejka za 1 wizytę w bibliotece zakończona wypożyczeniem co najmniej 1 książki. Dzięki tym działaniom odnotowano ponad 1 100 wypożyczonych książek. Nadal 65 osób zbiera naklejki w ramach tej akcji. Bibliotekarki w ww. gminie przeprowadziły ankietę wśród uczestników zajęć i ich opiekunów. Ankieta była anonimowa, pytania miały charakter zamknięty. 90% osób ankietowanych odpowiedziało, że głównym powodem korzystania z usług bibliotecznych w Zabłudowie są zajęcia organizowane przez bibliotekę, z kolei 75% ankietowanych zaznaczyło odpowiedź, że gdyby nie zajęcia, to nie zapisaliby się do biblioteki”.

12. Dwie przedstawicielki z bibliotek samorządowych powiatu w ostatnim punkcie sprawozdania merytorycznego zasygnalizowały: „nie odnotowaliśmy wzrostu liczby czytelników i odwiedzin odbiorców, pomimo realizowanych imprez bibliotecznych”.

Na podstawie kilku zacytowanych wypowiedzi reprezentantów poszczególnych bibliotek gminnych, możemy śmiało stwierdzić, iż wszelkie działania edukacyjno-kulturalne realizowane w placówkach są dostępne dla wszystkich zainteresowanych grup wiekowych i zawodowych bez wyjątku. I w większości były wartością dodaną w statystyce bibliotecznej, a także wpłynęły na zwiększenie zainteresowania biblioteką w środowisku w analizowanym 2018 roku. Stopniowo biblioteki poszerzają zakres swojej działalności, uwzględniając potrzeby czytelnika, który jest najważniejszy w bibliotece i jest kluczowym partnerem do działań, który wpływa na jej funkcjonowanie i pozytywną współpracę.

Na koniec wypowiedzi przedstawiam kilka cyfr obejmujących lata 2017–2018 dotyczących informacji o aktywności populacji w imprezach bibliotecznych na obszarze powiatu białostockiego. Badania cyfrowe realizowane są w oparciu o współpracę ze Stowarzyszeniem Bibliotekarzy Polskich w ramach realizowanego projektu Analiza Funkcjonowania Bibliotek. Wszystkie biblioteki z tego obszaru zarejestrowane były na portalu projektu i wykazały dane cyfrowe obejmujące różne zagadnienia. Przedstawione cyfry, obrazując stosunek trzech wielkości, koncentruje je niejako w sobie, stanowiąc punkt zbieżny dla trzech wartości.

Wyniki pozwoliły określić medialną średnią, maksimum i minimum w danym temacie.

ROK	średnia	mediana	maksimum	minimum
2017	1302,27	913	6322	200
2018	1570,57	1263,50	5196	240

Bez wątpienia biblioteki są potrzebne w środowiskach lokalnych, mają indywidualną specyfikę. Placówkom, które promują czytelnictwo, ważne są wymierne efekty działań. Ten argument świadczy o chęci sprawczej i zdolności organizacyjnej bibliotek, a usatysfakcjonowany użytkownik jest najlepszym

dowodem potwierdzającym ważną rolę biblioteki i bibliotekarza w danym środowisku. Znajomość zadowolenia odbiorców będzie impulsem na przyszłość do udoskonalenia ofert bibliotecznych. Biblioteka to trzecie miejsce dla każdego człowieka, a filarem sprawnie funkcjonującej instytucji są jej pracownicy, ogniwo tworzące oblicze biblioteki. W tych niekomercyjnych centrach wymiany myśli i doświadczeń, zacierają się różnice pokoleniowe, toczy się życie kulturalne i społeczne danej miejscowości.

Marta Turecka

Miejska Biblioteka Publiczna w Zabłudowie

Kreatywność bibliotek

czy bibliotekarzy?

Czyli renesans myślenia w bibliotekach.

Nowe, przestronne, wyremontowane biblioteki są atrakcją w miastach i wsiach, a także w małych miejscowościach. Liczne środki finansowe, przekazywane przez samorządy, pozwalają na zakup nowoczesnych urządzeń, zakup książek, czasopiśm, a także na organizację imprez kulturalnych. W bibliotekach mówi się dużo i głośno, o nowym obliczu bibliotek, o ich roli w życiu społecznym, o ich roli w kształtowaniu kultury. O bibliotekach mówi się dużo i głośno, o nowym obliczu bibliotek, o ich roli w życiu społecznym, o ich roli w kształtowaniu kultury. W bibliotekach mówi się dużo i głośno, o nowym obliczu bibliotek, o ich roli w życiu społecznym, o ich roli w kształtowaniu kultury. W bibliotekach mówi się dużo i głośno, o nowym obliczu bibliotek, o ich roli w życiu społecznym, o ich roli w kształtowaniu kultury.

W bibliotekach mówi się dużo i głośno, o nowym obliczu bibliotek, o ich roli w życiu społecznym, o ich roli w kształtowaniu kultury. W bibliotekach mówi się dużo i głośno, o nowym obliczu bibliotek, o ich roli w życiu społecznym, o ich roli w kształtowaniu kultury. W bibliotekach mówi się dużo i głośno, o nowym obliczu bibliotek, o ich roli w życiu społecznym, o ich roli w kształtowaniu kultury. W bibliotekach mówi się dużo i głośno, o nowym obliczu bibliotek, o ich roli w życiu społecznym, o ich roli w kształtowaniu kultury.

Monika Turecka

Miejska Biblioteka Publiczna w Zabłudowie

Kreatywność bibliotek

czy bibliotekarzy?

Czyli renesans myślenia w bibliotekach.

Nowe, przestrzenne, wyremontowane biblioteki są nierzadko wizytówkami nawet małych miejscowości. Liczne źródła finansowania, pozwoliły przekształcić zaniedbane niewielkie placówki w ogromne centra kultury. O bibliotekach mówi się dużo i głośno, środowisko bibliotekarskie to ludzie wykształceni, zdolni, zmotywowani. Jednak nie zapominajmy, że dzisiejsza biblioteka to miejsce, gdzie mamy dwa równoległe obszary-przestrzenie. Pierwszy to miejsce dynamiczne, miejsce spotkań i wydarzeń, ośrodek życia kulturalnego miasta lub wsi. Drugi to miejsce z duszą, kojące, dające możliwość wyciszenia, zapach kartek, druku... Gdzie obok wybitnych dzieł literackich, kobiety wzdychają do amantów z powieści, a dzieci przenoszą się w świat bajek i baśni. Gdzie wypożyczalnie to nie nowoczesne laboratoria, a ciepłe bibliotekarki, które wykonują swoją pracę z ogromną kulturą i poważaniem dla czytelnika.

Jak pogodzić te dwa obszary działania, gdy np. nasza placówka to ciśnie pomieszczenia, bez perspektyw na remont czy rozbudowę? Czy małe niedofinansowane placówki mogą konkurować z tymi nowoczesnymi? Czy nowoczesne biblioteki to zawsze kreatywni bibliotekarze? Czym jest ich kreatywność? Czym jest kreatywność w pracy bibliotekarzy?

W języku potocznym kreatywność najczęściej rozumie się jako: „innowacyjność i tworzenie nowych pomysłów. Jest utożsamiana z zaradnością i przedsiębiorczością, otwartym umysłem, elastycznością myślenia, przebojowością i samorozwojem”. W literaturze przy okazji kreatywności wspomina się o twórczym i zespołowym rozwiązywaniu problemów, aktywnym udziale w procesach tworzenia nowej wiedzy, pomysłów i innowacji, a także umiejętnej obserwacji otoczenia i wyciągania wniosków. Bibliotekarze, obok swojej wiedzy, powinni w codziennej pracy wykorzystywać intuicję i wyobraźnię zamiast tradycyjnego krytycznego myślenia, częściej uciekać się do technik myślenia twórczego oraz kreatywnego rozwiązywania problemów. Badania dowodzą, że możliwości kreatywnego myślenia nie są domeną wąskiej grupy zajmującej się tzw. pracą twórczą, a zdolności wytwarzania twórczych rozwiązań potencjalnie posiada każdy człowiek. Zdolna i kreatywna to osoba potrafiąca nawiązywać i utrzymywać kontakty z innymi ludźmi oraz rozumieć ich emocje, a także własne. Kreatywna, tzn. myśląca twórczo, czyli kontrolująca procesy myślenia i stosująca narzędzia umożliwiające świadome tworzenie nowych idei. Zdolności te można rozwijać i trenować. Wyzwolenie, rozwijanie i wykorzystanie tkwiących w każdym człowieku umiejętności kreatywnego i twórczego myślenia zależy od wielu czynników. Jeśli mówimy o kreatywności w miejscu pracy jakim jest biblioteka to bezsprzecznie ma na nią wpływ kultura panująca w organizacji oraz dyrekcja. Ważnym czynnikiem, który wpływa na zwiększenie kreatywności pracowników są niewątpliwie szkolenia. Bezsprzecznie odgrywają ogromną rolę w procesie podnoszenia naszych kwalifikacji, poszerzania horyzontów, podnoszą jakość usług naszych placówek i różnicują ofertę. Ich celem jest zwiększenie efektywności organizacji, realizowanie jej misji oraz rozwijanie siebie i zespołu, którego jest się członkiem.

Wybrane przykłady kreatywności pracowników Miejskiej Biblioteki Publicznej w Zabłudowie

Spotkania w bibliotece, czyli robimy to wszyscy, ale każdy inaczej

Nasza biblioteka jest miejscem spotkań: dzieci, młodzieży, dorosłych oraz seniorów. Naszym celem jako bibliotekarzy jest stworzenie oferty, która będzie na tyle różnorodna, aby zaspokajać potrzeby wszystkich grup czytelników. Kreatywność pracowników zasadniczo wpływa na organizację takich spotkań. To od nas samych zależy, jak bardzo potrafimy być otwarci i elastyczni. Nie lada atrakcją są spotkania z autorami, ilustratorami, wydawcami, ludźmi kultury. Spotkania autorskie są potrzebne zarówno pisarzom, jak i czytelnikom. To jedna z form popularyzacji literatury, służąca promocji książek i ich twórców.

Czy jest miejsce na kreatywność bibliotek i bibliotekarzy w organizowaniu spotkań? Tak i to na każdym etapie planowania spotkania, gdyż to od nas zależy, jak takie spotkanie będzie wyglądać i jaki efekt chcemy uzyskać. Spotkanie z tym samym autorem w tym samym dniu w dwóch różnych bibliotekach może wyglądać zupełnie odmiennie. To nasza kreatywność, otwartość oraz potencjał osobisty wpływa na przebieg planowania spotkania oraz jego efekt finalny.

Sówki bystre główki

Kreatywność jest nieraz postrzegana jako cecha niezbędna w projektowaniu nowego wartościowego produktu czy usługi, a także w rozwiązaniu jakiegoś problemu, innowacyjnego sposobu działania. Jednakże wprowadzanie od podstaw zupełnie nowej usługi nie zawsze jest konieczne.

Kreatywność może nam pomóc w udoskonalaniu usług tradycyjnych, które przekształcamy lub usprawniamy za pomocą narzędzi. Jako przykład przywołam projekt ph. Sówki bystre główki. Zakładam, iż wszyscy znają akcje popularnych dyskontów, które polegają na zbieraniu naklejek. W kolejnym etapie takie naklejki można wymienić na maskotki. Akcje tego typu mają za zadanie uzależnić klienta od tego, aby kupował systematycznie w danym sklepie. Tylko gdzie w tym wszystkim jest biblioteka? Po-

myśleliśmy, że chcemy zaoferować dzieciom własne maskotki, które będą mogły otrzymać po zebraniu odpowiedniej liczby naklejek. Stworzenie własnej kolekcji sów było naszą odpowiedzią na obecne potrzeby dzieci. Stworzyliśmy produkt konkurencyjny, który dziecko samo może zdobyć. Aby bezpłatnie otrzymać sowę należy zebrać szesnaście naklejek, które dzieci dostawały za wypożyczanie książek. Naklejka jest wydawana nie za liczbę wypożyczonych książek, a za liczbę odwiedzin. Kreatywna biblioteka to miejsce otwarte na pomysły zarówno bibliotekarzy, jak i użytkowników, instytucja aktywna, żywa, gotowa na eksperymentowanie. Kreatywność przydaje się małym i dużym bibliotekom, nie jest więc uzależniona od posiadanych zasobów.

Kreatywne Soboty

Kreatywne Soboty są to kreatywne zajęcia, dzięki którym dzieci poznają świat świetnie się bawiąc! Oferujemy mnóstwo aktywności i zajęć z naciskiem na świetną zabawę. Zajęcia mają charakter cykliczny – uczestnicy spotykają się średnio dwa razy w miesiącu podczas takich zajęć jak: Muzyczne poranki – zajęcia umuzykalniające, warsztaty okolicznościowe (np. bożonarodzeniowe), zajęcia teatralne, zajęcia czerpania papieru, programowania i kodowania. Mały metraż biblioteki nie powstrzymuje nas przed organizacją dużych imprez, mówimy tutaj np. o Dniu Dziecka, andrzejkach, mikołajkach czy Sylwestrze. Kreatywne Soboty to kolejny przykład elastyczności naszej biblioteki. Warsztaty i spotkania docelowo nie wpływają na wzrost wypożyczeń książek, ale na wzrost poziomu atrakcyjności naszej placówki oraz różnorodności oferty edukacyjnej.

Sercem każdej biblioteki są jej pracownicy, gdyż nawet najpiękniejsze przestrzenie bez ludzi są po prostu puste. Kluczem do sukcesu jest kreatywny zespół, który łączy ze sobą pomysły pochodzące z wielu źródeł i wypracowują w ten sposób nowe pomysły i nowe sposoby działania. Kreatywność w pracy bibliotekarza jest cechą niezwykle pożądaną, warto ją pielęgnować, trenować.

Aleksandra Sękowska

Gminna Biblioteka Publiczna w Juchnowcu Kościelnym.

Filia Biblioteczna w Kleosinie

Projekt „literaTOUR” – kreatywna promocja czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży

W ostatnim tygodniu sierpnia 2018 roku w Filii Bibliotecznej w Kleosinie, przynależącej do Gminnej Biblioteki Publicznej w Juchnowcu Kościelnym, wystartował projekt z edukacji czytelniczo-medialnej pt. „literaTOUR – podróż do wnętrza opowieści”, dofinansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury. Przedsięwzięcie miało na celu promocję literatury dziecięcej i młodzieżowej wśród najmłodszych użytkowników biblioteki, przy wykorzystaniu różnorodnych, z pozoru nieoczywistych, form artystycznej ekspresji, wśród których centralne miejsce zajęły warsztaty LARP-owe oraz sesje narracyjnych gier fabularnych. W projekcie wzięło udział szesnaścioro uczestników w przedziale wiekowym od 10 do 15 lat. Podczas gry larpowej dzieci wcieliły się w bohaterów ulubionych książek, zapozowały do plakatów promujących czytelnictwo oraz kalendarza „Zaczytany rok 2019”; stworzyły także bloga, na którym udostępniono wszystkie materiały związane z projektem. Patronat medialny nad wydarzeniem sprawowały: „Gazeta Współczesna”, Wrota Podlasia oraz Białystok Online. Zajęcia realizowane były przy wsparciu głównego partnera biblioteki – Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Kleosinie z oddziałami gimnazjalnymi, zaś warsztaty w ramach projektu poprowadzili: Agata Godun, Paulina Nowis i Piotr Gacuta – instruktorzy Białostockiego Klubu LARP-owego „Żyvia”, Rafał Żukowski – instruktor RPG oraz Sylwia Łupińska – autorka bloga nieperfekcyjnie.pl. Projekt zakończył się 23 listopada 2018 roku w Białostockim Teatrze Lalek.

Zajęcia plastyczne i interaktywne warsztaty drukarskie

Podróż do wnętrza opowieści uczestnicy projektu „literaTOUR 2018” rozpoczęli w Muzeum Sztuki Drukarskiej i Papiernictwa w Supraślu. Młodzież wzięła udział w interaktywnych warsztatach, samodzielnie odbijając stronę starodruku, czerpiąc kartki papieru z drewnianej balii oraz wykonując pamiątkowe zakładki do książek. Oprócz zabawy i miłych wspomnień dzieci wyniosły z wycieczki także sporą dawkę wiedzy na temat czcionek, obwolut i dawnych maszyn drukarskich, które okazały się dosyć wymagające w obsłudze. Uczestnicy projektu zrozumieli, jak długą drogę musiała dawniej przejść książka, by trafić do stęsknionych rąk czytelnika. Wspomnienie warsztatów w muzeum towarzyszyło nam podczas zajęć plastycznych „Zamieniamy w piktogramy”, które odbyły się w Filii Bibliotecznej w Kleosinie. Tym razem na pierwszy plan wysunęły się nowoczesne znaki grafiki użytkowej, a także towarzyszące nam każdego dnia ikony i emotikony – jakże popularne w nowoczesnych formach komunikacji poprzez media elektroniczne. Dzieci miały za zadanie zaszyfrować przydzieloną im książkę w jednostronicowy piktogram, w taki sposób, by jak najlepiej oddać jej treść. Wszystkie woluminy obłożone były w szary papier, by młodzi czytelnicy nie wiedzieli, nad jakimi historiami pracują inni uczestnicy zajęć. Najwięcej radości przyniosło nam oczywiście rozszyfrowywanie piktogramów i odgadywanie tytułów „zamienionych” książek.

RPG – o intensywnym przeżywaniu przygód dzięki magii opowieści

„Bał u ambasadora”, „Ocalić jednorożca” i „Magiczna maska” to trzy autorskie sesje RPG, stworzone na potrzeby projektu przez Mistrza Gry, który we wrześniu poprowadził warsztaty z uczestnikami „literaTOUR”, wprowadzając ich w świat przygody z zakresu płaszcza i szpady. Narracyjna gra fabularna to forma rozrywki z pogranicza planszówki i storytellingu. Ponieważ spotkanie przebiega w kameralnej atmosferze, w wydzielonej i specjalnie zaaranżowanej przestrzeni, nierzadko w zaciemnionym pomieszczeniu, oświetlonym jedynie blaskiem świec, a jednym ze stałych elementów mających na celu pobudzenie wyobraźni graczy jest dobór odpowiedniej oprawy muzycznej, konieczny był podział grupy na trzy

pięcio- i sześciuosobowe zespoły. W trakcie rozgrywki rolę Mistrza Gry – który pełni funkcję moderatora – jest snucie opowieści i wprowadzenie uczestników w świat przedstawiony tak, by stali się jego pełnoprawną częścią i współtworzyli oraz przeżywali przygody w ramach przedstawionego im uniwersum. Na początku rozgrywki uczestnicy tworzą zarys postaci, ze ściśle określonymi umiejętnościami, w które wcielą się na późniejszym etapie spotkania. Rozgrzywka zaczyna się w momencie, gdy Mistrz Gry rozpocznie narrację, stopniowo wcielając uczestników w jej przebieg, stawiając ich przed problemami i możliwościami. Opowiadana historia ma charakter improwizacyjny i charakteryzuje się dużą dozą losowości, gdyż w wielu kluczowych momentach o szczęściu lub pechu poszukiwaczy przygód decyduje rzut kostką. Liczba wyrzuconych oczek może powiedzieć graczowi, np. czy udało mu się otworzyć tajemnicze drzwi, pokonać niebezpieczeństwo lub przekonać kogoś do wyświadczenia mu drobnej przysługi. Uczestniczki projektu dzięki sesjom RPG przedzierzgnęły się m.in. w agentki specjalne, dbające o bezpieczeństwo ambasadora (gr. 1), empatyczne obrończynie mitycznych stworzeń, których cenna krew mogła skusić do złego niejednego nikczemnika (gr. 2) oraz nieustraszone piratki, przedzierające się przez morze i lawirujące między mackami ośmiornicy, by zdobyć maskę o magicznych właściwościach. Na szczęście wszystkim grupom udało się bezpiecznie dobić do brzegu, a zachwyceni uczestnicy jeszcze długo po zajęciach obmyślali możliwe scenariusze dalszych wydarzeń.

LARP – cykl warsztatów literacko-teatralnych

i improwizowana gra główna

Głównym i najbardziej wyczekiwany przez uczestników „literaTOUR” punktem projektu był cykl warsztatów z zakresu teatru improwizacji połączony z zakrojoną na szerszą skalę promocją literatury dziecięcej i młodzieżowej dostępnej w Filii Bibliotecznej w Kleosinie. Zajęcia odbyły się we wrześniu i październiku 2018 roku, a ich zwieńczeniem była gra larpowa na terenie skansenu w Jurowcach. Na podstawie szesnastu zróżnicowanych tematycznie i gatunkowo książek wybraliśmy szesnastu bohaterów. Postaci miały spotkać się w LARP-ie pt. „Książki w Krainie Snów”

i uratować Literaturę, więzioną w głębi lasu przez osobnika, który czytanie miał w głębokim poważaniu – na szczęście do czasu.

LARP (ang. live action role-playing game) to rodzaj improwizowanego przedstawienia, polegającego na odgrywaniu scen bez odwoływania się do wyuczonych na pamięć tekstów. Bazując na znajomości cech odgrywanej przez siebie postaci oraz jej relacji z innymi bohaterami, gracz samodzielnie tworzy dialogi i interakcje, starając się jak najlepiej wyczuć nastroje i predyspozycje swojego bohatera. Uczestnik LARP-a na czas gry wchodzi w cudzą skórę, zgłębiając nastroje i psychikę odgrywanej postaci; jednocześnie dba o to, by upodobnić się do niej zewnątrz, czemu służą odpowiedni strój i charakterystyka. Gra koordynowana jest przez instruktorów, którzy na bieżąco ją moderują, realizując swój pierwotny zamysł i prowadząc uczestników do pewnej pointy. Jej odkrycie i zrealizowanie wszystkich wątków przewidzianych przez Mistrzów Gry kończy spektakl, w trakcie którego gracze spontanicznie inicjują rozmowy oraz podtrzymują i ukierunkowują sceny, zachowując się przy tym dokładnie tak, jak ich książkowe pierwowzory. Dużą pomocą w trakcie przygotowań do gry głównej są dostępne teksty kultury (książki, filmy, źródła historyczne itp.), jednak nie mniej ważne jest wyobrażenie gracza na temat odgrywanej postaci oraz otrzymywana od moderatorów tzw. Karta Postaci, w której określono pragnienia bohatera, cele, które chciałby osiągnąć oraz jego stosunek do innych graczy (sympatie i antypatie). Do Kart często dołączane są materiały dodatkowe, np. mapka, dokumenty, bilety czy przedmioty, które mogą okazać się istotne w trakcie gry.

By uwolnić królową wszystkich opowieści i przywrócić równowagę w literackim świecie uczestnicy projektu musieli przekonać kilku wyjątkowo opornych osobników, że czytanie to czynność, która łączy przyjemne (relaks) z pożytecznym (nabywanie wiedzy, rozwijanie empatii oraz wyobraźni) i z powyższych względów warto się jej systematycznie oddawać. Do odegrania gry głównej w Podlaskim Muzeum Kultury Ludowej w Wasilkowie – skansenie w Jurowcach młodzi adepci teatru improwizacji przygotowywali się w trakcie cyklu warsztatów: literackich, improwizacyjnych, aktorskich, psychoedukacyjnych, charakteryzatorskich i kostiumowych. Instruktorzy Stowarzyszenia „Żyvia” – Białostockiego Klubu LARP-owego

uczylili ich, jak nie wypadać z roli, wczuwać się w psychikę bohatera, odgrywać emocje, przede wszystkim zaś swobodnie improwizować i podtrzymywać wątki. Uczestnicy przygotowali także stroje dla swoich postaci i podzielili się swoimi pomysłami odnośnie fryzur i makijażu, które zostały zrealizowane w dniu występu.

LARP-a „Książki w Krainie Snów” poprzedziła sesja portretowa – każdy uczestnik stanął przed obiektywem aparatu, by zaprezentować kostium oraz książkę, która zainspirowała go do gry. Ze zdjęć autorstwa „eMKA studio” Marleny Kacprzyk-Dobrzyńskiej powstało szesnaście zróżnicowanych plakatów promujących czytelnictwo, które trafiły na wystawy do Gminnej Biblioteki Publicznej w Juchnowcu Kościelnym oraz Filii Bibliotecznej w Kleosinie. Fotorelacja z przebiegu gry głównej posłużyła z kolei do zaprojektowania kalendarza „Zaczytany rok 2019”, który w miesiącach grudzień 2018 – luty 2019 był bezpłatnie rozdawany w obu bibliotekach. Do rąk czytelników trafiło 250 sztuk. LARP był doskonałą okazją do jesiennego spaceru po skansenie w Jurowcach i poszerzenia wiedzy na temat zabytkowej, drewnianej architektury Podlasia.

Wszystkie materiały z projektu dostępne na blogu!

Emocje związane z udziałem w grze larpowej jeszcze nie opadły, a na uczestników „literaTOUR” już czekało kolejne poważne zadanie, w którym tym razem wspierała ich Sylwia Łupińska – blogerka i promotorka czytelnictwa, autorka licznych recenzji książkowych na blogu nieperfekcyjnie.pl. W listopadzie w Filii Bibliotecznej w Kleosinie odbyły się warsztaty komputerowe „Zaczytani – zblogowani”, a ich efektem końcowym było powstanie bloga www.literatour2018projekt.blogspot.com, na którym młodzi podróżnicy zamieścili wszystkie materiały, ilustrujące ich kilkumiesięczną wyprawę do wnętrza opowieści. Młodzież pracowała w trzech grupach, a każdy uczestnik zajęć miał do dyspozycji laptop. Dzieci nauczyły się, jak właściwie zaprezentować w sieci siebie i swoje dokonania; wiele radości przyniosło im także projektowanie wyglądu strony oraz przeglądanie i zamieszczanie fotografii, z którymi wiązały się miłe i wesołe wspomnienia. Na blogu pojawiły się notki, tematyczne galerie zdjęć, prace plastyczne i literackie, pla-

katy i kalendarze, a także Karty Postaci, prezentacja bohaterów LARP-a oraz scenariusz gry larpowej „Książki w Krainie Snów”. W tym samym miesiącu uczestnicy projektu wzięli udział w zabawie literacko-muzycznej. Podczas warsztatów „Między bajki włożone” zamieniali tekst wybranej piosenki regionalnej w autorskie opowiadanie. Najciekawsze prace także znalazły się na blogu – serdecznie zachęcamy do odwiedzin!

Białostocki Teatr Lalek – przystanek końcowy

Każda opowieść kiedyś dobiega końca, a przed oczami czytelnika pojawia się ten ostatni rozdział – witany z dreszczykiem ekscytacji, ale i ze smutną refleksją, że to co najlepsze już za nami. Naszą literacką przygodę zamknęliśmy 23 listopada 2018 roku i jak na finałowe odsłonięcie kart przystało – wielkich emocji nie brakowało. Końcowym przystankiem wojaży okazały się mury Białostockiego Teatru Lalek, w których na dzieci i młodzież czekały artystyczne rozrywki oraz miłe niespodzianki. Uczestnicy projektu obejrzeni filozoficzno-humorystyczną powiastkę „Teatr cieni Ofelii”, spotkali się z aktorami i zaprosili ich do pamiątkowego zdjęcia, na scenie BTL odebrali dyplomy i nagrody za uczestnictwo w literackiej podróży, a na deser zwiedzili Piwnicę Lalek. O pełnym wrażeń dniu dzieci miały okazję porozmawiać podczas obiadu, oficjalnie zamykającego projekt. Organizatorzy mają nadzieję, że młodzi podróżnicy zapamiętają słowa jednej z kluczowych bohaterek gry larpowej – Literatury, która inspirowana przygodami „Małego Księcia” przypominała im: „Każdy Książę ma swoją Różę, a każda książka Czytelnika. Pielęgnujcie miłość do literatury, a odwiedzicie planety, o których nawet Wam się nie śniło”. Mamy nadzieję, że kilkumiesięczne warsztaty z książką w roli głównej wskazały uczestnikom „literaTOUR” drogę do wielu innych przygód – zamkniętych w ramach okładek i czekających na ich uwagę, nie są imponujące. Pracownicy bibliotek starają się „nieprzyjazne parametry branżowe” naprawiać poprzez różne działania. Inspirują do bezpłat

Iwona Litwińczuk

Miejska Biblioteka Publiczna w Ciechanowcu

Nowa siedziba Miejskiej Biblioteki Publicznej w Ciechanowcu

Miejska Biblioteka Publiczna to najstarsza instytucja kulturalna w Ciechanowcu. Swoją działalność rozpoczęła w 1949 r. Wtedy jej księgozbiór liczył 289 woluminów, a wyposażeniem były szafa, krzesło i stół. Od tamtej pory wiele się zmieniło. Obecnie w jej zasobach jest blisko 30 tys. pozycji dla dorosłych i dla dzieci. Ma około tysiąca zarejestrowanych czytelników i stanowi ważny punkt na mapie kulturalnej Ciechanowca. Teraz instytucja mieści się w rozbudowanym i dostosowanym do jej potrzeb budynku ciechanowieckiego kina. 14 października 2018 r. odbyło się oficjalne otwarcie nowej siedziby Miejskiej Biblioteki Publicznej w Ciechanowcu.

Nowa siedziba MBP w Ciechanowcu (fot. MBP w Ciechanowcu)

Nowa siedziba Biblioteki

2 mln złotych to kwota dotacji jaką otrzymała biblioteka w roku 2016 na realizację zadania „Przebudowa i rozbudowa istniejącego budynku kina na bibliotekę publiczną w Ciechanowcu wraz z wyposażeniem filii w Winnej-Poświętnej” w ramach Programu Wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” Priorytet 2 „Infrastruktura bibliotek 2016-2020”.

W lipcu 2017 roku rozpoczęły się prace przygotowawcze: oczyszczanie terenu i prace rozbiórkowe. Z końcem roku budynek dawnego kina doprowadzono do „stanu surowego zamkniętego”: wylano fundamenty, wykonano konstrukcje i pokrycie dachowe, zamontowano częściowo stolarkę zewnętrzną i wewnętrzną, położono część tynków wewnętrznych, izolacje cieplne, ocieplono w znacznym stopniu ściany budynków, z konstrukcji żelbetowych i betonowych powstały dwie bryły, które będą spełniać funkcję biblioteczną. Prace zakończono we wrześniu 2018 roku.

Powstała wielofunkcyjna sala widowiskowa i foyer wraz z pomieszczeniami towarzyszącymi. W istniejącej bryle budynku wprowadzone zostały zmiany m.in. w postaci nowego wejścia głównego wraz z holem wejściowym. Budynek kina został rozbudowany od strony zachodniej i wzbogacony o dwie bryły bezpośrednio z nim połączone. Pierwsza dobudowana część jest przeznaczona na bibliotekę dla dzieci, gabinet dyrektora i komunikację wraz z wyjściem na taras, druga część pełni funkcję biblioteki głównej. Po rozbudowie powierzchnia użytkowa biblioteki wynosi 749,81 m².

12 października 2018 roku nastąpiło uroczyste otwarcie nowej siedziby biblioteki. Otwarcie poprzedziła msza św. w kościele pw. Trójcy Przenajświętszej w Ciechanowcu. Następnie odbył się przemarsz w asyście Orkiestry Dętej COKiS z kościoła do biblioteki. Nowy budynek został poświęcony, a oficjalnego otwarcia dokonali m.in. przedstawiciele Instytutu Książki, reprezentanci miast partnerskich, wykonawcy inwestycji, a także dyrektor placówki Iwona Litwińczuk, burmistrz Ciechanowca Mirosław Reczko i Marszałek Województwa Podlaskiego Jerzy Leszczyński.

– Biblioteka to szczególne miejsce, które w dzisiejszych czasach pełni wiele ról. To nie tylko wypożyczalnia i czytelnia książek, jest to także centrum wydarzeń kulturalnych – mówił marszałek Jerzy Leszczyński

Wypożyczalnia dla dorosłych (fot. MBP w Ciechanowcu)

podczas uroczystości otwarcia biblioteki – Biblioteka Miejska w Ciechanowcu znakomicie spełnia te zadania i mam nadzieję, że ta nowa, piękna siedziba, będzie miejscem spotkań wielu różnych środowisk, będzie służyć mieszkańcom Ciechanowca i okolic. Jerzy Leszczyński przekazał bibliotece okolicznościowy grawerton, a także egzemplarz niezwyklego albumu, którego współwydawcą jest Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego „Saga Prastarej puszczy. Opowieść filmowa” Bożeny i Jana Walencików.

Burmistrz Ciechanowca Mirosław Reczko podkreślał, że otwarcie nowej siedziby biblioteki miejskiej, to początek nowego rozdziału w życiu tej instytucji. – Wielu z nas ma przepiękne wspomnienia związane z naszą biblioteką – mówił burmistrz – To miejsce, dla wielu z nas szczególne, dziś rozpoczyna nowy etap swego istnienia.

Ewelina Kaźmierowicz

Biblioteka Publiczna w Sokółce

Z życia

Biblioteki Publicznej w Sokółce

1. Dzieje i trochę statystyki

Biblioteka Publiczna w Sokółce jest placówką o charakterze ogólnym, gromadzi księgozbiór ze wszystkich dziedzin wiedzy, audiobooki oraz księgozbiór regionalny, prowadzi szeroką działalność edukacyjno-kulturową. Zapewnia również użytkownikom bezpłatny dostęp do Internetu.

Początki działalności placówki sięgają roku 1946, kiedy to na podstawie dekretu o bibliotekach i opiece nad zbiorami bibliotecznymi powstała Powiatowa Biblioteka Publiczna. Jak wiele bibliotek w ówczesnych czasach, także i sokóleńska placówka borykała się z dużymi trudnościami lokalowymi. Po wielu przeprowadzkach i zawirowaniach stabilność przyniósł dopiero rok 1983, kiedy to Kombinat Budowlany w Białymstoku przekazał bibliotece budynek o powierzchni 361 m². W budynku tym biblioteka znajduje się do dziś.

W październiku 2017 r. Biblioteka Publiczna w Sokółce obchodziła 70-lecie swojego istnienia. Był to czas niezwykle refleksyjny i emocjonalny, wspominaliśmy pierwsze lata działalności naszej placówki i pracowników, którzy tworzyli ją od podstaw. Na uroczystości licznie pojawili się władze miasta, emerytowani pracownicy, przedstawiciele sokólskich szkół, przedszkoli, stowarzyszeń i fundacji, lokalni twórcy kultury oraz przedstawiciele środowiska bibliotekarskiego.

Od 2017 r. dyrektorem placówki jest Joanna Bienasz. Biblioteka posiada 4 filie biblioteczne oraz Oddział dla Dzieci. W 2018 r. zakupiliśmy 2 387 książek i 148 audiobooków, a 770 egzemplarzy otrzymaliśmy jako dary od czytelników. Księgozbiór, jakim dysponuje biblioteka to 104 735 wolumi-

Jubileusz 70-lecia BP w Sokółce (fot. BP w Sokółce)

nów i 1 750 audiobooków (stan na 31.12.2018 r.), zaś liczba czytelników na koniec roku wynosiła 1 248.

2. Wydarzenia promujące bibliotekę i czytelnictwo w środowisku lokalnym.

Działalność naszej placówki obfituje w różne ciekawe imprezy i wydarzenia, mające na celu promocję czytelnictwa oraz integrację lokalnej społeczności. Organizujemy spotkania autorskie, wystawy artystów, konkursy literackie i recytatorskie. W ostatnim roku gościliśmy m.in. Wojciecha Haponika – podróżnika motocyklowego, Agnieszkę Witkowicz-Matolicz – autorkę reportażu *Niezwykłe dziewczyny. Rak nie odebrał im marzeń*, Joannę Żamejć – autorkę powieści fantastycznej *Nawrócenie więdźmy*, Jana Krzysztofa Piaseckiego – autora licznych tomików poetyckich oraz zbioru pt. *Cegiełki i inne opowiadania*. Sokółka biblioteka była organizatorem pierwszego wieczoru poetyckiego Mateusza Połuszańczyka – poety, felietonisty i redaktora sportowego, autora tomików wierszy *Frazy księżycy* i *Soneciarnia*. W Tygodniu Bibliotek gościem wieczoru poetyckiego była Marta Wojewódzka-Szoda – autorka wierszy dla dzieci i dorosłych, a także nasza koleżanka bibliotekarka. Staramy się promować przede wszystkim artystów, autorów i poetów lokalnych, związanych z naszym miastem i regionem.

We współpracy z Poradnią Pedagogiczno-Psychologiczną organizowane są warsztaty dla rodziców, nauczycieli oraz dzieci i młodzieży. Tematy spotkań odpowiadają potrzebom, jakie zazwyczaj sygnalizują rodzice korzystający z oferty PPP w Sokółce. Poruszane były m.in. takie zagadnienia jak dysleksja czy autyzm.

Wiele wydarzeń odbywa się we współpracy z sokólskim Uniwersytetem Trzeciego Wieku, którego słuchacze aktywnie uczestniczą w życiu biblioteki.

Od 2007 roku w Filii Bibliotecznej Nr 1 odbywają się spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki. Regularnie również włączamy się w ogólnopolskie akcje czytelnicze takie jak: Noc Bibliotek, Narodowe Czytanie, Żonkile, Tydzień Bibliotek, Mała książka – wielki człowiek.

Warsztaty Żonkile (fot. BP w Sokółce)

Jako biblioteka staramy się promować książkę i czytelnictwo w sposób niestandardowy, pokonując stereotyp biblioteki jako miejsca „nudnego, w którym panuje cisza”. Przykładem tzw. „wyjścia do mieszkańców” może być np. akcja Narodowe Czytanie w 2018 r., podczas której bibliotekarki czytały wybrane fragmenty *Przedwiośnia* w autobusie komunikacji miejskiej oraz zapraszały mieszkańców Sokółki na popołudniowe spotkanie z lekturą w czytelni biblioteki.

Tradycją stały się już cykliczne spotkania wakacyjne, kiedy to w każdy wtorek sierpnia organizowane są zajęcia dla dzieci w formie rodzinnego „pikniku pod chmurką”. Spotkania te, co roku pod innym hasłem, cieszą się dużą popularnością i na stałe wpisały się do kalendarza działań biblioteki. Co roku Oddział dla Dzieci zaprasza ciekawych gości i przygotowuje różne atrakcje dla najmłodszych czytelników. Tematyka spotkań nawiązuje do gustów czytelniczych najmłodszych użytkowników biblioteki. W tym roku bibliotekarki zaprosiły uczestników spotkań do świata literatury, muzyki i teatru. Dużą atrakcją były muzyczne warsztaty artystyczne przeprowadzone przez Kingę Bobienko i Annę Piekut, tworzące zespół muzyczny Gałgan. Gościliśmy również Teatr Edukacji i Profilaktyki MASKA. Zajęcia mają charakter otwarty, aktywnie angażujący, a ich celem jest integracja dzieci w różnym wieku, które spędzają wakacje w mieście.

W okresie letnim regularnie odbywają się również „Wakacje z biblioteką” w Filiach Bibliotecznych Nr 1 i 2. Bibliotekarki, korzystając ze słonecznej pogody, organizują literackie gry i zabawy na świeżym powietrzu. Również w trakcie roku szkolnego współpracują z pobliskimi szkołami, przedszkolami i świetlicami środowiskami. Regularnie goszczą w tych miejscach, prowadząc lekcje biblioteczne oraz akcje czytelnicze.

3. Z koleżeńską wizytą...

23 czerwca 2018 r. Biblioteka Publiczna w Sokółce miała przyjemność gościć wycieczkę członków Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich Okręgu Podlaskiego. Uczestnicy wyjazdu integracyjnego ph. „Szlakiem Tatarskim” mieli okazję obejrzeć bajkę tatarską pt. *Pomysłowy biedak*. Przedstawienie zaprezentowała zaprzyjaźniona z biblioteką grupa studentów Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Spotkanie bibliotekarzy było okazją do wymiany doświadczeń i zaprezentowania własnych praktyk. Najciekawsze inicjatywy biblioteczne przedstawiliśmy w krótkim filmie promocyjnym. Warto też wspomnieć, że począwszy od roku 2017 trzy bibliotekarki zatrudnione w Bibliotece Publicznej w Sokółce zapisały się do Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich.

SPRAWOZDANIA I RELACJE

Joanna Trusiuk, Marta Kozłowska

Książnica Podlaska

Z książką w podróż muzyczną

Projekt czytelniczy realizowany w ramach programu MKiDN
Partnerstwo dla książki w 2019 r.

Z książką w podróż muzyczną to kolejny projekt czytelniczy Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku, na który biblioteka pozyskała dotację w ramach programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego **Partnerstwo dla książki**. Główna idea tego przedsięwzięcia literacko-kulturalnego i edukacyjnego to: nowoczesne promowanie kultury czytelniczej i książki we wszystkich jej formach oraz inspirowanie czytelnictwa przez muzykę.

Mieszkańcom Białegostoku i okolic w okresie od maja do połowy października br. proponujemy udział w 17 wydarzeniach interdyscyplinarnych skoncentrowanych wokół książki, zbiorów nieksiążkowych i muzyki, które odbędą się w siedzibie głównej Książnicy Podlaskiej oraz w kilku filiach bibliotecznych.

Tematyka przedsięwzięć projektowych została dobrana w taki sposób, by umożliwić odbiorcom udział w działaniach na płaszczyźnie muzyka-słowo-obraz, gdyż muzyka będzie towarzyszyła książce, a książka – muzyce, wzajemnie się przenikając i tworząc unikatowy klimat wokół biblioteki i jej zasobów, tym bardziej, że Książnica Podlaska i jej filie biblioteczne dysponują instrumentami muzycznymi.

Zamierzeniem pracowników Działu Instrukcyjno-Metodycznego – pomysłodawców i realizatorów projektu **Z książką w podróż muzyczną** – jest nie tylko popularyzowanie zasobów książkowych Książnicy, ale także różnorodnych zbiorów specjalnych (audiobooków, książek mówionych, dokumentów muzycznych). Mamy nadzieję, że wprowadzenie ich do zadania pozwoli przybliżyć mieszkańcom Białegostoku bogatą ofertę biblioteki i wpłynie na większe wykorzystanie jej zasobów przez wszystkie grupy użytkowników, a szczególnie przez czytelników starszych, chorych i z różnymi dysfunkcjami (niewidomych, niedowidzących).

W ramach projektu zaplanowano liczne niekonwencjonalne przedsięwzięcia kulturalno-literacko-edukacyjne (np.: warsztaty literacko-muzyczne, zajęcia teatralne, spotkania autorskie) adresowane do przedstawicieli wszystkich grup wiekowych: dzieci, młodzieży i dorosłych, szczególnie w wieku 60+.

Najmłodszym czytelnikom proponujemy zajęcia literacko-muzyczne „W bibliotece filharmonia” stworzone w oparciu o książki Anny Czerwińskiej-Rydel „Wszystko gra” oraz Doroty Gellner „W filharmonii koncert będzie”. Prowadząca, Kinga Szmigulska – muzyk Opery i Filharmonii Podlaskiej, przy dźwiękach prawdziwych instrumentów i magicznych przedmiotów, zaprosi przedszkolaków do świata muzyki. Przestrzeni, w której instrumenty żyją, oddychają, mają swoje radości i problemy. To będzie naprawdę niezapomniana przygoda literacko-muzyczna!

Z kolei dzieci nieco starsze będą miały okazję wziąć udział w warsztatach kreatywnego pisanie tekstów z zespołem GAŁGAN. Uczestnicy zajęć spróbują swoich sił w tworzeniu własnych tekstów (np. wierszy lub tekstów do zabawy). Wybrane utwory zostaną następnie wykonane przez dzieci i członków zespołu podczas koncertu ph. „Rozczochrane dźwięki”, na który chcielibyśmy zaprosić najmłodszych wraz z rodzicami.

Niemalą atrakcją dla młodych białostoczan będą spotkania autorskie z Zuzanną Kisielewską – dziennikarką, muzykiem i pisarką, które pozwolą uzyskać odpowiedzi m.in. na następujące pytania: co to jest dźwięk, czy neandertalczyki grali na flecie, dlaczego chirurdzy słuchają muzyki podczas operacji, czy rośliny słuchają muzyki...? Autorka nie-

zwykłej książki „12 półtonów”, wykorzystując instrumenty muzyczne dostępne w filiach Książnicy Podlaskiej, opowie także o powiązaniach muzyki z wieloma dziedzinami nauki, np. astronomią, historią, geografą czy biologią.

Ciekawą propozycją będą również warsztaty literacko-teatralne prowadzone przez aktorkę Białostockiego Teatru Lalek – Łucję Grzeszczyk. Dzięki nim uczestnicy poszerzą swoją wiedzę teatralną, poprzez zabawę nauczą się podstaw gry aktorskiej, a także dowiedzą się, jak zachować się w teatrze lub operze, by nie przeszkadzać aktorom i innym widzom.

Młodzież i dorośli z kolei będą mogli udać się „Z muzyką i książką dookoła świata”, jeśli tylko wezmą udział w warsztatach prowadzonych przez Izabelę Szymańską – pracownika Działu Zbiorów Specjalnych Książnicy Podlaskiej. Ich celem będzie ukazanie wzajemnego oddziaływania na siebie literatury i muzyki, a także zapoznanie uczestników z literaturą podróżniczą i muzyką różnych krajów. Posiłkując się specjalnie zakupionymi na spotkanie pakietami literacko-muzycznymi oraz zbiorami muzycznymi Książnicy Podlaskiej, młodzież i dorośli odbiorcy poszerzą swoje zainteresowania literackie i muzyczne.

Wszystkich wielbicieli talentu Anny German i Anny Jantar zapraszamy jesienią do biblioteki wojewódzkiej na spotkanie poświęcone jej życiu i twórczości, które poprowadzi Mariola Pryzwan – autorka książek biograficznych o słynnych polskich artystach. Spotkanie autorskie będzie podróżą w czasie, wypełnioną wspaniałymi głosami piosenekarek. To niespotykana okazja, by przenieść się do świata wspomnień, poznać ciekawe fakty z życia tych jakże utalentowanych artystek.

„Międzypokoleniowa wymiana dźwięków” – to oferta adresowana do młodzieży i dorosłych. Uczestnicy tego wydarzenia będą mieli sposobność – korzystając ze zbiorów muzycznych własnych oraz Książnicy Podlaskiej – przedstawić swoje preferencje i inspiracje muzyczne, wymienić się muzyką swojego pokolenia, a być może zachwycić się nią.

Ciekawą propozycją będzie również wystawa dokumentów nieksiążkowych związanych z muzyką, gromadzonych przez Dział Zbiorów Specjalnych Książnicy, na której zaprezentowane zostaną m.in.: dokumenty

muzyczne, dokumenty życia społecznego (fotografie, pocztówki, plakaty, ulotki, gazetki itp.), rękopisy, materiały archiwalne. Wystawę będzie można zobaczyć w siedzibie głównej biblioteki. Uzupełnieniem tradycyjnej wystawy będzie wystawa wirtualna – dostępna on-line na stronie internetowej naszej placówki.

Występ tanecznej grupy PLĄS uatrakcyjni i wzbogaci program przedsięwzięcia. Zespół taneczny działa w ramach Kuźni – Stowarzyszenia Działań Twórczych Dzieci i Młodzieży, które jest współorganizatorem projektu.

Inicjatywa **Z książką w podróż muzyczną** promuje ideę biblioteki otwartej, aktywizującej wszystkie grupy użytkowników i angażującej ich w twórcze obcowanie z literaturą i muzyką. Wymienione wydarzenia, z zakresu edukacji czytelniczej i kulturalnej, realizowane będą również we współpracy ze Stowarzyszeniem Bibliotekarzy Polskich Okręgu Podlaskiego.

Pracownicy Działu Instrukcyjno-Metodycznego przygotowali materiały promocyjne, np.: plakaty, zakładki, długopisy z logo programu i projektu oraz opracowali informacje o planowanych inicjatywach do lokalnych mediów i prasy. Projekt patronatem medialnym objęli: Polskie Radio Białystok, TVP Białystok, Białystok Online, Wrota Podlasia.

Szczegółowy program zadania **Z książką w podróż muzyczną** zamieszczony został na stronie Książnicy oraz w mediach społecznościowych, a także na stronach internetowych partnerów medialnych. Poza tym prowadzona była również kampania promocyjna przedsięwzięcia drogą elektroniczną i telefoniczną.

Wstęp na wszystkie wydarzenia jest bezpłatny. Na warsztaty i zajęcia obowiązują wcześniejsze zapisy. Liczba miejsc jest ograniczona i decyduje kolejność zgłoszeń.

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury
i Dziedzictwa Narodowego pochodzących
z Funduszu Promocji Kultury

Anna Żarska-Kopras

Książnica Podlaska

**Pozabudżetowe źródła pozyskiwania środków
przez biblioteki publiczne województwa podlaskiego
na działalność bieżącą i inwestycje w 2018 r.**

Podstawą finansowania bibliotek publicznych jest dotacja podmiotu organizatora. Jednakże większość bibliotek od kilku lat stara się korzystać z innych dostępnych, możliwych źródeł finansowania takich jak: darowizny, zbiórki, aukcje, loterie, sponsoring. Często sytuacja biblioteki wymaga od bibliotekarzy sięgania po środki z budżetu gmin, województwa, organizacji i instytucji rządowych, ministerialnych i środki z Unii Europejskiej, fundacji, stowarzyszeń, źródeł zagranicznych itp.

Biblioteka wojewódzka w Białymstoku oraz biblioteki samorządowe województwa podlaskiego w 2018 roku także ubiegały się o dodatkowe środki na działalność i rozwój swoich placówek, uczestnicząc w wielu konkursach i projektach.

Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku zdobyła grant Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (moduł: Dziedzictwo narodowe, I/2017), finansowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Projekt pn. **Kontynuacja naukowej, krytycznej edycji „Pism rozproszonych” Zygmunta Glogera: edycja rękopisów, pism etnograficznych, rysunków i korespondencji w siedmiu tomach** znalazł się wśród 28 projektów (z 228 wniosków), które sfinansuje MNiSW. Na realizację projektu Książnica otrzymała ponad 600 tys. zł. Projekt zakłada krytyczne opracowanie i wydanie rękopisów, druków rzadkich i niewznawianych oraz rękopiśmiennych listów, a więc niedostępnych lub najtrudniej dostępnych dzieł Zygmunta Glogera, znanego podlaskiego „starożytnika”, archeologa, historyka, publicysty. Owocem czteroletnich prac

będzie siedmiotomowa edycja dzieł twórcy „Encyklopedii staropolskiej ilustrowanej”, w znacznym stopniu rekompensująca wydawnicze braki, które były wielokrotnie sygnalizowane przez współczesnych historyków, literaturoznawców, a przede wszystkim pasjonatów twórczości Glogera.

Książnica Podlaska koordynowała następujące programy ogólnopolskie, adresowane do bibliotek publicznych:

- Program Biblioteki Narodowej – Zakup nowości wydawniczych do bibliotek w 2018 r.

Kwota 684 952 zł została rozdysponowana na 117 bibliotek samorządowych woj. podlaskiego. Dzięki pozyskanym środkom finansowym biblioteki z województwa podlaskiego zakupiły 30 338 woluminów książek oraz 508 jednostek zbiorów specjalnych.

- Dyskusyjne Kluby Książki

Na działalność 47 klubów w woj. podlaskim otrzymano dofinansowanie w kwocie 45 200 zł, zakupiono 118 tytułów książek, należących do różnych gatunków literackich, co dało łączną liczbę 937 woluminów. Poza tym zorganizowano 41 spotkań autorskich i 3 spotkania szkoleniowe.

- Analiza Funkcjonowania Bibliotek Publicznych

Koordynacja na terenie woj. podlaskiego ogólnopolskich badań efektywności bibliotek publicznych, realizowanych w ramach projektu SBP Analiza Funkcjonowania Bibliotek (zatwierdzenie wypełnionych formularzy, weryfikacja i analiza danych statystycznych wprowadzonych do bazy przez biblioteki za 2017 r.).

- O finansach... w bibliotece

Koordynacja w wybranych bibliotekach województwa podlaskiego programu FRSI umożliwiającego użytkownikom bibliotek, którzy ukończyli pięćdziesiąty rok życia (wraz z towarzyszącymi im osobami w wieku 18+) skorzystanie z nowej oferty, jaką są kursy z zakresu edukacji ekonomicznej.

- Kodowanie w bibliotece

Koordynacja i udział w programie ogólnopolskim FRSI, który jest częścią Programu Rozwoju Bibliotek 2017-2018, realizowanego ze środków Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności. Książnica Podlaska otrzymała sprzęt w postaci zestawu, na który składały się: trzy tablety, trzy gry edu-

kacyjne Scottie Go!, trzy roboty Photon w wersji edukacyjnej wraz z akcesoriami (matą piankową i kompletem fiszek do ćwiczeń na macie).

Książnica Podlaska w 2018 roku zrealizowała następujące projekty:

- Z książką w podróż historyczną

Z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Partnerstwo dla książki Książnica Podlaska pozyskała dofinansowanie w kwocie 15 000 zł na realizację projektu ph. „Z książką w podróż historyczną”. Ideą dwudniowych podlaskich dni książki było niekonwencjonalne promowanie i inspirowanie kultury literackiej oraz czytelnictwa, edukacja historyczna, regionalna i obywatelska społeczności lokalnej. Projekt objął wydarzenia kulturalno-literackie skupione wokół książki, głównie o tematyce historycznej. Wydarzenia skierowane były do dzieci, młodzieży oraz dorosłych mieszkańców Białegostoku i okolic (rodziców, bibliotekarzy, nauczycieli, seniorów, animatorów kultury, studentów).

- Skarbiec Dziedzictwa Kulturowego

Książnica Podlaska zakończyła realizację projektu współfinansowanego przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Działania 8.3. Ochrona dziedzictwa kulturowego, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020.

- Mała książka – wielki człowiek

Projekt dla trzylatków, finansowany ze środków MKiDN, a realizowany przez Instytut Książki.

Biblioteka wojewódzka była partnerem w następujących projektach:

- „e-Mediateka CLZ vol. 2” w ramach programu „Kultura cyfrowa”, partnerstwo z Białostockim Ośrodkiem Kultury (Centrum im. Ludwika Zamenhofa),

- „Podlaskie zbiory cyfrowe” w ramach programu „Kultura cyfrowa”, partnerstwo z Wojewódzkim Ośrodkiem Animacji Kultury w Białymstoku.

Ponadto Książnica Podlaska w 2018 roku składała wnioski i oferty o dofinansowanie:

- przygotowano fiszę konkursową oraz złożono wniosek do programu transgranicznego Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020 „Współpraca instytucji kultury Białostocczyzny i Grodzieńszczyzny w zakresie roz-

woju zasobów cyfrowych i udostępniania danych jako czynnik wzrostu czytelnictwa i wzmocnienia więzi literacko-kulturowych na obszarze transgranicznym” – projekt został oceniony pozytywnie, przeszedł do ścisłej czołówki, znajduje się na liście rezerwowej;

- złożono projekt „Białystok w Niepodległej. Nasza droga do wolności” do programu „Niepodległa 2018”, finansowanego ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego – projekt wysoko oceniony, ale nie uzyskał dofinansowania;
- złożono wniosek o dofinansowanie zadania „Z książką w podróż muzyczną”, finansowanego ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Partnerstwo dla książki – projekt uzyskał dofinansowanie;
- złożono wniosek o dofinansowanie zadania Festiwal Literacki „Autorki i książki. Podlaskie podsumowanie”, finansowanego ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Partnerstwo dla książki – projekt uzyskał dofinansowanie.

W ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa. Priorytet 2. Infrastruktura Bibliotek 2016-2020 fundusze otrzymały następujące biblioteki:

- Miejska Biblioteka Publiczna w Bielsku Podlaskim – 346 568 zł na termomodernizację budynku;
- Miejska Biblioteka Publiczna w Kolnie – 1 981 580 zł (czas realizacji 2019-2020);
- Miejska Biblioteka Publiczna w Zambrowie – 654 400 zł na modernizację siedziby głównej biblioteki;
- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Łapy – 927 135 zł na wydatki inwestycyjne (budowa windy i pochylni dla osób niepełnosprawnych oraz przebudowa);
- Gminna Biblioteka Publiczna w Białowieży – 78 799 zł na remont pomieszczeń (planowany na 2019 r.);
- Miejska Biblioteka Publiczna w Siemiatyczach – 80 526 zł.

W ramach środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego z programu Partnerstwo dla Książki fundusze pozyskały:

- Gminna Biblioteka Publiczna w Czerwonem – na realizację projektu „Kadry z przeszłości. Szlakiem krzyżackich i biskupich zamków”;
- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Łapy – projekty: „Polub czytanie! – książka łączy pokolenia”, „A chodź na... słoweczko”;
- Biblioteka Publiczna im. Marii Konopnickiej w Suwałkach – projekty: „Drzwi do książki”, „Zabierz książkę na gapę”, „Wyruszamy w wielki świat”.

Natomiast z programu Promocja Czytelnictwa środki otrzymały następujące biblioteki:

- Biblioteka Publiczna im. Marii Konopnickiej w Suwałkach – „Epizod w bibliotece”;
- Gminna Biblioteka Publiczna w Juchnowcu Kościelnym – „literaTOUR 2018”.

Kilka bibliotek terenowych zakwalifikowało się do udziału w programie „Globalnie w bibliotekach”, realizowanym przez Polską Akcję Humanitarną we współpracy z Fundacją Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. Każda biblioteka otrzymała pakiet materiałów edukacyjnych, skupionych wokół refleksji na temat pomocy humanitarnej oraz globalnych wyzwań, na które pomoc humanitarna odpowiada. Były to: Miejska Biblioteka Publiczna w Grajewie, Gminna Biblioteka Publiczna w Krypnie Kościelnym, Biblioteka Publiczna Gminy Łomża z/s w Podgórzu, Gminna Biblioteka Publiczna w Poświętnem, Biblioteka – Centrum Kultury w Szczuczynie, Gminna Biblioteka Publiczna w Słobódce, Miejska Biblioteka Publiczna w Wasilkowie.

Biblioteki terenowe brały również udział w Programie Równać Szanse Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, który jest realizowany przez Polską Fundację Dzieci i Młodzieży. Beneficjenci programu Równać Szanse 2017 – realizacja w 2018 roku – to następujące placówki:

- Gminna Biblioteka Publiczna w Czerwonem – projekt „Tu moje miejsce, tu jest mój dom” – 7 900 zł;
- Biblioteka Publiczna w Mońkach – projekt „Domy, które mówią – poznajemy historię Moniek” – 8 500 zł;
- Gminna Biblioteka Publiczna w Krypnie Kościelnym – projekt „Poroz-

mawiajmy o młodzieży” – 5 000 zł oraz projekt „Tańcząc w płomieniach” – 8 500 zł;

- Biblioteka – Centrum Kultury w Szczuczynie – projekt „Odjazdowa gmina – zorganizowanie trasy rowerowej” – 8 500 zł oraz ze środków pozyskanych w ramach programu „Równać Szanse 2017 – Konkurs Młodzieżowych Liderów” projekt „Młodzieżowa Maskotka – Stacja Animacja” – 5 000 zł;
- Biblioteka Publiczna w Rajgrodzie – projekt „Klub młodego quizowicza” – 8 500 zł;
- Biblioteka Publiczna Gminy Kuźnica – projekt „Wszystko zaczyna się w bibliotece” – 8 500 zł;
- Gminna Biblioteka Publiczna w Mielniku – projekt „Razem podbijamy świat” – 8 500 zł.

Natomiast wśród beneficjentów naboru do programu **Równać Szanse 2018** – realizacja w 2019 r. – znalazły się:

- Gminna Biblioteka Publiczna w Boćkach – projekt „Mural marzeń!”;
- Gminna Biblioteka Publiczna w Czerwonym – projekt „Szlakiem podlaskich smaków”;
- Gminna Biblioteka Publiczna w Mielniku – projekt „Gramy i się na kręcamy”;
- Biblioteka Publiczna w Rajgrodzie – projekt „Teatr na książce”;
- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Łapy Filia Biblioteczna w Uhowie – projekt „Teatr Cieni szansą na sukces”.

Kilka placówek z naszego województwa skorzystało z projektów **Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego**:

- „**Kodowanie w Bibliotece**”: Biblioteka Publiczna w Choroszczy, Miejska Biblioteka Publiczna w Wasilkowie, Biblioteka Publiczna w Mońkach, Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Łapy, Gminna Biblioteka Publiczna w Krypcie Kościelnym.
- „**O finansach... w bibliotece**”: Gminne Centrum Kultury w Dubinach, Biblioteka Publiczna w Mońkach, Miejska Biblioteka Publiczna w Wasilkowie.

W projekcie **Mała książka – wielki człowiek** uczestniczyło 45 bibliotek publicznych z województwa podlaskiego.

Różne działania i inicjatywy bibliotek były wspierane przez **Gminne Komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**. Były to:

- Centrum Biblioteczno-Kulturalne w Sztabinie (sfinansowanie festynu dla dzieci w ramach kampanii „Postaw na rodzinę” 1 400 zł oraz 2 592 zł na zadanie profilaktyczne dla dzieci w ramach programu „Postaw na Zippię”);
- Biblioteka Publiczna Gminy Nowinka (otrzymała książki w darze o tematyce terapeutycznej – wartość 400 zł oraz fundusze na utworzenie w bibliotece terapeutycznego kąca małego czytelnika – 1 600 zł);
- Gminna Biblioteka Publiczna w Białowieży (Tydzień Bibliotek, Dziecięco-młodzieżowa grupa teatralna, Narodowe Czytanie, Warsztaty profilaktyczne dla dzieci kwota – 5 000 zł);
- Biblioteka Publiczna w Czyżach (warsztaty – spuścizna kulturowa regionu Puszczy Białowieskiej – tradycje i obrzędowość gminy Czyże);
- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Jedwabne (na zakup nowości – 500 zł);
- Gminna Biblioteka Publiczna w Czerwonym (na zakup nagród dla uczestników konkursów oraz na organizację ferii zimowych, w tym zakup biletów wstępu na lodowisko, do kina i na pływalnię podczas wyjazdów – 1 545 zł);
- Biblioteka Publiczna Gminy Miastkowo (na organizację spotkania autorskiego, wycieczki, imprezy dla seniorów z okazji Dnia Kobiet oraz imprezy z okazji mikołajek – 1 338 zł);
- Biblioteka Publiczna Gminy Śniadowo (na zakup książek – 1 500 zł).

Realizacja wielu przedsięwzięć bibliotek nie byłaby możliwa bez wsparcia prywatnych sponsorów i lokalnych przedsiębiorstw. Biblioteki, które skorzystały z tego typu pomocy w 2018 roku to:

- Biblioteka Publiczna Gminy Turośl – 2 581 zł;
- Miejska Biblioteka Publiczna w Hajnówce – 4 162,50 zł;
- Centrum Biblioteczno-Kulturalne w Sztabinie – 2 500 zł na organizację dożynek;
- Miejska Biblioteka Publiczna w Hajnówce – 700 zł na działalność Klubu Młodych Mam;

- Miejska Biblioteka Publiczna w Hajnówce – 2 650 zł na wydanie publikacji Władysława Zina „Hajnowskie wspomnienia. Pożegnanie przeszłości”, 1 510 zł na rajd rowerowy organizowany z okazji stulecia niepodległości Polski;
 - Miejska Biblioteka Publiczna w Kolnie – 601 zł na organizację akcji Odjazdowy Bibliotekarz i spotkanie autorskie;
 - Gminna Biblioteka Publiczna w Czerwonem – 4 050 zł wsparcie na realizację projektów z programów Równać Szanse i Partnerstwo dla Książki;
 - Biblioteka Publiczna Powiatu Białostockiego Książnicy Podlaskiej – 5 000 zł wsparcie zewnętrzne w postaci książek, zbiorów specjalnych, artykułów papierniczych, gadżetów, które skierowano do bibliotek samorządowych;
 - Miejska Biblioteka Publiczna w Siemiatyczach – 8 005 zł;
 - Gminna Biblioteka Publiczna w Mielniku – 1 646 zł;
 - Gminna Biblioteka Publiczna w Nurcu-Stacji – 192 zł;
 - Biblioteka Publiczna w Sokółce – 4 000 zł;
 - Gminna Biblioteka Publiczna w Białowieży – 1 000 zł sponsoring firmy „Domlux”;
 - Biblioteka Publiczna w Czyżach – sponsoring Wydawnictwo „Klejniki dzieje wsi i parafii” autorstwa Jana Łobuzińskiego;
 - Biblioteka Publiczna Gminy Zbójna – 2 800 zł na realizację „Ferii zimowych z biblioteką”;
 - Biblioteka w Sokółce – działania biblioteki były wspierane przez przedsiębiorców lokalnych poprzez ufundowanie nagród rzeczowych oraz poczęstunku dla gości podczas imprez okolicznościowych;
 - Biblioteka Publiczna w Ciechanowcu – 1 334 zł;
 - Biblioteka Publiczna w Gródku – otrzymała od sponsorów 41 woluminów na kwotę 400 zł.
- Ze środków i funduszy sołeckich skorzystały następujące placówki:
- Filia Biblioteczna Netta Folwark (Centrum Kultury i Biblioteka Gminy Augustów w Żarnowie) – na zakup nowości wydawniczych 2 000 zł;

- Gminna Biblioteka Publiczna w Boćkach – zakup książek kwota 3 772,21 zł.

Biblioteki terenowe czyniły starania o dodatkowe środki finansowe na działalność w zakresie upowszechniania książki i czytelnictwa oraz rozwój swoich instytucji, biorąc udział w wielu projektach i konkursach, pozyskując fundusze z różnych źródeł, np.:

Gminna Biblioteka Publiczna w Rudce udział w „Ogólnopolska Akcja Uczniowie zwierzakom. Szkoły zwierzakom” organizowanej przez Fundację Centaurus;

Biblioteka Publiczna Gminy Jaświły otrzymała dotację w kwocie 9 384 zł – projekt „Kreatywny przedszkolak” z Fundacji BGK im. J.K. Steczkowskiego na zakup tablicy multimedialnej oraz dowóz przedszkolaków z Klubów Przedszkolaka w Mikicinie i Dolistowie na zajęcia z literatury;

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Knyszynie pozyskała 750 zł z Fundacji Edukacja dla Demokracji na realizację projektu promującego kraje Europy Wschodniej i Azji;

Gminna Biblioteka Publiczna w Krypnie Kościelnym pozyskała następujące środki:

dofinansowanie działań z okazji Tygodnia Bibliotek 2018 – 3 461,85 zł (środki z rozdziału „Przeciwdziałanie alkoholizmowi”, dotacja z GKRPA),

realizacja projektu „Od ziarenka do bochenka” dofinansowanie z Funduszu Inicjatyw Obywatelskich – wysokość 4 999,98 zł,

realizacja projektu „Historia w pamięci ukryta” z Podlaskiego Pomostu Kultury – dofinansowanie w wysokości 6 273,86 zł;

Biblioteka Publiczna w Mońkach z Gminy Mońki otrzymała na przeprowadzenie spotkań prozdrowotnych i rekreacyjnych – 2 600 zł;

Gminne Centrum Kultury w Dubinach: projekt „Rozmowy przy wspólnym stole” z Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego;

Miejska Biblioteka Publiczna im. Tadeusza Rakowieckiego w Hajnówce: dotacja Stowarzyszenia Samorządów Euroregionu Puszcza Białowieska – Działaj Lokalnie Projekt Klubu Młodych Mam „Mamo, tato to już lato” – 4 060 zł;

Biblioteka Publiczna w Choroszczy uczestniczyła w projekcie Wojewódzkiego Ośrodka Animacji Kultury „Zaproś nas do siebie”;

Gminna Biblioteka Publiczna w Juchnowcu Kościelnym otrzymała dofinansowanie ze środków UE w ramach poddziału 19.2 „wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW na lata 2014-2020 pt. „Balsam dla duszy małych i dużych” oraz „Szepty kultury”, ponadto sponsoring w ramach III Wojewódzkiego Forum Teatrów Dziecięcych i Młodzieżowych „Melpomena 2018”;

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Łapy otrzymała 2 056 292,64 zł z Urzędu Marszałkowskiego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020, pochodzącego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;

Gminna Biblioteka w Michałowie – partnerstwo w ramach projektów z: MOPS-em działania ph. „Szansa – integracja społeczna mieszkańców” oraz współpraca z Fundacją Biała Wieża w projekcie „Sowa w kulturze”;

Gminna Biblioteka Publiczna w Poświętnem pozyskała dofinansowanie z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na działania związane z profilaktyką uzależnień ph. „100% trzeźwości – 100% możliwości”;

Biblioteka Publiczna w Supraślu otrzymała dofinansowanie działań Filii Bibliotecznej w Sobolewie, które skierowane było na poprawę estetyki wnętrza w oparciu o Fundację PGE oraz zakup zbiorów bibliotecznych w ramach programu „Odnowy wsi województwa podlaskiego” na realizację zadań istotnych dla sołectw;

Miejska Biblioteka Publiczna w Wasilkowie uzyskała 2 dotacje: w ramach projektu „Odczytaj Wasilków” w ramach Podlaskiego Pomostu Kultury ogłoszonego przez Wojewódzki Ośrodek Animacji Kultury (kwota 6 430 zł) oraz z Fundacji BGK im. J.K. Steczkowskiego na realizację wniosku „Moja niepodległa” w ramach programu „Na 100 Niepodległą” (dotacja 9 800 zł);

Biblioteka w Sokółce pozyskała środki z programu „Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym wspieranie działań jednostek oświaty, kultury, sportu i pomocy społecznej” i zorganizowała następujące projekty: „Bajkolandia” – 8 000 zł i Wakacje z biblioteką „Teatryk pod chmurką z lekturką” – 6 000 zł. Z Fundacji Sokółski Fundusz Lokalny biblioteka otrzymała 3 000 zł na realizację projektu „Biblioteka dla Niepodległej”;

Biblioteka Publiczna w Rajgrodzie otrzymała także dotację w wysokości 5 000 zł na realizację projektu „Z matematyką za pan brat” w ramach programu „mPotęga” Fundacji mBanku;

Gminna Biblioteka Publiczna w Czerwonem zdobyła 20 000 zł z Krajowej Rady Izb Rolniczych na organizację półkolonii letnich dla 50 uczestników;

Gminna Biblioteka Publiczna w Kalnicy otrzymała fundusze z Lokalnej Grupy Działania, kwota 6 000 zł na realizację projektu „My śpiewamy – wszystkich zabawiamy”;

Gminna Biblioteka Publiczna w Mielniku uzyskała 8 500 zł z Funduszy Europejskich;

Miejska Biblioteka Publiczna w Łomży:

otrzymała od Miejskiego Domu Kultury – Domu Środowisk Twórczych w Łomży kwotę 500 zł z przeznaczeniem na nagrodę w XIX edycji „Czerwcowego Konkursu Jednego Wiersza”, a od Szkoły Języków Obcych ALMA MATER w Łomży – kwotę 100 zł z przeznaczeniem na nagrody konkursowe dla dzieci,

od Wydawnictwa Dwie Siostry uzyskała trzy komplety książki „Zwierzyńiec” (po 20 egz.) w celu przeprowadzenia warsztatów czytelniczo-plastycznych dla dzieci w wieku 5-11 lat. MBP przekazała dwa komplety do miejskich placówek – Oddziału dla Dzieci i Filii Nr 2 oraz jeden komplet do BPG Śniadowo,

Oddział dla Dzieci przystąpił do projektu edukacyjnego „Nasza Mała Biblioteka” realizowanego w Polsce przez Agencję Edytorską EZOP w ramach unijnego programu Kreatywna Europa Kultura. Oprócz pakietu książek pomysłodawcy zaproponowali uczestnikom projektu udział w sześciu konkursach i spotkaniach z autorami książek;

Biblioteka Publiczna Gminy Łomża z/s w Podgórzu:

za pośrednictwem działającego przy BPG stowarzyszenia „Nasze Miejsce”, biblioteka pozyskała dodatkowe środki w wysokości 404 326 zł, które pochodziły z:

Programu Kultura Dostępna Narodowego Centrum Kultury na zadanie „Literatura – opera – kultura. Humanizacja życia społecznego osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z regionu łomżyńskiego”;

Programu wspieranie opieki nad miejscami pamięci i trwałymi upamiętnieniami w kraju Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na zadanie „Aleja Syberyjska na Ziemi Podgórskiej – wydanie publikacji o losach Sybiraków”,

Programu wspieranie opieki nad miejscami pamięci i trwałymi upamiętnieniami w kraju Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na zadanie „Budowa Alei Pamięci Ofiar Sybiru – infrastruktura wokół pomnika Sybiraków przy bibliotece publicznej w Podgórzu”,

Programu Kultura Dostępna Narodowego Centrum Kultury na zadanie „Orkiestra dęta na wynos – dla każdego”;

Biblioteka Publiczna Gminy Wizna pozyskała dotację w kwocie 12 000 zł z Muzeum Historii Polski w ramach ogólnopolskiego programu grantowego „Patriotyzm Jutra” na realizację projektu „Wirtualna Wizna”, który zrealizowała wspólnie z Parafią Rzymskokatolicką w Wiźnie;

Biblioteka Publiczna im. Marii Konopnickiej w Suwałkach: projekt „Suwalska Biblioteka Pamięci – modernizacja czytelni i utworzenie pracowni digitalizacji w suwalskiej Bibliotece” (dofinansowanie – 147 000 zł) – w ramach programu „Infrastruktura kultury” ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz projekt „Cyfrowe Pogotowie” (w 2018 r. dofinansowanie – 28 546 zł, w 2019 r. – dofinansowanie 14 140 zł) – z programu „Kultura cyfrowa”. W ramach obu projektów zrealizowano działania tj.: wyremontowanie pomieszczeń Pracowni Digitalizacji i Historii Mówionej, wyposażenie w sprzęt do digitalizacji i obróbki materiałów oraz jednocześnie działania merytoryczne – gromadzenie, archiwizowanie, udostępnianie zbiorów i działania edukacyjne, wystawy ze zbiorów własnych, warsztaty dla bibliotekarzy, konkurs dla dzieci i młodzieży, zajęcia edukacyjne. W ramach projektu powstała nowa strona internetowa www.digi.bpsuwalki.pl – system udostępniania opracowanych wywiadów i zdjęć. Strona jest aktualizowana na bieżąco, docelowo prezentuje wszelkie zasoby multimedialne stworzonej w 2018 Suwalskiej Biblioteki Pamięci;

dzięki współpracy z Suwalskim Ośrodkiem Kultury oraz Wigierskim Parkiem Narodowym pozyskała książki, czasopisma oraz materiały dydaktyczne, które przekazała bibliotekarkom z suwalskich gmin;

Starostwo Powiatowe w Suwałkach wsparło dodatkowymi funduszami organizację konferencji „Teatr w bibliotece, biblioteka w teatrze” (organizatorzy Biblioteka Publiczna im. Marii Konopnickiej w Suwałkach we współpracy z Biblioteką Publiczną Powiatu Białostockiego w Białymstoku oraz Miejską Biblioteką Publiczną w Łomży);

pracownicy Midicentrum wzięli udział w międzynarodowym projekcie „Sci-citizens”. Projekt jest wieloletni, w 2018 roku zorganizowano 3 wizyty zagraniczne;

we współpracy ze stowarzyszeniem Pastwisko.org biblioteka zorganizowała finał międzynarodowego projektu skupiającego edukatorów z całej Europy – „Educitizens”. W suwalskiej bibliotece przy ul. Emilii Plater można było wziąć udział w Międzynarodowej Bibliotece Pomysłów, czyli spotkać się przy stoliku z ciekawymi gośćmi;

instruktorzy Midicentrum zorganizowali spotkanie „Grecja/Turcja – dwie wyprawy bibliotekarzy na granice kultur” – w ramach projektów „Sci-citizens” oraz „Educitizens” zrealizowanych przy wsparciu finansowym Unii Europejskiej w ramach programu Erasmus+. Liderem obu projektów jest Comparative Research Network z Berlina.

Ponadto biblioteka, we współpracy ze Stowarzyszeniem Kulturalnym „BiblioFil”, zrealizowała projekty dofinansowane przez:

Miasto Suwałki:

„Przywitania-odwitania Leszka Aleksandra Moczulskiego z Suwałkami” (dofinansowanie: 3 500 zł), w ramach projektu zrealizowano działania tj.: konkurs plastyczny i recytatorski, wystawa prac pokonkursowych, koncert poezji śpiewanej,

„Sławne suwalczanki w 100. rocznicę przyznania Polkom praw wyborczych” (dofinansowanie: 4 000 zł), w ramach projektu wydano grę planszową w nakładzie 50 egz., zorganizowano wykłady o sławnych suwalczankach, turniej gier planszowych,

„Suwałki za 99 lat” (dofinansowanie: 1 600 zł);

Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego i Miasto Suwałki:

„Dobre miejsce to Biblioteka” (dofinansowanie: MKiDN – 17 640, Miasto Suwałki – 4 000 zł) – program Promocja czytelnictwa,

„180000 stron przygody” (dofinansowanie: MKiDN – 9 100 zł, Miasto Suwałki – 3 053 zł) – program Promocja czytelnictwa, w ramach projektu zrealizowano działania tj.: spotkania z reportażystami i podróżnikami, gra miejska, pokazy filmów, wystawa zdjęć.

Biblioteki starają się wypracować środki własne, które mogą przeznaczyć na dowolny cel.

Dochody wypracowane przez bibliotekę pochodzą m.in. z opłat za usługi biblioteczne, opłat za przetrzymanie książek, za wynajem lokali własnych. Były to następujące placówki:

Biblioteka Publiczna Gminy Miastkowo – 675 zł,
Biblioteka Publiczna Gminy Zbójna – 944 zł,
Biblioteka Publiczna Gminy Łomża z/s w Podgórzu – 54 927 zł,
Miejska Biblioteka Publiczna w Łomży – 36 790 zł,
Miejska Biblioteka Publiczna w Zambrowie – 468 zł (środki wypracowane podczas kiermaszu „taniej książki”),

Biblioteka Publiczna Gminy Turośl – 257 zł (sprzedaż książek na spotkaniu autorskim),

Biblioteka w Sokółce – 25 171 zł,
Biblioteka Publiczna w Mońkach – 4 317,30 zł (wynajem pomieszczeń); 1 140,60 zł (sprzedaż ubytkowanych książek); 1 996,90 zł (usługi drukowania i skanowania); 77,50 zł (kary za przetrzymanie).

Książnica Podlaska zauważa, że od kilku lat wzrasta ilość bibliotek terenowych, które ubiegają się o dodatkowe środki na działalność i rozwój swoich placówek. Czasami są to duże projekty, a czasami tylko „akcenty” w postaci pozyskania kilku książek czy materiałów dydaktycznych. Wszystkie tego typu inicjatywy wymagają jednak od bibliotekarzy kreatywności i dużego zaangażowania, a także wiedzy gdzie składać i jak pisać wnioski. Biblioteki woj. podlaskiego wielokrotnie były inicjatorami i koordynatorami wielu przedsięwzięć, a także partnerami w projektach kulturalnych i społecznych.

Opracowano m.in. na podstawie materiałów przygotowanych przez biblioteki terenowe województwa podlaskiego na potrzeby Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Aleksandra Sękowska

Gminna Biblioteka Publiczna w Juchnowcu Kościelnym.

Filia Biblioteczna w Kleosinie

IV Wojewódzki Przegląd Teatrów Dziecięcych i Młodzieżowych – Melpomena 2019

Trzynastego maja pierwsze zespoły teatralne zaprezentowały swoje najlepsze spektakle w ramach „IV Wojewódzkiego Forum Teatrów Dziecięcych i Młodzieżowych – Melpomena 2019” – dorocznego, tygodniowego przeglądu edukacyjno-artystycznego, organizowanego przez Gminną Bibliotekę w Juchnowcu Kościelnym we współpracy z Książnicą Podlaską im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku – Biblioteką Publiczną Powiatu Białostockiego oraz Zespołem Szkół im. Ks. J. Popiełuszki w Juchnowcu Górnym. Po raz dwudziesty szósty juchnowiecka scena zajaśniała blaskiem wschodzących gwiazd, które pierwsze aktorskie kroki stawiają w amatorskich grupach teatralnych, działających przy instytucjach kultury i placówkach oświatowych województwa podlaskiego. W pierwszym dniu występów aktorskimi, tanecznymi i wokalnymi zdolnościami pochwaliło się blisko siedemdziesięcioro młodych uczestników, którzy serca w teatrze zostawiają nie tylko od święta, gdyż ze sceną osławiają się systematycznie, na co dzień uczestnicząc w cyklu wymagającym prób i ćwiczeń aktorskich.

Na dobry początek dzięki młodzieżowemu „Teatrowi Kaprys M” z Domu Kultury w Łapach z nicości wyłonił się cały panteon greckich bóstw. W sztuce „Z chaosu” nie zabrakło dowcipnej interpretacji najpopularniejszych historii prosto ze szczytu góry Olimp. Dobry humor nie opuszczał także dziecięcej grupy z Łap – w przedstawieniu „Śpiący Grześ” perypetie z miksturą nasenną autorstwa „złej” czarownicy wywołały skutki uboczne w postaci szerokich uśmiechów na twarzach rozbawionej publiki. Refleksyjny nastrój wprowadził „Teatr Form Niewielkich” z Fundacji „Przestrzeń” w Wa-

silkowie – spektakl „Dzieciństwo” dotykał niełatwego tematu „wchodzenia w dorosłość” pokazując, że tuż za uchyloną furtką beztroskich zabaw istnieje nie zawsze bezpieczny i nie do końca przewidywalny świat, z którym kiedyś przyjdzie się zmierzyć. Do przemyśleń skłaniał także występ teatru „Decorum” z Publicznego Gimnazjum nr 8 w Białymstoku – w sztuce „Skrzydła” skupiono się na postaci wysoko wrażliwego, wyróżniającego się dziecka, które w starciu z brutalną, materialistyczną rzeczywistością starało się nie połamać sobie skrzydeł, pozostając przy tym w zgodzie z własną naturą. Pierwszy dzień teatralnych zmagania zamknął skłócony zastęp koronowanych głów. Grupa „Lustro” z Gminnej Biblioteki Publicznej w Juchnowcu Kościelnym wystawiła „Gokumę”, z przymrużeniem oka opowiadając o perypetiach pewnej grupy teatralnej, która poczuła się w obowiązku pomóc nieszczęśliwej królowi i ostatecznie... zamienić ją na powrót w żabę.

W drugim dniu występów na juchnowieckiej scenie zaprezentowało się blisko 90 uczestników konkursowych zmagania. O poranku wraz z TEATRZYKIEM PRZYGODA z Zespołu Szkół im. Ks. J. Popiełuszki w Juchnowcu Górnym wybraliśmy się w leśne ostępy, by odnaleźć czas, który gubi się czasem zabieganym rodzicom. Dzieje się tak za każdym razem, gdy mama i tata zapominają, że to ich pociechy powinny stać na pierwszym miejscu, a najlepszym prezentem, który mogą im dać są wspólnie spędzone chwile. W świecie magicznych ziół i tajemniczych istot czających się w gęstwinie pozostał także teatr BAJU-BAJ ze Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Kleosinie, sugestywnie ukazując dziwy i gusła towarzyszące obchodom wigilii św. Jana. W przedstawieniu „Noc świętojańska” przywiązane do tradycyjnych praktyk, rodzime demony ze zdumieniem odkryły, że świat się zmienia, a unijne dyrektywy obowiązują w każdym aspekcie życia. Komedię familijną, która przeradza się w istny horror z udziałem teściowej przygotowała Amatorska Grupa Teatralna „ZAMASKĄ” z Gminnej Biblioteki Publicznej w Poświętnem. Zbuntowana nastolatka, synek-kujon i mąż księgowy sami w domu? Czuwająca nad domowym ogniskiem Krystyna nawet nie przypuszcza, jak opłakane w skutkach będzie jej wychodne z koleżankami. Czwarty w kolejności TEATRZYK ZENIT z klubu ZENIT Spółdzielni Mieszkaniowej „Zachęta” w Białymstoku rzucił nieco światła na spectrum dzie-

jących strachów. By przekonać się, że zgodnie z tytułem spektaklu, „Strach ma wielkie oczy”, najpierw musiało zgasnąć światło, a potem pojawić się one – małe i duże potwory, które tak lubią straszyć w ciemności. Tylko czy naprawdę jest się czego bać? Zamykająca wtorkowe występy grupa WSPANIAŁA SIÓDEMKA z Przedszkola Samorządowego nr 7 „Kasztanowy Zakątek” w Białymstoku rozwiała wszelkie wątpliwości odnośnie sekretnej życia zabawek. Oczywiście, że ożywają, gdy tylko dzieci zamkną za sobą drzwi! Co więcej, potrafią urządzić niezłą imprezę, o czym widzowie przekonali się oglądając przedstawienie „Bał w pokoiku lal”.

Kolejny dzień Forum rozpoczął spektakl pt. „Bohater – opowieść z przyszłości”, który okazał się niezwykle dojrzałą i przemyślaną propozycją od białostockiego TEATRU PROJEKT VIP. Widzowie mieli okazję przyjrzeć się życiu super-bohaterów popularnych filmów i gier, którzy automatycznie przyjmują kolejne „zlecenia” na tworzenie rozrywki dla mas. Wnikliwość i dojrzałość młodych aktorów skłaniała do przemyśleń na temat kondycji współczesnego świata. Następna w kolejności grupa POPISEK ze Szkoły Podstawowej im. por. I. Kołakowskiego w Domanowie wprowadziła publiczność w lekką i niefrasobliwą nastrój, przedstawiając alternatywną wersję opowieści o Czerwonym Kapturku, w której biedny Wilk jest ofiarą miłosnych zawirowań między Babcią a Gajowym. Oko do widza puszczały także białe i czarne kurki z zespołu KORNIKI z Gminnego Ośrodka Kultury w Orli – przedstawienie „Awantura w kurniku” to kolejny argument potwierdzający tezę, że „zgoda buduje, niezgoda rujnuje”. W starciu z lisem kolor piórek przestaje mieć znaczenie, a współpraca ponad podziałami zawsze się sprawdza. Dziecięca fantazja nie zna ograniczeń – dowiodły tego dwa ostatnie środowe zespoły. Białostocki TEATR ŻÓŁTODZIÓB w spektaklu pt. „Skarb” pokazał jak łatwo przychodzi dzieciom wyczarować „coś z niczego”. Wystarczy poruszyć wyobraźnię, by stara chusta wyjęta z zapomnianej skrzyni zamieniła się w pieska lub fruwała niczym ptak, a porzucona kamizelka okazała się kubraczkiem krasnoludka. Problemem nie jest nawet brak odpowiednich warunków. TEATR HERBATNIK z Miejskiego Domu Kultury – Domu Środowisk Twórczych w Łomży wyczarował zakątek do spontanicznych zabaw nawet w remontowanym właśnie piekło. Bo czy roz-

stawiona drabina nie przypomina czasem nogi olbrzyma, a stare rondle nie mogą zamienić się w statki kosmiczne? Pozytywna energia i twórczy wysiłek blisko 50 młodych aktorów, którzy w środę zaprezentowali się na juchnowieckiej scenie zaróżowił policzki widzom i jurorom.

Na czwartek, 16 maja, przypadł ostatni dzień występów grup teatralnych. Zaczęło się w iście królewskim stylu. W dworski nastrój wprowadził publikę ZESPÓŁ TEATRALNY „ARLEKIN” z Przedszkola Samorządowego nr 58 Integracyjnego im. J. Wilkowskiego w Białymstoku, przedstawiając jej „Królową Gburkę”, która dworskie maniery zgubiła w jednej z przestronnych, zamkowych komnat. Na szczęście nadworna wróżka jak zawsze nie zawiodła i przybyła z odsieczą, by dać młodej królownie lekcje dobrego wychowania. Te ostatnie przydałyby się zresztą także i Lucyferowi – bohaterowi spektaklu „Piekło-Niebo” KOŁA TEATRALNEGO „DESKA” ze Szkoły Podstawowej w Pogorzałkach. Nie dość, że stosował mobbing wobec swoich podwładnych, to jeszcze próbował zatrzymać nadopiekuńczą mamusię w zaświatach! Zapomniał tylko o jednym - jak dotąd nie udało się ta sztuka nikomu: ani demonowi, ani świętemu. Wracając jednak do zamku – otóż pewien król został z jednego z nich wyrzucony, do tego przez własną małżonkę! Poszło ponoć o niezwykle pyszną sałatkę z dodatkiem kradzionej roszponki, a bigosu narobiła jak zwykle zła czarownica, która w zamian za uprawy z magicznego ogródka zażądała królewskiej córki. Całą tę nieprzyjemną historię zrelacjonowała nam grupa JUŻ GOTOWI z Prywatnej Szkoły Podstawowej Informatyczno-Językowej z Oddziałami Dwujęzycznymi w Białymstoku. W czwartek wędrowaliśmy zresztą nie tylko po królewskich komnatach, ale i na łono natury. Jako pierwszy w leśną gęstwinę zaprowadził nas KLUCZYK z Zespołu Szkół im. Ks. J. Popiełuszki w Juchnowcu Górnym przedstawiając losy rezolutnej Małej Czarownicy, która nie pozostawała obojętna na krzywy wyrządzane mieszkańcom lasu i choć zdarzało jej się czasem źle wypowiedzieć zaklęcie, serce na pewno miała po dobrej stronie. W las posłali nas także nieodpowiedzialni rodzice „Małgośki i Jaśka”. Na szczęście zespół ABRAKADABRA ze Szkoły Podstawowej nr 43 im. S. Kossak w Białymstoku nie pozostawił dzieciaków na pastwę losu, zsyłając im na pomoc samą Babę Dżagę. Wreszcie – koniecz-

nie musimy się i tym pochwalić – odwiedziliśmy malowniczy krakowski rynek i po raz kolejny pokonaliśmy smoka. Gwoli ścisłości – to KOŁO TEATRALNE „DESECZKA” ze Szkoły Podstawowej w Pogorzałkach go dla nas pokonało, ale dzielnie zagrzewaliśmy je do boju. I tym sposobem tegoroczna podróż w głąb teatralnych opowieści zakończyła się szczęśliwie i bezpiecznie.

Podczas „Wojewódzkiego Forum Teatrów Dziecięcych i Młodzieżowych” za swój trud i pasję premiowani są nie tylko młodzi aktorzy. Tygodniowy przegląd od wielu już lat rozpoczynają bądź wieńczą dwa konkursy poetyckie. Utwory wyłuskane z tomików regionalnych poetów w ramach Powiatowego Konkursu im. Sylwii Chorąży na juchnowieckiej scenie prezentują gimnazjaliści oraz uczniowie klas VII i VIII szkół podstawowych. Z kolei w gminnej edycji konkursu „O Złotą Różdżkę Dobrej Wróżki” klasykę najpiękniejszych dziecięcych wierszy przypominają publice przedszkolaki. Także i w tym roku Organizatorzy oddali sprawiedliwość muzie poezji, zapraszając młodzież i najmłodsze dzieci do twórczej interpretacji wybranych wierszy. W piątek, 17 maja, dzięki młodym deklamatorom szerszej publiczności zaprezentowane zostały utwory lokalnych twórców, w tym m.in. Józefy Drozdowskiej, Grażyny Winniczuk, Teresy Radziejewicz czy patronki konkursu – Sylwii Chorąży. Za sprawą najmłodszych uczestników do głosu doszli także Jan Brzechwa, Dorota Gellner, Hanna Niewiadomska, Katarzyna Kowalska i inni twórcy, których wierszyki wywołują uśmiech nie tylko na dziecięcych twarzyczkach. Łącznie na scenie zaprezentowało się 30 osób.

Czwarta edycja znanej i lubianej imprezy artystyczno-edukacyjnej oficjalnie zakończyła się w sobotę, 18 maja, zaproszeniem wszystkich uczestników wraz z najbliższymi na „Galę z Melpomeną”. Podczas trwających przez cały tydzień występów na deskach juchnowieckiej sceny wystawiono 21 przedstawień, w których łącznie zaprezentowało się blisko 300 młodych aktorów, należących do 21 podlaskich grup teatralnych. W piątek, 17 maja, kolejne 30 osób wzięło udział w konkursach recytatorskich. Zwycięzcy i wyróżnieni w sobotę odebrali nagrody, dyplomy, statuetki i gorące podziękowania, a ich radosne uśmiechy zwieńczyły tegoroczne

Forum. Galę uświetnili swoją obecnością przedstawiciele lokalnych władz, m.in. Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego oraz Starostwa Powiatowego w Białymstoku, a także Wójt Gminy Juchnowiec Kościelny – pan Krzysztof Marcinowicz oraz przedstawicielka Książnicy Podlaskiej (Biblioteki Publicznej Powiatu Białostockiego).

Sponsorami nagród dla uczestników Melpomeny 2019 byli: Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego, Starostwo Powiatowe w Białymstoku, Podlaski Urząd Wojewódzki, Gmina Juchnowiec Kościelny, Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku, Zespół Szkół im. Ks. J. Popiełuszki w Juchnowcu Górnym, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, firma „ChM”, wydawnictwo „Zakamarki” oraz Paweł Król Art. Wydarzenie odbyło się pod honorowym patronatem Marszałka Województwa Podlaskiego, Wojewody Podlaskiego, Starosty Powiatu Białostockiego i Wójta Gminy Juchnowiec Kościelny. Impreza otrzymała patronat/opiekę medialną od Polskiego Radia Białystok, TVP 3 Białystok oraz portali internetowych Wrota Podlasia i Białystok Online.

Jolanta Chrostowska-Sufa

Miejska Biblioteka Publiczna w Zambrowie

„Ucziwa oszustka” –

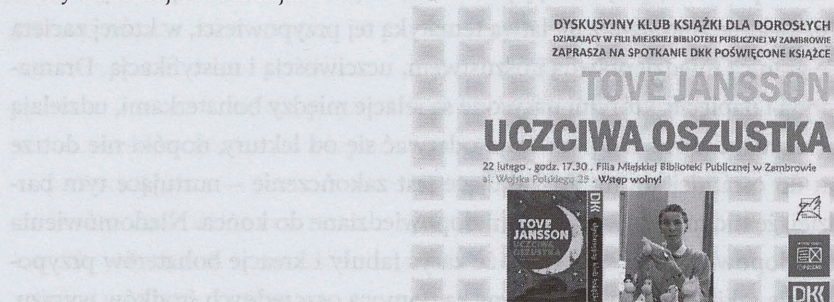
relacja ze spotkania DKK dla dorosłych

Uczestnicy DKK od siedmiu lat spotykają się raz w miesiącu, by wspólnie podyskutować o wybranej książce. Niejednokrotnie nasz Dyskusyjny Klub Książki udowodniał, że nic nie jest w stanie odwieść miłośników książek od tego, by porozmawiać o literaturze. Ze względu na trwającą właśnie modernizację Miejskiej Biblioteki Publicznej w Zambrowie, w której nie sposób obecnie prowadzić spotkań i eventów, klubowicze postanowili poszukać tymczasowego miejsca dla swoich dyskusji. I tak oto DKK zbłądził pod strzechy kawiarni Piętro Cafe. Klimat, sceneria oraz kuszące menu zachęcały do dyskusji.

Tym razem spotkanie DKK było poświęcone powieści zatytułowanej *Ucziwa oszustka* Tove Jansson, która, jak się okazało, bardzo zaintrygowała wszystkich klubowiczów. Jest to jedna z niewielu powieści dla dorosłego czytelnika z repertuaru autorki kojarzonej głównie z legendarną serią książeczek o Muminkach, które zostały napisane dla dzieci. *Ucziwa oszustka* jest książką minimalistyczną w swej formie, ale o bardzo skondensowanej treści. Klimat powieści, przywołujący zimowe, wręcz lodowate krajobrazy Finlandii, idealnie współgra z niełatwą tematyką tej przypowieści, w której zaciera się granica między prawdą i oszustwem, uczciwością i mistyfikacją. Dramaturgia i napięcie, którymi nasycone są relacje między bohaterkami, udzielają się czytelnikowi i nie pozwalają oderwać się od lektury, dopóki nie dotrze on do ostatniej strony. Zaskakujące jest zakończenie – nurtujące tym bardziej, że nic nie jest w tej historii dopowiedziane do końca. Niedomówienia i niedopowiedzenia sprawiają, że zarys fabuły i kreacje bohaterów przypominają szkic obrazu wykreowany za pomocą oszczędnych środków wyrazu.

Autorka pozostawia czytelnikowi przestrzeń na wypełnienie jej własnymi domysłami. Wciąga go tym samym w niepokojącą psychologiczną grę, która rozgrywa się między dwiema kobietami, bohaterkami książki: zamożną ilustratorką książek dla dzieci – ufną i prostolinijną Anną – oraz pragmatyczną, pozbawioną sentymentów Katri. Wszystko wskazuje na to, że Anna będzie łatwym celem manipulacji stosowanych przez Katri, która dąży do podporządkowania sobie bogatej, samotnej kobiety. Początkowo wszystko układa się po jej myśli. Drobiazgowo opracowany plan zaczyna się ziszczać. Jednak niebawem okazuje się, że nic nie jest takie, jakie się może wydawać, a ludzie nie są takimi, za jakich ich uważamy. Wyrachowana, praktyczna Katri sama pada ofiarą swoich manipulacji. Rozwój wydarzeń prowadzi do zaskakującego finału, który zmusza do przewartościowania sensu tytułu. Co się za nim kryje? Kim jest uczciwa oszustka? Czyżby trop prowadził do Anny, a nie do Katri? Możliwe, że z pozoru niepraktyczna, lekkomyślna Anna w rzeczywistości potrafi być przenikliwa i dalekowzroczna. Być może rozszyfrowała grę swojej antagonistki i pokonała ją jej własną bronią. To są tylko nasze domysły, ponieważ autorka nie ułatwia czytelnikowi interpretacji wydarzeń i niczego nie rozstrzyga, co stanowi niezaprzeczalnie o wyjątkowej wartości tej niepokojącej powieści.

Podczas spotkania uhonorowano zwyciężczynię konkursu na recenzję miesiąca grudnia 2018 (Instytut Książki). Zyta Brysacz otrzymała nagrody książkowe i kartę gratulacyjną Instytutu Książki. Tym samym recenzja książki Jakuba Małeckiego pt. *Rdza* wzięła udział w konkursie na recenzję roku 2018 i zwyciężyła. Składamy serdeczne gratulacje Zycie Brysacz i czekamy na kolejne recenzje.

Barbara Frankowska

Miejska Biblioteka Publiczna w Hajnówce

Integracja szkoleniowa bibliotekarzy powiatu hajnowskiego

14 marca 2019 r. w Czytelni dla Dorosłych w Hajnówce miało miejsce szkolenie bibliotekarzy „Kreatywny bibliotekarz”. Organizatorami spotkania byli: Miejska Biblioteka Publiczna w Hajnówce i Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Oddział w Białymstoku, przy wsparciu Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku. Szkolenie skierowane było do bibliotekarzy miejskich i gminnych z powiatu hajnowskiego oraz bibliotekarzy szkolnych z hajnowskich placówek.

Dyrektor MBP Alla Gryc, po przywitaniu gości przedstawiła prezentację multimedialną pt. „Działanie, a nie tylko gadanie, czyli słów kilka o wybranych przedsięwzięciach SBP Oddziału Białostockiego” przygotowaną przez Małgorzatę Rokicką-Szymańską i Martę Kozłowską, obejmującą wydarzenia realizowane na rzecz środowiska zawodowego w latach 2017-2018.

Kolejnym punktem spotkania było wystąpienie pani dyrektor, która złożyła relację z działalności ph. „Zadania biblioteki powiatowej”. Pani Alla Gryc zobrazowała działalność bibliotek publicznych powiatu hajnowskiego w 2018 roku, opracowaną na podstawie rocznych sprawozdań GUS i analiz opisowych przygotowanych przez biblioteki gminne powiatu hajnowskiego. Przedstawiła stan księgozbioru, liczbę odwiedzin i wypożyczeń w poszczególnych placówkach oraz ich działach. Jej wystąpienie było przyczynkiem do dyskusji na temat sytuacji książki i stanie współczesnego czytelnictwa.

Następnie Barbara Frankowska (starszy bibliotekarz MBP), przedstawiła prezentację pt. „Klub Młodych Mam formą promocji książki i biblioteki”. Miała ona na celu ukazanie nowatorskich sposobów pracy w bibliotece, zwrócenie uwagi na możliwości dotarcia do nowych grup odbiorców,

jakimi są młode mamy i ich małe dzieci. Omówiono dotychczasową działalność klubu, możliwości pozyskiwania środków finansowych, pomysłów na spotkania z lokalnymi specjalistami i przedsiębiorcami. Klub cieszy się dużym zainteresowaniem w środowisku.

Kolejna prelegentka Joanna Kisielewicz (starszy kustosz MBP) referowała zebrany jak wygląda „Współpraca biblioteki z lokalnym środowiskiem” na przykładzie działalności Miejskiej Biblioteki Publicznej w Hajnówce. Podkreśliła ważną rolę biblioteki jako instytucji organizującej i integrującej lokalną społeczność, w zależności od potrzeb środowiska i różnorodności ośrodków, biblioteka może realizować inne zadania, np. placówki wsparcia dla organizacji pozarządowych, hobbystów czy Uniwersytetów Trzeciego Wieku.

Przedostatnim punktem spotkania było wystąpienie Agnieszki Kazberuk (starszy kustosz MBP), która wprowadziła bibliotekarzy w główny temat szkolenia poprzez prezentację pt. „Kreatywność bibliotekarzy w różnorodności form promocji książki i biblioteki”. Na przykładzie innowacyjnej działalności kulturalno-oświatowej przytoczyła akcje, które w nieszablony sposób mogą przyciągnąć użytkownika do biblioteki, m.in. pomysły na nieoczywiste wystawy książkowe, obchodzenie świąt nietypowych, umożliwienie różnym grupom społecznym spotkań w przestrzeni bibliotecznej.

Ostatnim, ale najbardziej wyczekany punktem spotkania było wystąpienie Jowity Trzaski – trenerki rozwoju osobistego, certyfikowanego i akredytowanego coacha. Zaproszona przez SBP Okręg Podlaski prelegentka realizowała zamówione wielotematyczne bloki szkoleniowe m.in. w: Książnicy Podlaskiej w Białymstoku, w MBP w Bielsku Podlaskim, w MBP w Choroszczu. W czasie realizowanego w naszej bibliotece warsztatu pt. „Kreatywne rozwiązywanie problemów – omówienie kilku technik myślenia” uczestniczki miały możliwość poznania: metody kapeluszy myślowych Edwarda de Bono, metody Walta Disneya i metody kolorowych karteczek. Bibliotekarki musiały wyjść ze swoich ról i spróbować sił w nowych sytuacjach, co nie zawsze było łatwym, ale na pewno ciekawym doświadczeniem. Zgodnie z tradycją spotkań pani Jowita zaprezentowa-

ła swoją książkę „Bosko nieidealna. Kreuj lepsze jutro”. Wokół tematyki tej publikacji prowadzono ożywioną dyskusję. Bibliotekarki po spotkaniu zakupiły książkę zaproszonego gościa do zbiorów bibliotecznych i domowych, jednocześnie pozyskując autograf autorki.

Szkoleniu towarzyszyła wystawa fotograficzna „Krzyż”, eksponowana w Małej Galerii MBP, prezentująca twórczość artystyczną hajnowskich fotografów – Grzegorza Pietraszka i Jerzego Wójcika.

Mamy nadzieję, że przedstawione prezentacje staną się inspiracją i będą służyć pomocą zebrany bibliotekarkom, w dalszej pracy zawodowej.

Uczestnicy spotkania (fot. MBP im. dr. T. Rakowieckiego w Hajnówce)

Małgorzata Rokicka-Szymańska

Książnica Podlaska

Wspólne przedsięwzięcie bibliotek w ramach doskonalenia zawodowego

Co roku, w dniach 8-15 maja, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich ogłasza Tydzień Bibliotek – program promocji czytelnictwa i bibliotek, który ma na celu podkreślanie roli czytania i bibliotek w poprawie jakości życia, edukacji oraz zwiększanie prestiżu zawodu bibliotekarza i zainteresowania książką szerokich kręgów społeczeństwa.

Zarząd Główny Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich wybrał na 2019 rok hasło „#biblioteka” promujące XVI edycję ogólnopolskiego programu. Autorem wybranego hasła był okręg lubelski SBP, a kryją się za nim ludzie, zbiory, spotkania, wydarzenia, imprezy, konkursy. Promowanie biblioteki opatrzone znakiem #, co ułatwia potencjalnym użytkownikom dotarcie do jej usług i zasobów, świadczy również o tym, że biblioteka jest placówką nowoczesną, korzystającą z nowych technologii, ponadto hashtag porządkuje i wyróżnia, a przede wszystkim podkreśla szczególne znaczenie biblioteki w systemach

Plakat Tygodnia Bibliotek 2019

informacyjnych. Tegoroczne hasło Tygodnia Bibliotek akcentuje potrzebę dotarcia do młodych czytelników, pokazuje zadania bibliotek, co robią i w czym mogą pomóc użytkownikom bez względu na wiek.

Do interesujących wydarzeń organizowanych w ramach Tygodnia Bibliotek 2019 na Podlasiu (a także w ramach Bibliotecznej Ligi Powiatowej) zaliczamy szkolenie bibliotekarzy przygotowane przez Książnicę Podlaską im. Łukasza Górnickiego (Bibliotekę Publiczną Powiatu Białostockiego) i inne zaprzyjaźnione instytucje oraz stowarzyszenia, adresowane do pracowników merytorycznych bibliotek publicznych oraz zaprzyjaźnionych nauczycieli bibliotekarzy. Spotkanie zrealizowano ph. „Bibliotekarz we współczesnym świecie”, a przeprowadzono je 15.05.2019 roku. Doskonalenie zawodowe realizowane było wspólnie z Urzędem Miejskim w Czarnej Białostockiej, Miejską Biblioteką Publiczną w Łomży, Biblioteką Publiczną im. Marii Konopnickiej w Suwałkach, Starostwem Powiatu Białostockiego oraz Stowarzyszeniem Bibliotekarzy Polskich Okręgiem Podlaskim. Biblioteczna Liga Powiatowa (trzech powiatów: białostockiego, łomżyńskiego i suwalskiego) współpracuje ze sobą od 17 lat (o czym pisałam m.in. w periodykach zawodowych, np. w „Poradniku Bibliotekarza” nr 3/2019).

Główny trzon spotkania realizowany był w siedzibie Urzędu Miejskiego w Czarnej Białostockiej (powiat białostocki). Wydarzenie to bardzo dobrze wpisało się w tegoroczne hasło Tygodnia Bibliotek. Spotkaniu towarzyszyła wymiana doświadczeń zawodowych bibliotekarzy, ponadto zaakcentowano innowacyjne usługi biblioteczne, propagowano działania biblioteczne na wielu płaszczyznach, które miały na celu nieustanne pozyskiwanie nowych odbiorców i zachęcenie starych czytelników do korzystania z usług księżnic. Starano się dostosować do nowej rzeczywistości i szybkich zmian technologicznych, nie zapominając o mocno zakorzenionej historii (o czym wspomniano przy każdym wystąpieniu referentów). Podkreślano również cechy współczesnego bibliotekarza, czyli kreatywność, gotowość do podnoszenia swoich kompetencji, do pomocy współpracownikom, otwartość na drugiego człowieka.

W spotkaniu wzięło udział 65 uczestników, w tym przedstawiciele władz samorządowych m.in. z gm. Czarna Białostocka, Starostwa Powiatu Białostockiego, Urzędu Marszałkowskiego w Białymstoku, Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego z bibliotekarzami powiatu białostockiego oraz koalicjanci wydarzenia: Miejskiej Biblioteki z Łomży wraz z bibliotekarzami pow. łomżyńskiego, Miejskiej Biblioteki w Suwałkach z bibliotekarzami powiatu suwalskiego. Do grona zaproszonych gości należeli również prelegenci: dr Joanna Pasztaleniec-Jarzyńska, dr Marlena Gęborska, Dominik Sołowiej, reprezentanci z bibliotek powiatów: sejneńskiego, bielskiego, augustowskiego (w tym Bibliotekarz Podlaski 2018 roku). W wydarzeniu również uczestniczyli zaproszeni emerytowani bibliotekarze z MBP w Czarnej Białostockiej.

Wydarzenie promowano w mediach m.in. w czasopiśmie „Rozmaitości – Informacyjny Magazyn Gminy Czarna Białostocka” oraz na stronie www: Książnicy Podlaskiej, urzędów samorządowych województwa podlaskiego, Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, bibliotek współuczestniczących w przedsięwzięciu.

Pięciogodzinny program (godz. 10.00-15.00) spotkania objął:

- powitanie uczestników spotkania (organizatorzy);
- „Szlakiem dobrych praktyk w roku jubileuszowym biblioteki, czyli 70-lecie instytucji” – Elżbieta Litwińska (dyrektor MBP w Czarnej Białostockiej);
- „Bibliotekarz dawniej i dziś” – Małgorzata Rokicka-Szymańska (kierownik Biblioteki Publicznej Powiatu Białostockiego);
- „Bibliotekarz – zawód z przyszłością” – dr Joanna Pasztaleniec-Jarzyńska (przewodnicząca Zarządu Głównego SBP);
- „Kompleksowe spojrzenie na zawód bibliotekarza – konkretne techniki do wykorzystania w codziennej pracy” – dr Marlena Gęborska (adiunkt Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach);
- „Bibliotekarz w sieci” – Dominik Sołowiej (dziennikarz z doświadczeniem radiowym, telewizyjnym i internetowym, autor wielu reportaży telewizyjnych i artykułów popularnonaukowych);

- „Hobby bibliotekarzy” – Paulina Miłkowska (starszy bibliotekarz Książnicy Podlaskiej);
- życzenia Miejskiej Bibliotece Publicznej z okazji 70-lecia jubileuszu oraz wszystkim Bibliotekarzom z okazji Święta Bibliotek (przedstawiciele samorządów, Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, bibliotekarze poszczególnych bibliotek).

Przedstawicielka Książnicy Podlaskiej, Paulina Miłkowska, zaprezentowała wyniki ankiety „Bibliotekarzu – podziel się swoim hobby!” przeprowadzonej wśród pracowników biblioteki wojewódzkiej. Przygotowana prezentacja miała na celu wskazanie różnorodności posiadanych przez bibliotekarzy pasji, ich wpływu na wykonywany zawód oraz form relaksu wykorzystywanych przez bibliotekarzy. Ankieta wykazała, że bibliotekarze są dalecy od panujących w społeczeństwie stereotypów, nie są grupą sztampową, to zaskakujący, inteligentni ludzie, pełni chęci do działania.

Na zakończenie spotkania wykonano pamiątkowe zdjęcie uczestników w Miejskim Urzędzie Gminy. Uczestnicy mogli również zakupić publikację Katarzyny Hryniewickiej z autografem (bibliotekarki z Książnicy Podlaskiej oraz przedstawicielki Zarządu Okręgu Podlaskiego SBP) *Baśń w życiu dziecka* wydanej nakładem stowarzyszenia. Ponadto dwa egzemplarze tej książki można było bezpłatnie wylosować podczas spotkania.

Doskonalenie zawodowe sfinalizowano w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Czarnej Białostockiej degustując potrawy regionalne przygotowane przez zaprzyjaźnione instytucje oraz wymieniając się doświadczeniami zawodowymi i dobrymi praktykami. Przy okazji można było zwiedzić placówkę kultury, zaś bibliotekarze z Czarnej Białostockiej przekazali w zakulisowych informacjach (bazując na doświadczeniach) jak przygotować wydarzenie, aby były atrakcyjne i innowacyjne w przestrzeni edukacyjnej i animacyjnej biblioteki, a jednocześnie przyciągały uczestników ze środowiska lokalnego, bazując na posiadanych skromnych możliwościach finansowo-kadrowych. Jak stwierdziła dyrektor biblioteki „nowoczesne wnętrza i księgozbiór to nie wszystko, bibliotekarze starają się, aby ich instytucje

żyły i były miejscem otwartym na słowo i żeby przyciągały szerokie grono czytelników o różnej wrażliwości i zainteresowaniach”.

Podczas przerwy szkoleniowej zaproponowano bibliotekarzom wypełnienie minisondażu pt. „Zmiany w mojej bibliotece w latach 2014–2019 – do maja”. Wyniki ankiety zostaną opublikowane w prasie branżowej w późniejszym okresie.

Wszystkim uczestnikom spotkania dziękujemy za przybycie, ponadto współorganizatorom przedsięwzięcia serdecznie dziękuję za pomoc i zaangażowanie w organizację wydarzenia, które zapewne pozostanie na długo w pamięci odbiorców.

POMOCE METODYCZNE

Joanna Jagiełło, Justyna Szkiładź

Gminna Biblioteka Publiczna w Janowie

Kto przytuli Misia Tulusia?
scenariusz zajęć dla sześciolatków
z okazji Międzynarodowego Dnia Pluszowego Misia

Cele:

Dziecko:

- wyraża emocje i opowiada o swoim misiu
- nadaje określenia misiowi
- umie liczyć
- potrafi wycinać i przyklejać różne elementy
- naśladuje zachowanie misia
- rozwiązuje misiowe zagadki
- wykazuje się sprawnością ruchową

Formy pracy: indywidualna i zbiorowa

Metody pracy:

pogadanka, głośne czytanie, swobodna rozmowa, zabawy, zagadki

Pomoce dydaktyczne:

- książka pt. *Kto przytuli Misia Tulusia?* Davida Mellinga
- piosenka *Jadą, jadą misie*

- dekoracja – duży pluszowy miś, fotel, balony, tablica, magnesy
- duży, kolorowy, papierowy miś i papierowe kokardki
- karteczki z określeniami misia
- lina, łyżeczka, żelki
- szablony do misiowej zakładki, klej
- misiowe zagadki, koszyczek
- dyplomy w kształcie misia

Przebieg zajęć:

1. Powitanie dzieci z misiami w bibliotece.
2. Dzieci siadają w kole i opowiadają o swoich misiach, które przyniosły do biblioteki.
3. Dzieci oglądają książeczki o misiach.
4. Po śladach misia ułożonych na podłodze z papieru, dzieci szukają bohatera spotkania – misia, który siedzi schowany na fotelu, ukryty gdzieś w bibliotece. Przynoszą go i sadzają na honorowym miejscu.
5. Przedszkolaki siadają w kole, razem pośrodku z misiem i słuchają bajki pt. *Kto przytuli Misia Tulisia?*
6. Rozmowa o przeczytanej książce.
7. Na tablicy przypinamy dużego namalowanego misia. Pytamy dzieci jaki może być miś i przypinamy, przyklejamy na kartkach dookoła misia przymiotniki określające go, np. miły, pluszowy, puchaty, przyjacielski itp. Dzieci piszą same na kartkach określenia albo można wcześniej przygotować w zależności od wieku uczestników zajęć.
8. Zabawa ph. „Ubieramy misia w kokardki”.
Ubieramy misia w kolorowe kokardki. Na dużym kolorowym, papierowym misiu przyklejamy w dowolnych miejscach numerki od 1 do 6. Każde dziecko podchodzi do tablicy rzuca kostką do gry i przypina kokardkę misiowi przy numerku, dokładnie takim, jaki wyrzucił na kostce.
9. Zabawa ph. „Złap równowagę misia”.
Po rozłożonej na podłodze linie dziecko szybko, przechodzi z łyżeczką, na której leżą misiowe żelki, tak, aby nie pospadały smakołyki.
10. Zabawa ph. „Misiowa gimnastyka”.

Dzieci naśladują misie i wykonują polecenia prowadzącego zajęcia np.:

- dzieci naśladują wesołe misie
- dzieci naśladują zmęczone misie
- misie maszerują na palcach
- misie podskakują na prawej (lewej) nodze
- misie podnoszą prawą (lewą) rękę
- misie obracają się wokół swojej osi
- misie robią skok w przód, w tył
- misie śmieją się cha, cha, cha
- misie robią duży hałas
- misie klaszczą w ręce
- misie maszerują
- misie tańczą do piosenki *Jadą, jadą misie*
- misie jedzą kolorowe żelki
- misie zasypiają

11. Zagadki o misiach.

Dzieci siadają w kole. Do piosenki *Jadą, jadą misie* podają sobie koszyczek, w którym są zagadki. Muzyka się zatrzymuje, dziecko wyjmuje karteczkę i rozwiązuje zagadkę (w zależności od wieku i umiejętności dziecka, czyta prowadzący).

12. Praca plastyczna – misiowa zakładka do książki.

Dzieci z wcześniej przygotowanych szablonów sklejają misiową zakładkę i ozdabiają ją. Przyklejają oczka, nosek, kokardkę itp.

13. Podziękowanie za zajęcia i rozdanie dyplomów w kształcie misia.

Anna Żarska-Kopras

Książnica Podlaska

Podróże małe i duże
scenariusz zajęć dla dzieci
w wieku przedszkolnym 5-6 lat

Zajęcia przeznaczone są dla dzieci w wieku przedszkolnym, jako propozycja lekcji bibliotecznej, zachęcającej do korzystania z biblioteki.

Cele:

Dziecko

- zna książkę *Wierszownik z podróży dookoła świata* Łukasza Dębskiego,
- umie powiedzieć „cześć” w wielu językach,
- rozwija zainteresowania książką,
- uczy się pracy w grupie,
- umie opowiadać historie,
- zapoznaje się z biblioteką i rozumie, że jest to miejsce, gdzie można dowiedzieć się wielu ciekawostek,
- rozwija wyobraźnię,
- ze zrozumieniem słucha czytanego tekstu.

Formy pracy:

indywidualna i zespołowa.

Metody:

swobodna rozmowa, głośne czytanie tekstu, zabawa ruchowa, praca plastyczna.

Pomoce dydaktyczne:

- książka *Wierszownik z Podróży* Łukasza Dębskiego, książka *Ciao! Ahoj! Hello!* Pawła Pawlaka, kredki, kolorowe kartki A4, gotowe szablony walizek w różnych rozmiarach, klej, stara walizka, stworzone kości do gry story cubes, mapa świata – plansza lub globus.

Przebieg zajęć:

1. Przywitanie dzieci i swobodna rozmowa na temat podróży.
2. Przeczytanie wybranych wierszy z książki *Wierszownik z podróży dookoła świata* Łukasza Dębskiego. Po każdym wierszu chętne dziecko zaznacza na mapie lub pokazuje na globusie, przy pomocy prowadzącego, gdzie leży państwo, o którym czytano wiersz.
3. Zabawa w tworzenie historii. Prowadzący pokazuje dzieciom starą walizkę, w której znajdują się kości historii. Dzieci siadają w kółku i przy pomocy kości układają historię z podróży. Do stworzenia własnych kości opowieści można wykorzystać stronę internetową toolsforeducators.com/dice.
4. Zabawa ruchowo-słowna. Dzieci wspólnie układają puzzle Pawła Pawlaka, następnie próbują ustawić je na środku Sali w formie koła. Uczestnicy zajęć ustawiają się wokół tego koła i chodzą w rytm muzyki, gdy muzyka ustaje dzieci zatrzymują się i podnoszą do góry pokazując pozostałym ilustracje z puzzla, przed którym stoi. Mówi na głos imię dziecka, z którego jest kraju i jak brzmi „cześć” w jego języku. Reszta dzieci powtarza głośno.
5. Tworzenie własnej pracy plastycznej – Walizka na podróż marzeń. Dzieci nakleją wcześniej przygotowane szablony walizek na kolorową kartkę A4, kolorują walizki i dorysowują wszystkie rzeczy, które zabraliby w podróż marzeń.

Anna Źarska-Kopras

Książnica Podlaska

Pora na potwora

scenariusz zajęć dla dzieci w wieku przedszkolnym 5-6 lat

Zajęcia przeznaczone są dla dzieci w wieku przedszkolnym, jako propozycja lekcji bibliotecznej, zachęcającej do korzystania z biblioteki.

Cele:

Dziecko

- poznaje opowieści o potworach z *Księgi potworów* Michała Rusinka,
- zna książkę *Pora na potwora* Aleksandry i Daniela Mizielińskich,
- rozwija zainteresowania książką,
- uczy się pracy w grupie,
- umie rozpoznawać i odróżniać zwierzęta według ich cech charakterystycznych,
- zapoznaje się z biblioteką i rozumie, że jest to miejsce, gdzie można dowiedzieć się wielu ciekawostek,
- rozwija wyobraźnię,
- ze zrozumieniem słucha czytanego tekstu.

Formy pracy:

indywidualna i zespołowa.

Metody:

swobodna rozmowa, głośne czytanie tekstu, zabawa ruchowa, praca plastyczna.

Pomoce dydaktyczne:

- książka *Księga potworów* Michała Rusinka, *Pora na potwora* Aleksandry i Daniela Mizielińskich, wiersze dotyczące różnych przedmiotów, kartoniki z różnymi elementami, które musi zjeść potwór, potwór wykonany z kartonu, kwadratowe kartki papierów różnych kolorach, powycinane elementy potworów: oczy, nogi, ręce, zęby, kredki, klej.

Wprowadzenie:

1. Prowadzący wita dzieci i wprowadza do tematu zajęć.
2. Czytanie wybranych fragmentów książki Michała Rusinka *Księga potworów*.

3. Zabawa „nakarm potwora”, dzieci dostają kartoniki z różnymi obrazkami. Prowadzący czyta zagadki, wierszyki odnoszące się do przedmiotów na kartonikach. Zagadki, wierszyki można pobrać z Internetu, np. ze strony: <http://zagadkidladzieci.net>. Dzieci muszą odnaleźć przedmiot na kartoniku i nakarmić nim potwora, przygotowanego wcześniej przez prowadzącego (potwór może być z kartonu lub z dużej butelki plastikowej, pomalowany, udekorowany z wyciętym dużym otworem na buzię). Jeśli dzieci jest dużo dzielimy je na grupy i dla każdej z grup przygotowujemy takie same kartoniki z przedmiotami.

Wybrane rzeczy, słowa mogą być dowolne, oto przykładowe: skarpetki, guziki, drzwi, medal, kalosze, widelec i nóż, mydło, szalik, rękawiczki, cebula, latawiec, radio, stół, miotła, orzechy, telewizor, parasol, kapusta, rower, lody, marchewka, statek, dynia, hulajnoga, odkurzacz, lizak, lalka, budzik.

4. Zaproszenie dzieci do zabawy z książką obrazkową *Pora na potwora* Aleksandry i Daniela Mizielińskich. „W tej wariackiej książce-układance każda strona podzielona jest na trzy części. Można przewracać je bez końca, tworząc coraz to nowe stwory o dziwacznych nazwach”¹. Wybrane dzieci będą tworzyły potwory i próbowały odczytać ich nazwę oraz zgadnąć, z jakich części znanych zwierząt powstały.

¹ źródło: http://www.wydawnictwodwiesiostry.pl/katalog/prod-pora_na_potwora.html

5. Wspólne tworzenie własnego potwora techniką origami przy wykorzystaniu dostępnych wcześniej przygotowanych elementów, potwory mają umiejętności takie, jakie tylko dzieci sobie wymarzą.

Marta Kozłowska

Książnica Podlaska

Julian Tuwim inspirowuje

Scenariusz zajęć został przygotowany z okazji 125. rocznicy urodzin Juliana Tuwima. Zajęcia skierowane są do dzieci 5-6 letnich.

Cel główny:

zainteresowanie dzieci twórczością Juliana Tuwima
rozwijanie wyobraźni i myślenia twórczego

Cele szczegółowe:

poznanie różnego rodzaju okularów
rozumienie, że noszenie okularów korekcyjnych jest koniecznością
umiejętność rozróżnienia kilku rodzajów okularów
umiejętność współpracy w parze i w grupie
rozwijanie własnej wyobraźni i twórczego myślenia
przełamywanie stereotypów w postrzeganiu rzeczywistości

Pomoce:

książka Agnieszki Frączek „Rany Julek! O tym, jak Julian Tuwim został poetą”

wiersze Juliana Tuwima „Okulary” i „Cuda i dziwy”

okulary

ilustracje różnego typu okularów: przeciwsłonecznych, do nurkowania, gogli narciarskich, do jazdy na motocyklach, do prac gospodarczych (ochronne), do spawania

kartki papieru A4 z dowolną figurą geometryczną

kredki

plansza z narysowanymi chmurkami

Przebieg:

1. Witamy dzieci i prezentujemy cel ich wizyty w bibliotece.

2. Krótko zostaje przedstawiona postać poety. W tym celu wykorzystujemy książkę Agnieszki Frączek pt. „Rany Julek! O tym, jak Julian Tuwim został poetą”. Mówimy dzieciom o zainteresowaniach małego Juliana Tuwima: lubił robić doświadczenia chemiczne, najlepiej takie, by coś wybuchło i hodował gady, przez które koleżanki mamy uciekały z krzykiem.

3. Następnie dzieci muszą zgadnąć, o czym będzie wiersz. W tym celu zapraszamy chętnego, by sięgnął do magicznego worka i wyjął przedmiot znajdujący się w nim.

4. Pokazując dzieciom ilustracje, omawiamy różne rodzaje okularów: korekcyjne, przeciwsłoneczne, do nurkowania, gogle narciarskie, ochronne do prac gospodarczych, do spawania, do jazdy na motocyklach. Określamy, do jakich celów się je wykorzystuje, a także omawiamy, do czego służą okulary korekcyjne, podkreślamy ich znaczenie dla poprawy wzroku i leczenia chorób oczu. Rozmawiamy z dziećmi o różnicach między modelami okularów.

5. Odczytanie wiersza pt. „Okulary” i krótka rozmowa o nim: czego szukał pan Hilary, w jakich miejscach to robił, gdzie znalazł okulary, co mu w tym pomogło.

6. Odczytujemy kolejny wiersz pt. „Cuda i dziwy”. Następnie krótko rozmawiamy z dziećmi na jego temat. Słuchamy również wypowiedzi dzieci dotyczących ich snów.

7. Zapraszamy dzieci do zabawy „Co ty robisz?”. Dzieci dobierają się w pary. Osoba A pokazuje dowolną, codzienną czynność, np. mycie zębów. Osoba B zaś pyta: „Co robisz?”. Na to pytanie A nie odpowiada zgodnie z prawdą, ale mówi np. „Piję herbatę”. Wtedy osoba B musi pokazać wymienioną czynność, a więc udawać, że pije herbatę. Teraz z kolei A zadaje pytanie „Co robisz?”, a dziecko B odpowiada nie zgodnie z prawdą, np. „Myję samochód”. Dajemy dzieciom kilka minut na zabawę.

8. Proponujemy dzieciom wykonanie pracy plastycznej. Każde dziecko otrzymuje kartkę A4 z narysowanym: trójkątem, kwadratem, kołem. Zadanie polega na stworzeniu obrazów poprzez dorysowywanie kolejnych elementów.

9. Podsumowanie. Umieszczamy na tablicy planszę z narysowanymi chmurkami. Każde dziecko podchodzi i dorysowuje buźkę chmurce – w zależności od tego, czy zajęcia się podobały, będzie to buźka wesoła, lekko uśmiechnięta, zdziwiona lub smutna.

Paulina Miłkowska, Anna Żarska-Kopras

Książnica Podlaska

Kalendarz rocznic 2020

Kalendarz Rocznic 2020 zawiera rocznice i wydarzenia o zasięgu narodowym i międzynarodowym, biogramy osób i jubileusze związane przede wszystkim z historią literatury i kultury. Przeznaczony jest dla bibliotek publicznych woj. podlaskiego jako inspiracja i pomoc w działalności informacyjnej, popularyzatorskiej, edukacyjnej w środowisku lokalnym oraz przy planowaniu działań z zakresu upowszechniania książki i czytelnictwa.

Opracowano na podstawie materiałów dostępnych w Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku, „Kalendarium rocznic i wydarzeń” Grażyny Bliskiej oraz stron internetowych – w szczególności portalu Wikipedia. Informacje o osobach związanych z woj. podlaskim wyróżniono kursywą.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej poparł uchwały ustanawiające rok 2020 rokiem:

Leopolda Tyrmanda – 100. rocznica urodzin

(16.05.1920 – 19.03.1985)

Świętego Jana Pawła II – 100. rocznica urodzin

(18.05.1920 – 2.04.2005)

Hetmana Stanisława Żółkiewskiego – 400. rocznica śmierci

(1547 – 7.10.1620)

Bitwy Warszawskiej 1920 – 100. rocznica (15.08.1920)

Romana Ingardena – 50. rocznica śmierci (5.02.1893 – 14.06.1970)

Jubileusze:

100. rocznica urodzin **Hanny Łochockiej**

(5.05.1920 – 14.04.1995)

100. rocznica urodzin **Danuty Gellnerowej**

(12. 02. 1920 – 11. 05. 2003)

100. rocznica urodzin **Anny Kamińskiej**

(12.04.1920 – 10.05.1986)

150. rocznica urodzin **Lucjana Rydla**

(17.05.1870 – 8.04.1918)

100. rocznica śmierci **Eleanor Hodgeman Porter**

(19.12.1868 – 21.05.1920)

150. rocznica śmierci **Charlesa Dickensa**

(7.02.1812 – 9.06.1870)

150. rocznica śmierci **Aleksandra Dumasa**

(24.07.1802 – 5.12.1870)

STYCZEŃ

1.01. Światowy Dzień Pokoju.

Zmarł **Kazimierz Gliński** (1.06.1850 – 1.01.1920) –

poeta, dramaturg, autor książek dla dzieci. (100. rocznica śmierci)

2.01. Urodził się Isaac Asimov (2.01.1920 – 6.04.1992) –

amerykański pisarz i profesor niochemii pochodzenia rosyjsko-żydowskiego. Największą popularność zdobył jako autor science fiction. (100. rocznica urodzin)

3.01. Zmarł Ferdynand Antoni Ossendowski (27.05.1878 –

– 3.01.1945) – powieściopisarz, podróżnik, autor książek o tematyce przygodowo-podróżniczej dla dorosłych oraz dzieci i młodzieży. (75. rocznica śmierci)

4.01. Zmarł Thomas Stearns Eliot (26.09.1888 – 4.01.1965) – pisarz

angielski pochodzenia amerykańskiego, poeta, dramaturg, eseista, krytyk literacki, autor książek dla dorosłych i dzieci,

- w 1948 r. otrzymał literacką Nagrodę Nobla. (55. rocznica śmierci)
Zmarł **Albert Camus** (7.11.1913 – 4.01.1960) – powieściopisarz francuski. (60. rocznica śmierci)
Urodził się **Jacob Grimm** (4.01.1785 – 20.09.1863) – uczony niemiecki, filolog, współautor baśni wydanych wspólnie z bratem Wilhelmem. (235. rocznica urodzin)
- 8.01. Zmarła **Krystyna Nepomucka** (31.03.1920 – 8.01.2015) – polska pisarka, autorka ponad 30 powieści i wielu artykułów. (5. rocznica śmierci)
- 9.01. Urodziła się **Małgorzata Musierowicz** (9.01.1945) – prozaik, autorka i ilustratorka książek dla dzieci i młodzieży. (75. rocznica urodzin)
- 18.01. Międzynarodowy Dzień Kubusia Puchatka.
Zmarł **Kazimierz Przerwa-Tetmajer** (12.02.1865 – 18.01.1940) – poeta, prozaik, autor sztuk scenicznych. (80. rocznica śmierci)
- 20.01. Urodził się **Federico Fellini** (20.01.1920 – 31.10.1993) – włoski reżyser filmowy, scenarzysta. (100. rocznica urodzin)
Urodził się **Ludwik Solski** (20.01.1855 – 19.12. 1954) – aktor, reżyser, dyrektor teatru. (165. rocznica urodzin)
- 21.01. Dzień Babci.
Zmarł **George Orwell** (25.06.1903 – 21.01.1950) – pisarz i publicysta angielski. (70. rocznica śmierci)
- 22.01. Dzień Dziadka.
- 23.01. Urodził się **Konstanty Ildefons Gałczyński** (23.01.1905 – 6.12.1953) – wybitny poeta, satyryk, autor słuchowisk radiowych, tłumacz z języka angielskiego. (115. rocznica urodzin)
- 24.01. Światowy Dzień Środków Masowego Przekazu.
- 27.01. Międzynarodowy Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu.
- 28.01. Europejski Dzień Ochrony Danych Osobowych.
- 29.01. Urodził się **Anton Pawłowicz Czechow** (29.01.1860 – 15.07.1904) – jeden z najwybitniejszych pisarzy i dramaturgów rosyjskich. (160. rocznica urodzin)

LUTY

- 3.02. Urodził się **Ignacy Krasicki** (3.02.1735 – 14.03.1801) – poeta, komediopisarz, prozaik. (285. rocznica urodzin)
- 4.02. Zmarła **Klementyna Sołonowicz-Olbrychska** (16.09.1909 – 4.02.1995) – prozaik, autorka słuchowisk radiowych i sztuk telewizyjnych oraz książek dla młodzieży związana z woj. podlaskim. (25. rocznica śmierci)
Urodził się **Mikołaj Rej** (4.02.1505 zm. między 8.09. a 5.10.1569, prawdopodobnie 4.10.1569) – poeta, prozaik epoki renesansu. (515. rocznica urodzin)
- 7.02. Zmarła **Anna Paulina Jabłonowska z Sapiehów** (1728 – 7.02.1800) – wojewodzina bractawska, bibliofilka, patronka Miejskiej Biblioteki Publicznej w Siemiatyczach. (220. rocznica śmierci)
- 8.02. Dzień Bezpiecznego Internetu, obchodzony z inicjatywy Komisji Europejskiej od 2004 roku.
- 9.02. Urodził się **John Maxwell Coetzee** (9.02.1940) – południowo-afrykański i australijski pisarz, laureat Literackiej Nagrody Nobla (2003). (80. rocznica urodzin)
- 10.02. Urodził się **Boris Pasternak** (10.02.1890 – 30.05.1960) – pisarz rosyjski. (130. rocznica urodzin)
- 11.02. Światowy Dzień Chorego.
- 12.02. Urodziła się **Danuta Gellner** (12.02.1920 – 11.05.2003) – autorka wierszy i opowiadań dla dzieci. (100. rocznica urodzin)
Urodził się **Kazimierz Przerwa-Tetmajer** (12.02.1865 – 18.01.1940) – polski poeta, nowelista, powieściopisarz, przedstawiciel Młodej Polski. (155. rocznica urodzin)
- 13.02. Światowy Dzień Radia.
- 14.02. Święto Zakochanych – „Walentynki”.
- 15.02. Urodziła się **Irena Sendlerowa** (15.02.1910 – 12.05.2008) – działaczka społeczna szefowa wydziału dziecięcego Rady Pomocy Żydom „Żegota”. (110. rocznica urodzin)
- 17.02. Światowy Dzień Kota.

- 21.02. Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego.
- 22.02. **lub**
- 1.03. Urodził się Fryderyk Chopin (22.02.1810 – 17.10.1849) – kompozytor i pianista. (210. rocznica urodzin)
- 23.02. Zmarł Aleksiej Tołstoj (10.01.1883 – 23.02.1945) – pisarz rosyjski, autor opracowań ludowych baśni rosyjskich. (75. rocznica śmierci)
- 24.02. Urodził się Stanisław Ignacy Witkiewicz (24.02.1885 – 18.09.1939) – prozaik, filozof, autor sztuk scenicznych, teoretyk sztuki, malarz. (135. rocznica urodzin)
- 26.02. Dzień Dinozaura.
- 28.02. Urodził się Roman Ignacy Franciszek Potocki (28.02.1750 – 30.08.1809) – polski działacz polityczny i oświatowy, publicysta i pisarz, marszałek wielki litewski, współtwórca Konstytucji 3 maja. (270. rocznica urodzin)
- Zmarł Kornel Filipowicz (27.10.1913 – 28.02.1990) – powieściopisarz, nowelista. (30. rocznica śmierci)

MARZEC

- 1.03. Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”.
Międzynarodowy Dzień Przytulania Bibliotekarza.
Urodził się Ernest Bryll (1.03.1935) – polski poeta, pisarz, autor tekstów piosenek, dziennikarz, tłumacz i krytyk filmowy, także dyplomata. (85. rocznica urodzin)
- 2.03. Zmarł Jarosław Iwaszkiewicz (20.02.1894 – 2.03.1980) – prozaik, poeta, eseista, krytyk muzyczny, autor sztuk scenicznych. (40. rocznica śmierci)
- 3.03. Międzynarodowy Dzień Pisarzy.
- 3–9.03. Międzynarodowy Tydzień E-książki.
- 6.03. Urodziła się *Jadwiga Koleśnik* (6.03.1925) – pochodząca z Grajewa poetka ludowa, autorka licznych wierszy dla dzieci. (95. rocznica urodzin)
- 7.03. Zmarł Arkady Fiedler (28.11.1894 – 7.03.1985) –

- powieściopisarz, autor książek dla młodzieży. (35. rocznica śmierci)
- 8.03. Międzynarodowy Dzień Kobiet.
- 10.03. Dzień Mężczyzn.
Zmarł Michał Bułhakow (15.05.1891 – 10.03.1940) – rosyjski dramaturg i prozaik. (80. rocznica śmierci)
- 11.03. Zmarł Kazimierz Brandys (27.10.1916 – 11.03.2000) – polski prozaik, eseista, autor scenariuszy filmowych. (20. rocznica śmierci)
- 16.03. Urodził się *Ryszard Chodźko* (16.03.1950) – prozaik, eseista, literaturoznawca, wykładowca. (70. rocznica urodzin)
- Zmarła Selma Lagerlöf (20.11.1858 – 16.03.1940) – wybitna pisarka szwedzka. (80. rocznica śmierci)
- Zmarł Jerzy Szaniawski (10.02.1886 – 16.03.1970) – dramaturg i prozaik. (50. rocznica śmierci)
- 21.03. Pierwszy Dzień Wiosny, Dzień Wągarowicza.
Światowy Dzień Poezji.
Urodził się Jan Sebastian Bach (21.03.1685 – 28.07.1750) – kompozytor niemiecki. (335. rocznica urodzin)
- 22.03. Światowy Dzień Wody.
- 23.03. Urodził się *Wiktor Szwed* (23.03.1925) – poeta, dziennikarz, tłumacz związany z Białostoczną. (95. rocznica urodzin)
- 24.03. Zmarł Jules Verne (8.02.1828 – 24.03.1905) – pisarz francuski, autor powieści przygodowych dla młodzieży. (115. rocznica śmierci)
- 25.03. Światowy Dzień Czytania Tolkiena.
- 27.03. Międzynarodowy Dzień Teatru.
- 31.03. Zmarł Henryk Wieniawski (10.07.1835 – 31.03.1880) – skrzypek, kompozytor i pedagog. (140. rocznica śmierci)
- Urodziła się Krystyna Nepomucka (31.03.1920 – 8.01.2015) – polska pisarka, autorka ponad 30 powieści i wielu artykułów. (100. rocznica urodzin)

KWIECIEŃ

- 1.04. Urodził się **Hugo Kołłątaj** (1.04.1750 – 28.02.1812) – pisarz, polityk, organizator i reformator bibliotekarstwa polskiego. (270. rocznica urodzin)
- 2.04. **Międzynarodowy Dzień Książki dla Dzieci.** (w rocznicę urodzin Hansa Christiana Andersena)
- Światowy Dzień Wiedzy o Autyzmie.**
Zmarł **Karol Wojtyła** (18.05.1920 – 2.04.2005) – papież Jan Paweł II, poeta, autor sztuk scenicznych. (15. rocznica śmierci)
- Urodził się **Hans Christian Andersen** (2.04.1805 – 4.07.1875) – pisarz duński znany przede wszystkim jako autor baśni o głębokich wartościach humanistyczno-filozoficznych. (215. rocznica urodzin)
- 7.04. **Światowy Dzień Zdrowia.**
- 10.04. Urodził się **Maciej Słomczyński** (10.04.1920 – 20.03.1998) – polski pisarz i tłumacz. Swoje powieści kryminalne podpisywał pseudonimem Joe Alex. (100. rocznica urodzin)
- Katastrofa polskiego Tu-154 w Smoleńsku** (również katastrofa smoleńska oraz tragedia smoleńska) – katastrofa lotnicza polskiego samolotu wojskowego, do której doszło w Smoleńsku w 2010 roku. Zginęło w niej 96 osób, wśród nich Prezydent RP Lech Kaczyński i jego małżonka. (10. rocznica katastrofy)
- Zmarł **Ryszard Kaczorowski** (26.11.1919 – 10.04.2010) – polski polityk, działacz społeczny i harcerz, komendant chorągwi Szarych Szeregów w Białymstoku w 1940, w latach 1989 – 1990 prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie. Zginął w katastrofie polskiego samolotu w Smoleńsku. (10. rocznica śmierci)
- 11.04. **Dzień Radia** – polskie święto obchodzone w celu podkreślenia roli radia w życiu codziennym.
- 12.04. **Dzień Czekolady.**
Międzynarodowy Dzień Lotnictwa i Kosmonautyki – ustanowiony na pamiątkę pierwszego lotu człowieka w kosmos

- (1961) i pierwszego startu promu kosmicznego (1981).
Urodziła się **Anna Kamieńska** (12.04.1920 – 10.05.1986) – polska poetka, pisarka, tłumaczka i krytyk literacki; autorka książek dla dzieci i młodzieży. (100. rocznica urodzin)
- 13.04. Zmarł **Jean de La Fontaine** (7 lub 8.10.1621 – 13.04.1695) – poeta francuski, autor bajek, które weszły do lektur dziecięcych. (325. rocznica śmierci)
- Światowy Dzień Pamięci Ofiar Katynia.**
- 15.04. Zmarł **Jean Paul Sartre** (21.06.1905 – 15.04.1980) – francuski filozof, pisarz, krytyk literacki i publicysta, w 1964 r. przyznano mu Nagrodę Nobla, której nie przyjął. (35. rocznica śmierci)
- Światowy Dzień Sztuki** – upamiętnia dzień urodzin wielkiego artysty Leonardo da Vinci.
- 16.04. Urodził się **Tadeusz Kantor** (16.04.1915 – 8.12.1990) – malarz, grafik, reżyser teatralny. (100. rocznica urodzin)
- 17.04. Urodziła się **Ewa Lach-Gizella**, pisząca pod nazwiskiem Lach (17.04.1945) – autorka powieści dla dzieci i młodzieży. (75. rocznica urodzin)
- 18.04. Urodziła się **Hanna Kowalewska** (18.04.1960) – polska pisarka pochodząca z Wysokiego Mazowieckiego. (60. rocznica urodzin)
- 20.04. Urodziła się **Hanna Januszewska** (20.04.1905 – 18.07.1980) – prozaik, poetka, autorka sztuk scenicznych, tłumaczka, autorka książek dla dzieci. (115. rocznica urodzin)
- Urodził się **Artur Urbanowicz** (20.04.1990) – polski autor powieści grozy pochodzący z Suwałk. (30. rocznica urodzin)
- 21.04. Zmarł **Mark Twain**, właśc. **Samuel Langhorne Clemens** (30.11.1835 – 21.04.1910) – pisarz amerykański. (110. rocznica śmierci)
- 22.04. **Międzynarodowy Dzień Matki Ziemi.**
- 23.04. **Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich.**
- 24.04. Zmarł **Władysław Bartoszewski** (19.02.1922 – 24.04.2015) – polski historyk, publicysta, dziennikarz, pisarz, działacz społeczny, polityk oraz dyplomata, więzień Auschwitz, żołnierz

- Armii Krajowej. (5. rocznica śmierci)
- 26.04. Zmarła **Hanna Ożogowska** (20.07.1904 – 26.04.1995) – prozaik, tłumaczka literatury rosyjskiej, autorka powieści i słuchowisk radiowych dla dzieci, pedagog. (25. rocznica śmierci)
- 28.04. *Urodziła się Teresa Radziewicz* (28.04.1970) – polska poetka, mieszkanka gminy Juchnowiec Kościelny, laureatka nagrody literackiej im. Wiesława Kazaneckiego. (50. rocznica urodzin)
- 29.04. **Międzynarodowy Dzień Tańca.**
Zmarł **Alfred Hitchcock** (13.08.1899 – 29.04.1980) – angielski reżyser i producent filmowy. (40. rocznica śmierci)

MAJ

- 1.05. **Międzynarodowe Święto Pracy.**
Urodził się Edward Redliński (1.05.1940) – autor opowiadań, reportaży, powieści, sztuk teatralnych, związany z Białostoczczyzną. (80. rocznica urodzin)
Urodził się **Jacek Dehnel** (1.05.1980) – polski pisarz, tłumacz i malarz. (40. rocznica urodzin)
- 2.05. **Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej.**
Dzień Polonii i Polaków za Granicą.
- 3.05. **Święto Uchwalenia Konstytucji 3 Maja.**
- 4.05. **Międzynarodowy Dzień Strażaka.**
- 5.05. Urodziła się **Hanna Łochocka** (5.05.1920 – 14.04.1995) – autorka utworów dla dzieci, tłumaczka. (100. rocznica urodzin)
- 6.05. Urodził się **Zbigniew Wodecki** (6.05.1950 – 22.05.2017) – polski piosenkarz, muzyk, kompozytor, aranżer, aktor i prezenter telewizyjny. (70. rocznica urodzin)
- 7.05. Zmarł **Adam Bahdaj** (2.01.1918 – 7.05.1985) – powieściopisarz, autor książek dla dzieci i młodzieży. (35. rocznica śmierci)
- 8.05. **Dzień Bibliotekarza i Bibliotek.**
Międzynarodowy Dzień Zwycięstwa – święto upamiętniające zakończenie II wojny światowej w Europie. (75. rocznica)
- 8–15.05. **Tydzień Bibliotek.**

- 9.05. Urodził się **James Matthew Barrie** (9.05.1860 – 19.06.1937) – angielski pisarz, dziennikarz i dramaturg pochodzenia szkockiego, autor książek dla dzieci. (160. rocznica urodzin)
- Zmarł **Friedrich Schiller** (10.11.1759 – 9.05.1805) – niemiecki poeta, dramaturg, teoretyk teatru. (215. rocznica śmierci)
- 11.05. Urodził się **Jan Parandowski** (11.05.1895 – 26.09.1978) – prozaik, eseista, tłumacz literatury klasycznej i francuskiej. (125. rocznica urodzin)
- Urodziła się **Gaja Grzegorzewska** (11.05.1980) – polska pisarka, autorka cyklu kryminałów o prywatnej detektyw, Julii Dobrowolskiej: *Żniwiarz*, *Noc z czwartku na niedzielę*, *Orchidea*, *Topielica*, *Grób*. (40. rocznica urodzin)
- 15.05. **Międzynarodowy Dzień Rodzin.**
Urodziła się **Liliana Bardijewska** (15.05.1955) – polska autorka słuchowisk, sztuk i utworów prozatorskich dla dzieci, krytyk literacki i teatralny, tłumacz literatury bułgarskiej, wydawca literatury dla dzieci i młodzieży. (65. rocznica urodzin)
- 16.05. Urodził się **Leopold Tyrmand** (16.05.1920 – 19.03.1985) – powieściopisarz, nowelista, poeta. (100. rocznica urodzin)
- 17.05. Urodził się **Lucjan Rydel** (17.05.1870 – 8.04.1918) – poeta, prozaik, dramaturg i tłumacz. (150. rocznica urodzin)
- Światowy Dzień Społeczeństwa Informacyjnego.**
- 18.05. **Międzynarodowy Dzień Muzeów.**
Urodził się Jan Czykwin (18.05.1940) – poeta, historyk literatury, tłumacz związany z Białostoczczyzną. (80. rocznica urodzin)
Urodził się **Karol Wojtyła** (18.05.1920 – 2.04.2005) – papież Jan Paweł II, poeta, autor sztuk scenicznych. (100. rocznica urodzin)
- Zmarła **Eliza Orzeszkowa** (6.06.1841 – 18.05.1910) – polska pisarka epoki pozytywizmu. (110. rocznica śmierci)
- 19.05. Zmarła **Maria Dąbrowska** (6.10.1889 – 19.05.1965) – wybitna powieściopisarka i nowelistka, publicystka, tłumaczka, działaczka społeczna. (55. rocznica śmierci)

- Zmarł Jan Długosz (1415 – 19.05.1480) – historyk, kronikarz. (540. rocznica śmierci)
- 20.05. Urodziła się Hanna Krall (20.05.1935) – reporterka, prozaik. (85. rocznica urodzin)
- 21.05. Eleanor Hodgeman Porter, wł. Eleanor Emily Hodgman Porter, z domu: Eleanor Emily Hodgman (19.12.1868 – 21.05.1920) – pisarka amerykańska, jej najsłynniejszą książką jest *Pollyanna*. (100. rocznica śmierci)
- Światowy Dzień Kosmosu.
- 22.05. Zmarł Victor Hugo (26.02.1802 – 22.05.1885) – francuski poeta, dramaturg, powieściopisarz, polityk. (135. rocznica śmierci)
- 25.05. Światowy Dzień Mleka.
- 26.05. Dzień Matki.
- 30.05. Zmarł Borys Pasternak (10.02.1890 – 30.05.1960) – rosyjski poeta i prozaik, w 1958 r. przyznano mu Nagrodę Nobla, której nie odebrał z powodów politycznych. (60. rocznica śmierci)
- 31.05. Światowy Dzień Rozwoju Kultury.

CZERWIEC

- 1.06. Międzynarodowy Dzień Dziecka.
Urodził się Kazimierz Gliński (1.06.1850 – 1.01.1920) – poeta, prozaik, dramaturg, autor książek dla dzieci. (170. rocznica urodzin)
- Urodził się Jan Twardowski (1.06.1915 – 18.01.2006) – ksiądz, poeta. (105. rocznica urodzin)
- 1–8.06. Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom.
- 3.06. Zmarł Jan Zamoyski (19.03.1542 – 3.06.1605) – bibliofil, założyciel bibliotek i drukarni. (415. rocznica śmierci)
- Zmarł Oskar Kolberg (22.02.1814 – 3.06.1890) – etnograf, folklorysta, kompozytor. (130. rocznica śmierci)
- 5.06. Zmarł Michał Szachowicz (20.11.1953 – 5.06.2000) – poeta, prozaik, dziennikarz, edytor, związany z regionem podlaskim. (20. rocznica śmierci)
- Światowy Dzień Ochrony Środowiska.

- 6.06. Urodził się Thomas Mann (6.06.1875 – 12.08.1955) – wybitny prozaik niemiecki. (145. rocznica urodzin)
- Urodził się Jan Kochanowski (ur. ok. 6.06.1530 – 22.08.1584) – polski poeta, który najbardziej przyczynił się do rozwoju polskiego języka literackiego, jeden z najwybitniejszych twórców renesansu w Europie.
- 9.06. Zmarł Charles Dickens (7.02.1812 – 9.06.1870) – wybitny powieściopisarz angielski. (150. rocznica śmierci)
- 10.06. Urodziła się Anna Jantar (10.06.1950 – 14.03.1980) – polska piosenkarka, artystka, matka Natalii Kukulskiej ofiara katastrofy lotniczej na Okęciu w 1980 roku. (70. rocznica urodzin)
- 11.06. Urodziła się Beata Pawlikowska (11.06.1965) – polska podróżniczka, pisarka, dziennikarka, tłumaczka, fotografka, ilustratorka książek. (55. rocznica urodzin)
- 12.06. Urodziła się Maria Kędziorzyna (12.06.1905 – 17.02.1978) – autorka książek dla dzieci. (110. rocznica urodzin)
- 14.06. Zmarł Roman Witold Ingarden (5.02.1893 – 14.06.1970) – polski filozof, profesor. (50. rocznica śmierci)
- 20.06. Urodziła się Magdalena Abakanowicz (20.06.1930) – rzeźbiarka. (90. rocznica urodzin)
- 21.06. Światowe Święto Muzyki.
- 23.06. Dzień Ojca.
- 24.06. Urodził się Jan Leńczuk (24.06.1950) – poeta, eseista, folklorysta, tłumacz poezji, redaktor wielu tomików poetyckich podlaskich twórców, były dyrektor Książnicy Podlaskiej w Białymstoku. (70. rocznica urodzin)
- Urodził się Paweł Wakuła (24.06.1965) – polski rysownik prasowy, ilustrator, pisarz. (55. rocznica urodzin)
- 26.06. Urodziła się Izabella Elżbieta z Poniatowskich Branicka (26.06.1730 – 14.02.1808) – polska szlachcianka, siostra króla Stanisława Augusta, trzecia żona hetmana Jana Klemensa Branickiego. (290. rocznica urodzin)

- 28.06. Zmarł **Józef Tischner** (12.03.1931 – 28.06.2000) – ksiądz, filozof. (20. rocznica śmierci)
 Urodził się **Leon Kruczkowski** (28.06.1900 – 1.08.1962) – polski pisarz i publicysta. (120. rocznica urodzin)
 Urodziła się **Grażyna Bąkiewicz** (28.06.1955) – pisarka, historyk, nauczyciel. (65. rocznica urodzin)
- 29.06. Zmarł **Julian Ejsmond** (26.02.1892 – 29.06.1930) – poeta i bajkopisarz, edytor. (90. rocznica śmierci)
- 29.06. Urodził się **Sławomir Mrożek** (29.06.1930 – 15.07.2013) – dramatopisarz, prozaik, satyryk, rysownik. (90. rocznica urodzin)
 Urodził się **Antoine de Saint-Exupéry** (29.06.1900 – 31.07.1944) – pisarz francuski, lotnik. (120. rocznica urodzin)
- 30.06. Zmarła **Halina Snopkiewicz** (16.04.1934 – 30.06.1980) – prozaik, autorka powieści młodzieżowych. (40. rocznica śmierci)
Święto Wolnych Książek (tzw. Bookcrossing) – święto realizowane jest w 3 tygodniu czerwca. Konkretny termin obchodów podawany jest w formie komunikatu w miesiącu styczniu i zamieszczany na stronie www.bookcrossing.pl.

LIPIEC

- 1.07. **Światowy Dzień Psa.**
 Urodziła się **Anna Lisowska-Niepokólczycka** (1.07.1930 – 29.01.1997) – autorka powieści oraz słuchowisk dla dzieci i młodzieży. (90. rocznica urodzin)
- 3.07. Zmarła **Krystyna Siesicka-Waśniewska z d. Dubrowska** (22.11.1928 – 3.07.2015) – prozaik, autorka powieści dla młodzieży. (5. rocznica śmierci)
- 5.07. Zmarł **Hans Christian Andersen** (2.04.1805 – 4.07.1875) – pisarz duński, autor baśni o głębokich wartościach humanistyczno-filozoficznych. (145. rocznica śmierci)
- 7.07. Zmarł **Arthur Conan Doyle** (22.05.1859 – 7.07.1930) – pisarz angielski pochodzenia irlandzkiego, lekarz, autor znanych powieści detektywistycznych. (90. rocznica śmierci)

- 10.07. Urodził się **Edmund Niziurski** (10.07.1925 – 9.10.2013) – polski prozaik, publicysta, scenarzysta i dramaturg, a także socjolog i prawnik. (95. rocznica urodzin)
- 18.07. Zmarła **Hanna Januszewska** (20.04.1905 – 18.07.1980) – prozaik, poetka, autorka sztuk scenicznych, tłumaczka, autorka książek dla dzieci. (40. rocznica śmierci)
- 19.07. **Dzień Czerwonego Kapturka.**
 Urodziła się **Wiera Badalska** (19.07.1915 – 14.01.1981) – autorka książek dla najmłodszych, tłumaczka, nauczycielka, bibliotekarka, długoletni redaktor i współpracownik czasopism dla dzieci. (105. rocznica urodzin)
- 17.09. Zmarł **Jan Antoni Grabowski** (16.03.1882 – 19.07.1950) – pisarz, pedagog. (70. rocznica śmierci)
- 23.07. Urodził się **Władysław Serczyk** (23.07.1935 – 5.01.2014) – historyk, publicysta związany z Białostoczną. (85. rocznica urodzin)
- 24.07. Urodziła się **Katarzyna Droga** (24.07.1965) – polska pisarka, nauczycielka, dziennikarka, redaktorka urodzona na Podlasiu, w Zambrowie. (55. rocznica urodzin)
- 31.07. Urodziła się **J. K. Rowling**, właśc. Joanne Murray (31.07.1965) – brytyjska pisarka, filantropka, scenarzystka oraz producentka filmowa i telewizyjna, wcześniej nauczycielka angielskiego. Największą sławę przyniosła jej seria powieści fantasy Harry Potter. (55. rocznica urodzin)

SIERPIEŃ

- 1.08. **Wybuch Powstania Warszawskiego (1944).**
- 5.08. Urodził się **Guy de Maupassant** (5.08.1850 – 6.05.1893) – pisarz francuski. (170. rocznica urodzin)
- 8.08. Urodziła się **Zofia Kossak-Szczucka** (8.08.1890 – 9.04.1968) – prozaik, autorka powieści historycznych dostępnych dla młodzieży. (130. rocznica urodzin)
- 9.08. Zmarł **Zygmunt Trziszka** (10.12.1936 – 9.08.2000) – prozaik, publicysta. (20. rocznica śmierci)

- 12.08. Zmarł **Thomas Mann** (6.06.1875 – 12.08.1955) – wybitny prozaik niemiecki, w 1929 r. otrzymał Nagrodę Nobla. (65. rocznica śmierci)
Międzynarodowy Dzień Młodzieży.
- 15.08. Urodził się **Jan Brzechwa**, właśc. Jan Lesman (15.08.1900 – 2.07.1966) – poeta, satyryk, tłumacz, publicysta, autor wierszy oraz opowieści baśniowych dla dzieci. (120. rocznica urodzin)
Święto Wojska Polskiego (Cud nad Wisłą), obchodzone na pamiątkę zwycięskiej Bitwy Warszawskiej w 1920 roku. (100. rocznica)
- 18.08. Zmarł **Honoré de Balzac** (20.05.1799 – 18.08.1850) – pisarz francuski. (170. rocznica śmierci)
- 19.08. Zmarł **Paweł Jasienica** (10.11.1909 – 19.08.1970) – eseista, prozaik. (50. rocznica śmierci)
- 25.08. Zmarł **Friedrich Wilhelm Nietzsche** (15.10.1844 – 25.08.1900) – niemiecki filozof, pisarz, eseista. (120. rocznica śmierci)
- 26.08. Urodził się **Guillaume Apollinaire**, właśc. Wilhelm Apollinaris Kostrowicki (26.08.1880 – 9.11.1918) – poeta francuski pochodzenia polskiego. (140. rocznica urodzin)
- 28.08. **Święto Lotnictwa Polskiego.**
- 31.08. **Dzień Solidarności i Wolności.**

WRZESIEŃ

- 1.09. **Rocznica wybuchu II wojny światowej (1939).**
Urodziła się **Ewa Kołaczowska** (1.09.1910 – 10.12.1985) – autorka książek dla dzieci, tłumaczka. (110. rocznica urodzin)
- 2.09. Zmarł **François Mauriac** (11.10.1885 – 1.09.1970) – pisarz francuski, otrzymał Nagrodę Nobla w 1952 r. (50. rocznica śmierci)
Urodził się **Bogusław Kogut** (2.09.1925 – 15.03.1987) – prozaik, autor sztuk teatralnych i scenariuszy filmowych. (95. rocznica urodzin)
- 5.09. **Międzynarodowy Dzień Postaci z Bajek** – obchodzony również 5 listopada.

- 12.09. Zmarł **Jan Izydor Sztaudynger** (28.04.1904 – 12.09.1970) – poeta, satyryk, autor utworów dla dzieci. (50. rocznica śmierci)
Urodził się **Wojciech Jagielski** (12.09.1960) – polski dziennikarz, reportażysta i pisarz. (60. rocznica urodzin)
- 15.09. Urodził się **Tomasz Jastrun**, pseud. Witold Charłamp, Smecz, Te Jot (15.09.1950) – polski poeta, prozaik, eseista, felietonista, krytyk literacki, autor książek dla dzieci, długoletni współpracownik paryskiej „Kultury”. (70. rocznica urodzin)
16. 09. Urodziła się **Stefania Szuchowa** (16.09.1890 – 18.04.1972) – autorka książek i słuchowisk dla dzieci i młodzieży. (130. rocznica urodzin)
- 17.09. *Urodziła się **Nadzieja Kulikowska** (17.09.1925) – poetka, jest członkiem Pisarzy i Poetów Ludowych przy Wojewódzkim Ośrodku Animacji Kultury w Białymstoku, laureatka wielu konkursów poetyckich. (95. rocznica urodzin)*
- 18.09. Urodziła się **Hanna Cygler**, właśc. Anna Kanthak (18.09.1960) – polska tłumaczka i pisarka specjalizująca się w literaturze obyczajowej. (60. rocznica urodzin)
21. 09. Zmarła **Klementyna z Tańskich Hoffmanowa** (23.11.1798 – 21.09.1845) – prozaik, tłumacz, wydawca, pierwsza w Polsce autorka książek dla dzieci i młodzieży, pedagog, działaczka kulturalna w kraju i na emigracji. (175. rocznica śmierci)
- 22.09. Zmarła **Lucyna Krzemieniecka** właśc. Wiera Zeidenberg (11.05.1907 – 22.09.1955) – autorka książek dla dzieci. (65. rocznica śmierci)
- 25.09. Urodził się **Andrzej Stasiuk** (25.09.1960) – polski prozaik, poeta, dramaturg, eseista, publicysta i wydawca. (60. rocznica urodzin)
- 27.09. **Światowy Dzień Turystyki.**
- 27.09. **Tydzień Zakazanych Książek** – w tym czasie tysiące bibliotek i księgarni na całym świecie zwraca uwagę na kwestię wolności słowa oraz problem cenzury i zakazywania książek.
- 29.09. **Ogólnopolski Dzień Głośnego Czytania.**

PAŹDZIERNIK

- 1.10. Międzynarodowy Dzień Muzyki.
Międzynarodowy Dzień Osób Starszych.
- 2.10. Światowy Dzień Uśmiechu – święto obchodzone w pierwszy piątek października od 1999 r.
- 4.10. Światowy Dzień Zwierząt.
Zmarł **Ryszard Kraśko** (16.06.1931 – 4.10.1980) – prozaik, autor książek dla dzieci i młodzieży, publicysta, dziennikarz związany z Białymstokiem i regionem. (40. rocznica śmierci)
- 5.10. Urodziła się **Zofia Olek-Redlarska** (5.10.1955) – mieszka i pracuje w Białymstoku, poetka, doktor pedagogiki, autorka wielu wierszy dla dorosłych oraz dla dzieci. (65. rocznica urodzin)
- 6.10. Zmarł **Julian Przyboś** (5.03.1901 – 6.10.1970) – wybitny poeta, teoretyk i propagator krakowskiej awangardy poetyckiej. (50. rocznica śmierci)
- 7.10. Zmarł **Stanisław Żółkiewski** herbu Lubicz (1547 – 7.10.1620) – polski magnat, pisarz i pamiętnikarz, dowódca kampanii zbrojnych, pełnił wysokie funkcje urzędnicze takie jak kanclerz wielki koronny i hetman wielki koronny. (400. rocznica śmierci)
- 8.10. Zmarła **Maria Konopnicka** (23.05.1842 – 8.10.1910) – poetka, nowelistka, krytyk literacki, tłumaczka. (110. rocznica śmierci)
- 11.10. Urodził się **François Mauriac** (11.10.1885 – 1.09.1970) – pisarz francuski, otrzymał Nagrodę Nobla w 1952 r. (135. rocznica urodzin)
- 13.10. Urodził się **Paweł Beręsewicz** (13.10.1970) – tłumacz, leksykograf, pisarz autor mądrych, pełnych ciepła i humoru wierszy, opowiadań i powieści dla dzieci i młodzieży. (50. rocznica urodzin)
- 14.10. Dzień Edukacji Narodowej, Dzień Nauczyciela.
Urodziny **Kubusia Puchatka** – obchodzone w rocznicę pierwszego wydania książki (1926 r.) Alana Alexandra Milne'a.
- 15.10. Międzynarodowy Dzień Białej Laski – święto osób niewidomych i niedowidzących obchodzone corocznie od 1964 r.

- 16.10. Dzień Papieża Jana Pawła II – polskie święto obchodzone co roku, ustanowione przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w hołdzie papieżowi-Polakowi Janowi Pawłowi II. Równolegle obchodzony jest przez Kościół katolicki w Polsce **Dzień Papieski**, przypadający w niedzielę bezpośrednio poprzedzającą rocznicę wyboru Karola Wojtyły na papieża.
 - 19.10. Urodziła się **Hanna Mortkowicz-Olczakowa** (19.10.1905 – 3.01.1968) – poetka, powieściopisarka, publicystka, tłumaczka, autorka powieści i opowiadań dla dzieci i młodzieży. (115. rocznica urodzin)
Zmarł **Jonathan Swift** (30.11.1667 – 19.10.1745) – pisarz angielski. (275. rocznica śmierci)
 - 20.10. Urodziła się **Janina Mortkowiczowa** (20.10.1875 – 27.12.1960) – prozaik, tłumaczka, pedagog, działaczka oświatowa szczególnie zasłużona na polu literatury dla dzieci i młodzieży. (145. rocznica urodzin)
Urodziła się **Magdalena Tulli** właśc. Maddalena Flavia Tulli (20.10.1955) – polska posarka i tłumaczka. (65. rocznica urodzin)
 - 22.10. Urodził się **Iwan Bunin** (22.10.1870 – 11.08.1953) – rosyjski nowelista i poeta, w 1933 r. otrzymał Nagrodę Nobla. (150. rocznica urodzin)
- LISTOPAD**
- 2.11. Urodził się **Aleksander Barszczewski** (2.11.1930) – poeta piszący w języku białoruskim i polskim, wykładowca, tłumacz z języka białoruskiego, rosyjskiego, ukraińskiego związany z Białostoczną. (90. rocznica urodzin)
 - 9.11. Urodziła się **Hanka Bielicka**, właściwie **Anna Weronika Bielicka** (9.11.1915 – 9.03.2006) – polska aktorka, artystka kabaretowa i romanistka pochodząca z Łomży. (105. rocznica urodzin)
 - 10.11. Światowy Dzień Młodzieży.
Urodził się **Władysław Umiński** (10.11.1865 – 31.12.1954) – powieściopisarz, publicysta, popularyzator wiedzy, działacz

- oświatowy, autor powieści fantastycznonaukowych oraz podróżniczych. (155. rocznica urodzin)
- 11.11. **Narodowe Święto Niepodległości.**
Urodził się **Tadeusz Nowak** (11.11.1930 – 10.08.1991) – poeta, prozaik. (90. rocznica urodzin)
13. 11. Urodził się **Robert Louis Stevenson** (13. 11. 1850 – 3. 12. 1894) – pisarz angielski pochodzenia szkockiego. (170. rocznica urodzin)
- 17.11. **Międzynarodowy Dzień Studenta.**
- 20.11. **Światowy Dzień Ochrony Praw Dziecka.**
Zmarł **Lew Tołstoj** (9.09.1828 – 20.11.1910) – pisarz rosyjski, jeden z najwybitniejszych prozaików świata. (110. rocznica śmierci)
- 21.11. **Światowy Dzień Telewizji.**
- 22.11. Zmarła **Monika Zofia Szwaja** (12.12.1949 – 22.11.2015) – polska pisarka i dziennikarka telewizyjna. (5. rocznica śmierci)
- 25.11. **Światowy Dzień Pluszowego Misia.**
26. 11. Zmarł **Adam Mickiewicz** (24.12.1798 – 26.11.1855) – wielki poeta romantyczny, tłumacz. (165. rocznica śmierci)
27. 11. Urodził się **Walery Przyborowski** (27.11.1845 – 13.03.1913) – powieściopisarz, publicysta, historyk. (175. rocznica urodzin)
- 30.11. **Andrzejki.**
Urodził się **Mark Twain**, właśc. Samuel Langhorne Clemens (30.11.1835 – 21.04.1910) – pisarz amerykański. (185. rocznica urodzin)

GRUDZIEŃ

- 1.12. **Światowy Dzień Walki z AIDS.**
- 2.12. Zmarła **Helena Bechlerowa** (2.12.1908 – 18.09.1995) – autorka książek dla dzieci, audycji radiowych, tłumaczka z języka rosyjskiego. (25. rocznica śmierci)
- 3.12. **Międzynarodowy Dzień Osób Niepełnosprawnych.**
- 4.12. **Dzień Górnika, Barbórka.**

- Urodził się **Munro Leaf** (4.12.1905 – 21.12.1977) – pisarz amerykański, autor książek o byczku Fernando. (115. rocznica urodzin)
- Urodził się **Rainer Maria Rilke** (4.12.1875 – 29.12.1926) – poeta austriacki, prozaik. (145. rocznica urodzin)
5. 12. Zmarł **Alexandre Dumas** – ojciec, właśc. Davy de La Pailletterie (24.07.1802 – 5.12.1870) – francuski powieściopisarz i dramaturg, autor znanych powieści historyczno-awanturnych. (150. rocznica śmierci)
- 6.12. **Mikołajki.**
- 10.12. **Światowy Dzień Ochrony Praw Dziecka, Międzynarodowy Dzień Praw Człowieka.**
- 11.12. Urodził się **Józef Grycz** (11.12.1890 – 23.10.1954) – bibliotekarz, organizator i popularyzator nowoczesnego bibliotekarstwa polskiego. (130. rocznica urodzin)
- Urodził się **Alfred de Musset** (11.12.1810 – 2.05.1857) – pisarz francuski. (210. rocznica urodzin)
- 12.12. Zmarł **Marian Orłóń** (23.07.1932 – 12.12.1990) – prozaik, autor książek dla dzieci. (30. rocznica śmierci)
- Urodził się **Jan Kasprówicz** (12.12.1860 – 1.08.1926) – poeta. (160. rocznica urodzin)
- 13.12. **Dzień Księgarza.**
- 14.12. Zmarła **Stanisława Platówna** (14.02.1924 – 14.12.1975) – prozaik, autorka książek dla dzieci i młodzieży, dziennikarka. (45. rocznica śmierci)
- 14-22.12 **Wydarzenia grudniowe w Polsce 1970.** (50. rocznica)
- 15.12. Urodziła się **Jadwiga Chamiec** (15.12.1900 – 30.10.1995) – prozaik, autorka powieści historycznych dla młodzieży. (120. rocznica urodzin)
- Światowy Dzień Esperanto. Dzień Ludwika Zamenhofs**
- 21.12. Zmarł **Francis Scott Fitzgerald** (24.09.1896 – 21.12.1940) – pisarz amerykański. (80. rocznica śmierci)
- 23.12. Urodził się **Bronisław Długoszewski-Mróz** (23.12.1895 –

- 28.11.1960) – powieściopisarz, autor zbiorów baśni i legend.
(125. rocznica urodzin)
- 26.12. Urodziła się **Joanna Olech**, z domu Wunderlich (26.12.1955) – polska graficzka i autorka książek dla dzieci i młodzieży.
(65. rocznica urodzin)
- 27.12. Zmarła **Janina Mortkowiczowa** (20.10.1875 – 27.12.1969) – prozaik, tłumaczka, pedagog, działaczka oświatowa, autorka książek dla dzieci i młodzieży. (60. rocznica śmierci)
- 30.12. Urodził się **Rudyard Kipling** (30.12.1865 – 18.01.1936) – angielski nowelista, powieściopisarz i poeta, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1907 r. (155. rocznica urodzin)
- 31.12. Zmarła **Maria Kann** (11.05.1916 – 31.12.1995) – prozaik, poetka, autorka książek dla dzieci. (25. rocznica śmierci)
- Urodził się **Nicholas Charles Sparks** (31.12.1965) – amerykański pisarz, którego książki ukazują się w 33 językach.
(55. rocznica urodzin)

STOWARZYSZENIE BIBLIOTEKARZY POLSKICH

Katarzyna Węclawska

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Oddział Białostocki

„Ocalić od zapomnienia” –

spotkanie bibliotekarzy-emerytów

W sobotę 15 czerwca b.r. odbyło się kolejne spotkanie dedykowane emerytowanym bibliotekarzom – poprzednia integracja miała miejsce w czerwcu 2017 r. – i było okazją m.in. do zaprezentowania uczestnikom nowej siedziby Książnicy Podlaskiej, wzbogacone o przedstawienie teatralne „Oświadczyń” A. Czechowa w wykonaniu grupy „Rozhulana tanecznic” pod kierunkiem Ewy Jakubaszek z Wojewódzkiego Ośrodka Animacji Kultury w Białymstoku. Tegoroczne hasło przyświecające naszej integracji to „Ocalić od zapomnienia”, a organizatorem było tradycyjnie Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Okręg Podlaski oraz Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku. W spotkaniu, które odbyło się w siedzibie Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego uczestniczyło 40 osób z Białegostoku i z terenu województwa. Imprezę otworzyła Dorota Łuckiewicz – wicedyrektor Książnicy Podlaskiej wspólnie z Małgorzatą Rokicką-Szymańską – przewodnicząca Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich Okręgu Podlaskiego, które gorąco przywitały wszystkich gości. Serdeczne słowa powitania skierowała również do zgromadzonych Joanna Trusiuk z Działu Instrukcyjno-Metodycznego.

Pierwszym punktem programu było spotkanie autorskie z Małgorzatą Dobkowską – znaną wszystkim zgromadzonym koleżanką bibliotekar-

ką, poetką, laureatką Nagrody Literackiej Prezydenta Miasta Białegostoku im. Wiesława Kazaneckiego. Rozmowę poprowadził Dominik Sołowiej – współpracownik Książnicy, dziennikarz z doświadczeniem radiowym i telewizyjnym oraz krytyk literacki. Była to świetna okazja, aby bliżej poznać naszą koleżankę Małgorzatę, jej inspiracje i warsztat literacki.

Następnie przeszliśmy do kolejnego punktu imprezy – „międzypokoleniowego dialogu przy kawie i herbacie”. Bogaty poczęstunek dla gości przygotowali sympatycy oraz czynni zawodowo członkowie SBP z Białegostoku i terenu.

Na zakończenie odbyła się *Muzyczna podróż sentymalna* pod kierunkiem Lidii i Tadeusza Trojanowskich – muzyków, animatorów kultury, autorów wielu publikacji muzycznych. Przy muzyce na żywo w wykonaniu pana Tadeusza, śpiewaliśmy wspólnie stare szlagiery m.in. *Głęboką studzienkę, Gdzie żeś ty bywał*, a na zakończenie spotkania słynne, filmowe *Ach śpij kochanie*.

W trakcie spotkania niektórzy emeryci odwiedzili działy Książnicy, w których pracowali przez wiele lat. Powróciły wspomnienia związane z obszarami działań realizowanymi przez poszczególnych uczestników spotkania.

Serdecznie dziękujemy wszystkim uczestnikom za wspólną zabawę oraz za pomoc w przygotowaniu integracji, która na pewno zostanie na długo w pamięci uczestników, a Małgorzacie Rokickiej-Szymańskiej składamy szczególne podziękowania za kontynuację realizowanych przedsięwzięć i poprowadzenie tegorocznej imprezy.

Małgorzata Rokicka-Szymańska

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Okręgu Podlaskiego

Sprawozdanie z działalności ogniw terenowych SBP w okręgu podlaskim za rok 2017 i 2018

2017

I. Sprawy organizacyjne:

- liczba członków Podlaskiego Okręgu SBP – 162, w tym: Oddziału Białostockiego – 100, Oddziału Łomżyńskiego – 25, Oddziału Suwalskiego – 37;
- w tym funkcjonuje 7 kół: augustowskie – 9 członków, suwalskie – 28, Białystok – 41, łapskie – 8, powiat – 29, bielskie – 4, hajnowskie – 10, monieckie – 8, kolneńskie – 10, łomżyńskie – 15.

W szeregach SBP Okręgu Podlaskiego odnotowano: 156 kobiet i 6 mężczyzn.

II. Sprawy merytoryczne wg celów strategicznych SBP

Cel 1: Uzyskanie przez SBP realnego wpływu na kształtowanie polityki i praktyki bibliotecznej w Polsce.

Przedstawiciele Zarządu Oddziału Białostockiego:

- prowadzili rozmowy z 3 wóldarzami powiatu białostockiego, dotyczące poprawy warunków pracy bibliotekarzy (w gminach: Turkoń Kościelna oraz Dobrzyniewo) z kolei w Suraziu usiłowano parokrotnie zmienić warunki zatrudnienia bibliotekarza z połowy etatu na cały. Rozmowy nie przyniosły oczekiwanych rezultatów. Samorządowcy zobowiązali się do poprawy warunków (finansowych i lokalowych) z chwilą pozyskania dodatkowych środków;

- wydano pozytywną opinię nt. dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Ks. A. Jabłonowskiej w Siemiatyczach celem przedłożenia umowy na stanowisku dyrektora biblioteki;
- wystąpiono w obronie 2 bibliotek samorządowych województwa podlaskiego, wydając opinie negatywne dotyczące łączenia bibliotek: GBP w Narwi, GBP w Białowieży.

Cel 2: SBP ważnym (strategicznym) partnerem w tworzeniu społeczeństwa wiedzy.

Oddział Białostocki

- Koło SBP w Hajnówce współorganizowało dwukrotnie promocję regionalnej książki J. Plewy „Leniewo, Lady, Porzecznicy: na białskim gościńcu”, ponadto ww. koło zaprezentowało sylwetkę dr. Tadeusza Rakowieckiego, patrona biblioteki w Hajnówce, zasłużonego dla nauki polskiej oraz dla rozwoju lokalnej społeczności.
- Koło w Łapach cyklicznie raz w miesiącu organizowało spotkanie z seniorami pt. „Poznajemy Łapy na nowo – rozmowy o historii”.
- Koło z Moniek zorganizowało konkurs pt. „Gry i zabawy naszych rodziców i dziadków” skierowany do bibliotekarzy i zainteresowanych osób z ww. obszaru.
- Ośmiokrotnie zaprezentowano ekspozycję fotograficzną w bibliotekach publicznych składającą się z 50 zdjęć na wystawach ph. „Reminiscencje biblioteczne SBP Oddziału Białostockiego obejmujące lata 2006–2017”.
- Wykonano w 6 bibliotekach ekspozycje związane z prezentacją publikacji wydanych nakładem Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich (większość książek wypożyczanych było ze zbiorów Książnicy Podlaskiej).
- Nabywano literaturę zawodową wydaną nakładem SBP, która była załącznikiem do upominków wyróżniającym się w pracy bibliotekarzom.

Oddział Łomżyński

- Biblioteka Publiczna Gminy Łomża z siedzibą w Podgórzu była pomysłodawcą i inicjatorem Pomnika Pamięci Ofiar Sybiru zlo-

kalizowanego w Podgórzu. Odsłonięcie pomnika zorganizowano w lutym 2017 roku, natomiast we wrześniu elementem uzupełniającym te wydarzenie była konferencja „Syberia dziś – nowe spojrzenie na tematykę przymusowych deportacji w głąb Rosji” pod patronatem honorowym MKiDN oraz TVP Białystok.

- Zorganizowano spotkania o zasięgu lokalnym z: M. Filipkowskim autorem książki „Opowieści znad mitycznej Wicenty (o pograniczu mego wzrastania)” oraz L. Czyżem „Cudze chwalicie swego nie znacie”.
- Zorganizowano cztery spotkania o zasięgu gminnym, akcentujące tematy niepodległościowe (konkurs recytatorski „Ni z tego, ni z owego była Polska na pierwszego”, spotkanie z historią „Dwie drogi do niepodległości – Józef Piłsudski i Roman Dmowski”, Festiwal Orkiestr Dętych „Dla Niepodległej” oraz „Literackie i historyczne wspomnienia Józefa Piłsudskiego w 150. rocznicę urodzin Marszałka”).
- Realizowano program „Szlakiem Wisły” (zorganizowano: spotkania z polskimi legendami, warsztaty animacji poklatkowej, wycieczkę dla uczestników projektu Warszawa–Kazimierz Dolny).

Oddział Suwalski

- Biblioteka Publiczna im. M. Konopnickiej w Suwałkach przygotowała pogadankę pt. „Zakazane książki” skierowaną do młodzieży.
- Zorganizowano w ww. placówce 2 wystawy akcentujące jubileusz SBP („Współczesne biblioteki – ciekawe, niezwykle, niesamowite” oraz „100. rocznica powstania SBP”).

Trzy Oddziały SBP województwa podlaskiego (Białostocki, Łomżyński i Suwalski) kontynuowały współpracę (zgodnie z tradycją uprzednich lat) z instytucjami lokalnymi (przedszkolami, szkołami, domami kultury, jednostkami samorządowymi itp.) przez cały rok, a także raz do roku (w maju) reprezentanci poszczególnych Oddziałów spotykali się na Bibliotecznej Lidze Powiatów.

Cel 3: Zwiększenie roli SBP w działaniach na rzecz integracji środowiska.

III. 2. Kreowanie pozytywnego wizerunku SBP

Realizowano poprzez:

- artykuły zamieszczone w: „Bibliotekarzu” nr 12/2017 pt. „Bogactwo działań na 100-lecie SBP na Podlasiu” oraz w „Głosie Bibliotek Publicznych Województwa Podlaskiego” nr 1/2017(17) „Sprawozdanie Zarządu Oddziału SBP w Białymstoku za 2016 rok”,
- cykliczne informacje o działalności SBP w województwie i nie tylko na spotkaniach szkoleniowych, w ramach rozwoju kompetencji zawodowych, organizowanych przez poszczególne Oddziały,
- przekazywanie raz w kwartale wiadomości o propozycjach działań SBP (ogólnopolskich oraz Okręgu Podlaskiego) zamieszczanych w Serwisie Informacyjnym Bibliotekarzy województwa podlaskiego na stronie www Książnicy Podlaskiej,
- zamieszczanie na stronie www Książnicy Podlaskiej w zakładce SBP informacji o zrealizowanych wydarzeniach,
- przeprowadzono konkurs na plakat i zakładkę akcentujący „100-lecie SBP” oraz zakładkę do książki (bibliotekarze dokonali wyboru materiałów graficznych poprzez głosowanie),
- zorganizowanie sześciu spotkań w ramach akcji ph. „Odjazdowy bibliotekarz”, które odbywały się w bibliotekach terenowych województwa podlaskiego, W wydarzeniu brali udział bibliotekarze (zrzeszeni i niezrzeszeni) oraz sympatycy bibliotek,
- udział bibliotek w różnorodnych akcjach w ramach XIV edycji Tygodniu Bibliotek 2017 ph. „Biblioteka. Oczywiście”,
- udział przedstawicielek z woj. podlaskiego (członkowie SBP) w uroczystych obchodach 100-lecia SBP zorganizowanych przez Zarząd Główny SBP oraz w Krajowym Zjeździe Delegatów SBP,
- uczestnictwo bibliotekarzy z Koła Łąskiego Oddziału Białostockiego, w charakterze wolontariuszki w Światowym Kongresie Bibliotek i Informacji IFLA we Wrocławiu.

III. 3. Działania na rzecz zwiększania liczby członków SBP

Poszczególne Oddziały na Podlasiu inspirowały bibliotekarzy, a w szczególności młodych do zasilenia szeregów SBP przy każdej nadarżającej się sytuacji (podczas spotkań integracyjnych, szkoleniowych oraz prywatnych kontaktów...). W ramach podjętych inicjatyw zachęcono 10 bibliotekarzy z Oddziału Białostockiego.

III. 4. Działania na rzecz zwiększenia społecznego prestiżu zawodu bibliotekarza

Okręg Podlaski SBP przeprowadził:

- w marcu konkurs na Bibliotekarza Roku 2016, nominowano 5 bibliotekarzy z województwa podlaskiego. **Bibliotekarzem Roku została kol. Iwona Czyżewska** (kierownik Filii nr 15 Książnicy Podlaskiej, skarbnik Oddziału Białostockiego).
- 10 maja 2017 roku w Książnicy Podlaskiej zorganizowano Dzień Bibliotekarza połączony z obchodami Światowego Dnia Książki na który zaproszono przewodniczącą SBP Panią Elżbietę Stefańczyk, władze samorządowe województwa podlaskiego, bibliotekarzy i współpracujące instytucje. Podczas spotkania, podsumowano konkurs na Bibliotekarza Roku 2016 (ogłoszony przez Zarząd Główny SBP), nagrodzono upominkami laureatów ww. konkursu. Gość honorowy – Pani Elżbieta Stefańczyk wygłosiła referat nt. „Biblioteka – instytucja zaspakajająca różne potrzeby w zakresie uczestnictwa w kulturze”, ponadto Przewodniczącej przekazano „podziękowanie za owocną współpracę na rzecz rozwoju bibliotekarstwa oraz wspierania bibliotek publicznych województwa podlaskiego”. Wręczono również prężnie działającym bibliotekom dyplom „Srebrnej Róży” przyznawany przez Kapitułę Książnicy Podlaską im. Ł. Górnickiego w Białymstoku.

III.5 Działania SBP na rzecz integracji zawodowej środowiska bibliotekarzy

Oddział Białostocki:

- spotkanie z emerytami ph. „Jak miłe są wspomnienia wcześniej urodzonych”
- impreza plenerowa pracownikom Książnicy Podlaskiej,
- dwie wycieczki dla osób zainteresowanych („Szlakiem piastowskim” 3-dniowy wyjazd w lipcu oraz „Listopadowa sobota w stolicy”).

Oddział Łomżyński:

- „Dzień Kobiet” w bibliotece w Podgórzu,
- wyjazd do Muzeum K. I. Gałczyńskiego w Praniu, uczestnicy skorzystali również z programu poetycko-muzycznego „Szarlatanów nikt nie kocha”.

Oddział Suwalski:

- rajd rowerowy ulicami Suwałk do siedziby WOSiR Szelment (maj 2017).

Cel 4: Zwiększenie dostępu do różnych nowoczesnych form kształcenia i doskonalenia zawodowego dla każdego bibliotekarza.

Okręg Podlaski SBP:

- popularyzował założenia projektu Analiza i Funkcjonowanie Bibliotek realizowanego przez Zarząd Główny SBP na spotkaniu bibliotekarzy oraz zamieszczał informacje nt. wskaźników czytelniczych w Elektronicznym Serwisie Informacyjnym Bibliotekarzy Województwa Podlaskiego;
- zachęcał bibliotekarzy do korzystania z ofert SBP Zarządu Głównego zamieszczanych na stronie www SBP.

Realizowanie form kształcenia i doskonalenia w:

Oddziale Białostockim

- warsztaty bibliotekarzy pt. „Asertywność, radzenie ze stresem i wypaleniem zawodowym”, zorganizowane w Książnicy Podlaskiej w Białymstoku,

- warsztaty bibliotekarzy pt. „Obsługa klienta, budowanie relacji, trudny klient w bibliotece”, spotkanie zorganizowano w MBP w Bielsku Podlaskim,
- warsztaty ph. „Autoprezentacja i wystąpienia publiczne w bibliotece. Trema przed wystąpieniem – sposoby na odświeżenie” przeprowadzone w MBP w Suraziu,
- konferencja pt. „Kulturotwórcza rola bibliotek” oraz seminarium „Wpływ osobowości bibliotekarza na jakość budowania relacji z ludźmi” zorganizowane przez MBP w Hajnówce,
- wymiana doświadczeń zawodowych ph. „Małe, ważne sprawy w SBP” w Książnicy Podlaskiej w Białymstoku.

Oddziale Łomżyńskim

- konferencja pt. „Bibliotekarz wczoraj i dziś – rola współczesnego bibliotekarza oraz wspomnienia o tych, którzy byli wśród nas” przeprowadzona w Bibliotece Publicznej Gminy Łomża z siedzibą w Podgórzu

2018

I. Informacje organizacyjne:

- Liczba członków Podlaskiego Okręgu SBP – 150, w tym: Oddziału Białostocki – 91, Oddziału Łomżyńskiego – 27; Oddziału Suwalskiego – 32.
- W tym: funkcjonuje 7 kół: augustowskie – 9, suwalskie – 24, białostockie – 38, łapskie – 8, powiat – 44, kolneńskie – 12, łomżyńskie – 15.
- Ubyło 12 członków (zmiana miejsca pracy, odejście na emeryturę).
- W sumie odnotowano nowo zapisanych – 5 członków w tym: 3 osoby w SBP w Oddziale Białostockim i 2 osoby w Oddziale Łomżyńskim.
- W szeregach SBP Okręgu Podlaskiego odnotowano: 6 mężczyzn i 144 kobiety.

- Do 35 roku życia – 15 członków (4 osoby w Książnicy Podlaskiej i 11 w terenie).

Koalicjantami struktur SBP Okręgu Podlaskiego są biblioteki macierzyste poszczególnych Oddziałów w zależności od okoliczności samorządu (marszałkowski, poszczególnych powiatów i gmin) oraz instytucje kultury funkcjonujące w województwie. Współpracujemy ze Związkami Zawodowymi Książnicy Podlaskiej, a także Uniwersytetem w Białymstoku. W ramach współpracy realizujemy wymianę doświadczeń, doskonań zawodowych, wyjazdy integracyjne, spotkania studyjne, zapraszamy partnerów do udziału w zaplanowanych przedsięwzięciach.

W 2018 roku w Oddziale Białostockim i Zarządzie Podlaskim SBP dokonano przeglądu dokumentacji, która spowodowała selekcję niektórych dokumentów (zdezaktualizowanych, o niskiej wartości archiwalnej). Na bieżąco przesyłano wytyczne oraz korespondencje otrzymywane z Zarządu Głównego SBP do ogniw terenowych. W związku z RODO dokumentacja jest przechowywana w szafie zamkniętej na klucz. W lutym 2019 roku dokonano aktualizacji bazy członków w oparciu o zgłoszone informacje z trzech Oddziałów (Białostockiego, Łomżyńskiego i Suwalskiego).

Zarząd Okręgu Podlaskiego SBP podjął uchwałę 1/2018 powierzającą kol. Katarzynię Hryniewickiej funkcję Okręgowego Administratora Bazy Danych członków SBP. W związku z powyższym funkcja dotychczasowego administratora kol. Teresy Kruszewskiej uległa wygaśnięciu (koleżanka zrezygnowała z członkostwa SBP).

II. Działalność ogniw terenowych (wg celów strategicznych SBP).

Cel 1: Zwiększenie wpływu na kształtowanie polityki i praktyki bibliotecznej w Polsce.

Przedstawiciele Zarządu Okręgu/Oddziału Białostockiego:

- prowadzili rozmowy z 2 wóldarzami powiatu białostockiego, w sprawie ochrony interesów – warunków pracy i płacy bibliotekarzy (w gminach: Turośń Kościelna, Suraz). Rozmowy w Turośni Kościelnej przyniosły pozytywne rezultaty (placówka została przeniesiona do nowego obiektu), natomiast w Surazie sprawy kadrowe nie

zostały rozstrzygnięte pomyślnie, trwają nadal oczekiwania na zmianę, powodem jest brak finansów w budżecie.

- wydano pozytywną opinię nt. dyrektora Gminnej Biblioteki Publicznej w Filipowie celem akceptacji przeszerokowania bibliotekarza na stanowisko kierownika biblioteki.
- wypowiedziano się w kwestii połączenia dwóch bibliotek z domem kultury (GBP w Filipowie i GBP w Orli), wydając opinie za połączeniem.
- prowadzono rozmowy z przedstawicielami dwóch bibliotek (Bielsku Podlaskim, Zambrowie) celem realizacji przez nich zadań bibliotek powiatowych, w których do tej pory nie utworzono. Temat został przesunięty na kolejny rok (po wyborach samorządowych).

Cel 2: SBP ważnym (strategicznym) partnerem w tworzeniu społeczeństwa wiedzy.

Oddział Białostocki

Doskonalenia branżowe:

- Zorganizowano spotkania branżowe pod patronatem SBP, skierowane do zainteresowanych bibliotekarzy. Na zaproszeniach zamieszczano logo SBP jako partnera w działaniu. Trzy powiaty woj. podlaskiego (suwalski, łomżyński, białostocki) połączyły siły organizując wspólne szkolenie ph. „Biblioteka w teatrze, teatr w bibliotece” w Łapach w ramach działań Tygodnia Bibliotek.
- Realizowane przedsięwzięcia:
 - 8.03.2018 „Rozwój kompetencji osobistych bibliotekarzy: marka osobista i wizerunek bibliotekarza wizytówką biblioteki” (spotkanie zorganizowano w Książnicy Podlaskiej z udziałem 35 bibliotekarzy z województwa podlaskiego);
 - 9.03.2018 „Kreatywny bibliotekarz – myślenie lateralne” (szkolenie zorganizowano w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Hajnówce, wzięło w nim udział 23 bibliotekarzy powiatu hajnowskiego oraz nauczyciele bibliotekarzy);
 - 11.04.2018 „Kreatywny bibliotekarz – myślenie lateralne” (seminarium przeprowadzono w Miejskiej Bibliotece w Mońkach

z udziałem 25 bibliotekarzy z Koła SBP monieckiego oraz zainteresowanych nauczycieli bibliotekarzy z powiatu monieckiego);

- 12.04.2018 „Bibliotekarz ambasadorem kultury – savoir vivre w pracy” (spotkanie zorganizowano w Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Łapy, a wzięło w nim udział 28 bibliotekarzy i nauczycieli bibliotekarzy tego regionu oraz radny gminy Łapy);
- 16.05.2018 konferencja w ramach koalicji Bibliotecznej Ligi Powiatowej (powiatu białostockiego, łomżyńskiego, suwalskiego) ph. „Biblioteka w teatrze, teatr w bibliotece” zorganizowana w Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Łapy (wzięło w nim udział 56 osób: w tym bibliotekarze bibliotek publicznych, nauczyciele bibliotekarze gminy Łapy, 2 samorządowców z gminy Łapy, Powiatu Białostockiego oraz Urzędu Marszałkowskiego);
- 5.12.2018 szkolenie bibliotekarzy powiatu białostockiego ph. „Jak skutecznie promować czytelnictwo – czyli nie ma mowy o nudzie w bibliotece”, przeprowadzone w Filii Bibliotecznej w Rybołach (uczestniczyło w nim 36 osób);
- 14.12.2018 wymiana doświadczeń przedstawicieli trzech Oddziałów SBP ph. „Wspólne cele, czyli w jedności siła” połączone z opłatkiem (uczestniczyło w nim 19 osób). Spotkanie zorganizowano w Książnicy Podlaskiej.

Z 7 spotkań szkoleniowych skorzystało 222 uczestników (zrzeszonych i niezrzeszonych w SBP). Średnia liczba uczestników w spotkaniu 32 osoby.

Wyjście studyjne

- 14.04.2019 SBP Okręgu Podlaskiego zorganizowało dwuczęściowe spotkanie ph. „Kampus Uniwersytecki, czyli nieznany Białystok ze stali i szkła” (pierwsza część spotkania), drugą część przeprowadzono w Książnicy Podlaskiej ph. „Warsztaty z teatrem Kamisihibai”. W spotkaniu uczestniczyło 15 zainteresowanych osób z Białegostoku oraz terenu.

Konkursy:

Oddział Białostocki

SBP w wymienionych konkursach było współorganizatorem i fundatorem upominków laureatom.

- 4.04.2018 – podsumowanie konkursu plastycznego ogłoszonego przez Powiatową Bibliotekę w Mońkach pod hasłem „Dom moich przodków”, na który wpłynęło 85 prac. Na spotkanie przybyli uczestnicy konkursu oraz zainteresowane osoby (ok. 90 uczestników).
- 9.05.2018 – podsumowanie konkursu na Bibliotekarza Roku 2018, który został zorganizowany w Książnicy Podlaskiej na gali Święta Książki i Biblioteki (85 uczestników).
- 9.11.2018 – podsumowanie konkursu powiatowego fotograficzno-historycznego „Niepodległa nasza Mała Ojczyzna – puzzle patriotyczne” skierowanego do młodzieży klas V–VII. W konkursie wzięła udział 58 osób z powiatu białostockiego oraz Białegostoku. Organizatorem głównym przedsięwzięcia była Biblioteka Publiczna Powiatu Białostockiego oraz Miejska Biblioteka Publiczna w Wasilkowie, a także Starostwo Powiatowe w Białymstoku. Na podsumowanie przybyli uczestnicy, nauczyciele, bibliotekarze, władze samorządowe z gminy Wasilków oraz Starostwa Powiatu Białostockiego (ok. 85 osób);
- 14.11.2018 – podsumowanie konkursu wojewódzkiego ph. „Niepodległa w mojej bibliotece” w Książnicy Podlaskiej. W konkursie wzięło udział 9 bibliotek terenowych. W podsumowaniu uczestniczyli bibliotekarze publiczni z Białegostoku oraz bibliotekarze samorządowi województwa podlaskiego, a także przedstawiciel samorządu w Hajnówce (50 uczestników).

Oddział Łomżyński

- Rozbudowa Alei Zesłańców Sybiru (przygotowanie wykazu osób wywiezionych podczas deportacji) wykonana z inicjatywy Biblioteki Publicznej Gminy Łomża z siedzibą w Podgórzu – realizowana przez członków ww. Oddziału.

- Udział w Rankingu Bibliotek 2018 BPG Łomża w Podgórzu (Biblioteka zajęła I miejsce w województwie podlaskim, a IV w Polsce).
- Wydanie publikacji „Nieprzemilczana historia. O zesłańcach Sybiru z gminy Łomża” przez Koło Łomża.
- Spotkania autorskie z Zenonem Krajewskim (autorem książki regionalnej „Meandry losu”) – koło Łomża i Kolno.
- Organizowanie spotkań (wieczornic, wykładów, turniejów, gier terenowych, montaż słowno-muzyczne, spotkań autorskich) związanych z 100. rocznicą odzyskania niepodległości w poszczególnych bibliotekach oddziału łomżyńskiego.
- Konkurs recytatorski o zasięgu gminnym i między powiatowym „Ojczyzna w poezji” w kole Łomża i Kolno.

Oddział Suwalski

- Cykl zajęć ph. „Przysłowia mądrością narodów” organizowanych w Bibliotece Publicznej w Suwałkach. Przygotowano quizy i kalambury. W 6 spotkaniach uczestniczyła młodzież, której czytano przysłowia i interpretowano ich znaczenie. SBP Oddział Suwalski ufundował upominki najaktywniejszym uczestnikom.
- Zaakcentowano 100. rocznicę odzyskania niepodległości organizując quiz dla dzieci i młodzieży pt. „Polsko kocham Cię”. SBP Oddział Suwalski zakupił nagrody laureatom.
- SBP Oddział Suwalski wspólnie z Ośrodkiem Sportu i Rekreacji w Suwałkach zorganizował VIII edycję akcji „Odjazdowy bibliotekarz”.

Cel 3: Integracja środowiska i zwiększenie prestiżu zawodu bibliotekarza

Oddział Białostocki SBP zorganizował dwie wycieczki integracyjne. Organizatorzy zaproponowali wyjazdy bibliotekarzom z Oddziałów oraz sympatykom SBP. Podczas wycieczek po wyznaczonej trasie podróży zwiedzano obiekty historyczne, odwiedzano biblioteki, wymieniano doświadczenia zawodowe. Informacje o integracji przesłano na portal SBP oraz

Starostwa Powiatu Białostockiego, a także Książnicy Podlaskiej. Oddział Białostocki gościł bibliotekarzy terenowych z dwóch bibliotek powiatowych (okręgu łódzkiego i mazowieckiego), dzieląc się doświadczeniami oraz prezentując Książnicę Podlaską. Ponadto odwiedzono dwie biblioteki miejsko-gminne w powiecie białostockim.

Oddział Łomżyński zorganizował Dzień Bibliotekarza i Bibliotek w plenerze, zapraszając na spotkanie wszystkich członków oraz koalicjantów stowarzyszeniowych.

Cel szczegółowy III.1. Doskonalenie form komunikacji SBP ze środowiskiem wykorzystania nowych technologii.

Przedstawiciele SBP Okręgu Podlaskiego cyklicznie komunikowali się ze sobą, zapraszali się wzajemnie na organizowane spotkania branżowe w swych siedzibach, a także na wyjazdy integracyjne. Zapraszano bibliotekarzy publicznych, nauczycieli bibliotekarzy i bibliotekarzy akademickich. W 2018 roku reprezentanci Zarządu Podlaskiego SBP z Książnicy Podlaskiej dzielili się informacjami podczas szkoleń o wydarzeniach w SBP, ponadto złożyli wizytę w kołach (Łapach, Mońkach, Hajnówce, Bielsku Podlaskim), na których prezentowano działania SBP Oddziału Białostockiego, „posiłkując” się zdjęciami wykonanymi podczas spotkań. Wykonano pięć ekspozycji fotograficznych ph. „Reminiscencje biblioteczne w ramach działań SBP w latach 2006–2018” oraz prezentowano przygotowaną prezentację multimedialną o ważniejszych wydarzeniach ww. Oddziale.

Zamieszczano informacje na stronie <http://www.ksiaznicapodlaska.pl/statics/sbp.html> o realizowanych przedsięwzięciach SBP w Oddziale Białostockim, ponadto cyklicznie wysyłano wiadomości do ogólnopolskiego portalu SBP za pośrednictwem Zarządu Głównego (za pomoc i wsparcie dziękujemy Pani Joannie Filimonow).

Cel szczegółowy III.2. Kreowanie pozytywnego wizerunku SBP.

Wydarzenia biblioteczne w poszczególnych ogniwach były realizowane przez członków SBP mających na celu kreowanie pozytywnego wizerunku bibliotekarstwa, a przy tym jednocześnie SBP. 60% bibliotek województwa podlaskiego wzięło udział w corocznych akcjach ogólnopolskich m.in.: Tygodniu Bibliotek, Nocy Bibliotek, Dniu Bibliotekarza. Informa-

cje o wydarzeniach z poszczególnych bibliotek zamieszczano w mediach społecznościowych oraz wymieniano się informacjami „metodą szeptaną” na spotkaniach zawodowych oraz na posiedzeniach samorządowych w poszczególnych gminach, miastach. Popularyzowano konkurs na Bibliotekarza Roku 2017 wysyłając informacje do poszczególnych bibliotek województwa podlaskiego, zachęcając ich do udziału.

Książnica Podlaska w Białymstoku pozyskała dodatkowe środki na realizację projektu pt. „Z książką w podróż historyczną” przy współpracy z SBP Okręgiem Podlaskim. Działania skierowane były do bibliotekarzy i czytelników województwa podlaskiego. Członkowie stowarzyszenia uczestniczyli w projekcie w dniu wolnym od pracy.

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Oddziału Białostockiego było partnerem konkursu fotograficzno-historycznego „Niepodległa nasza Mała Ojczyzna – puzzle patriotyczne”, realizowanym przez Bibliotekę Publiczną Powiatu Białostockiego Książnicy Podlaskiej. Stowarzyszenie na rzecz konkursu ufundowało nagrody finalistom, a opiekunom merytorycznym (nauczycielom bibliotekarzem oraz bibliotekarzem) przekazano zakupione przez organizatora przedsięwzięcia publikacje SBP w podziękowaniu za ich wkład w pracę. Do każdej książki wkładano zakładki SBP wykonane przez Oddział Białostocki.

SBP Okręgu Podlaskiego starało się:

- propagować wydawnictwa i szkolenia SBP;
- przysyłać informację o wydarzeniach stowarzyszeniowych do poszczególnych bibliotek województwa podlaskiego oraz mediów społecznościowych;
- współorganizować przedsięwzięcia mające na celu umacnianie więzi zawodowych pracowników czynnych zawodowo oraz emerytów w zakresie zadań statutowych SBP;
- współpracować z instytucjami kultury;
- przekazywać doświadczenia branżowe innym zainteresowanym bibliotekom i bibliotekarzom;
- pozyskiwać nowych partnerów w sektorze kultury, książki i biblioteki;

- realizować wspólne inicjatywy z partnerami zawodowymi na rzecz rozwoju bibliotekarstwa.

Cel szczegółowy III.3. Działania na rzecz zwiększenia atrakcyjności SBP dla aktualnych i potencjalnych członków Stowarzyszenia.

SBP Oddziału Białostockiego starało się akcentować rocznice jubileuszy Bibliotek (w których pracują członkowie SBP), jubilatom przekazywano dyplom oraz upominek w postaci książek, w pakiecie przekazywano 1 publikację wydaną przez SBP. Ponadto osobom odchodzącym na emeryturę (zrzeszonym w stowarzyszeniu) dziękowano za ich trud w pracy na rzecz bibliotekarstwa. Zachęcano wszystkich do uczestnictwa w szkoleniach organizowanych przez SBP Zarząd Główny oraz ogniwa podlaskie. Ponadto przy każdej nadarzającej się okazji zachęcano młodych bibliotekarzy do wstąpienia w szeregi stowarzyszenia. Na początku roku kalendarzowego drogą elektroniczną wysyłano wstępne plany działań SBP Okręgu Podlaskiego na dany rok, ponadto przesyłano cyklicznie link do strony internetowej SBP, informując o wydarzeniach i propozycjach. Pod koniec roku przekazywane są informacje drogą e-mail o niektórych większych wydarzeniach organizowanych w ogniwach.

Cel szczegółowy III.4. Działania na rzecz zwiększenia społecznego prestiżu zawodu bibliotekarza.

Bibliotekarze z województwa podlaskiego zamieszczali artykuły w czasopismach branżowych m.in. „Bibliotekarzu” (nr 6, 9), „Poradniku Bibliotekarza” (nr 7-9), „Bibliotece Publicznej” (nr 6) oraz w „Głosie Bibliotek Publicznych Województwa Podlaskiego” (nr 1 (18)). Teksty miały charakter informacyjno-metodyczny (20 artykułów), miały na celu upowszechnienie informacji o działaniach bibliotecznych, zaprezentowanie „prężnych” placówek działających w województwie.

Okręg Podlaski SBP był organizatorem konkursu na Bibliotekarza Roku 2017 w oparciu o wytyczne Zarządu Głównego SBP. Podsumowanie konkursu odbyło się 9.05.2018 w siedzibie Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku i połączone było ze Świętem Książki i Biblioteki. Na uroczystą galę zaproszono bibliotekarzy, media oraz przed-

stawicieli samorządu, duchowieństwa, reprezentantów Civitas Christiana z Białymstoku.. Program spotkania objął wystąpienia zaproszonych gości, zadbano również o oprawę muzyczną. Laureatom konkursu Bibliotekarz Roku 2017 wręczono dyplom oraz drobne upominki, w tym publikacje SBP. Nominowano 6 bibliotekarzy z województwa podlaskiego (z bibliotek publicznych) do tytułu Bibliotekarza Roku 2017, którym udało się pozyskać bilety od sponsora na sztukę teatralną. Wszyscy wyróżnieni mieli duże doświadczenie zawodowe i staż pracy.

Ponadto Kapituła „Srebrnej Róży” wyróżnienie Dyrektora Książnicy Podlaskiej (coroczna nagroda przyznawana przez powołane jury) uhonorowała grupę osób dyplomem oraz wydawnictwami Książnicy Podlaskiej za współpracę z biblioteką wojewódzką oraz działaniami na rzecz bibliotekarstwa.

W grudniu Biblioteka Publiczna Powiatu Białostockiego Książnicy Podlaskiej na ostatnim szkoleniu merytorycznym wyróżniała 5 bibliotekarzy za aktywność zawodową na rzecz środowiska lokalnego, wręczając im podziękowania oraz pakiety książek i gier edukacyjnych. Dyplomy były podpisane przez Starostę Powiatu Białostockiego, Dyrektora Książnicy Podlaskiej oraz przedstawicielkę Okręgu Podlaskiego SBP.

Cel szczegółowy III.5. Działania SBP na rzecz integracji zawodowej środowiska bibliotekarzy.

Cyklicznie raz do roku organizowane jest spotkanie integracyjne pracowników Książnicy Podlaskiej przy wsparciu Oddziału Białostockiego SBP. Spotkanie miało charakter rozrywkowo-integracyjny, w analizowanym roku uczestniczyło w nim 85 osób.

Ponadto zorganizowano dwa wyjazdy:

- 23.06.2018 – „Szlakiem tatarskim na Podlasie”, w wyjeździe uczestniczyło 56 osób;
- 27-30.09.2018 – „Z trójmiasta do Szwecji”, w wyjeździe uczestniczyło 47 osób.

Biblioteki w terenie oraz filie biblioteczne Książnicy Podlaskiej wypożyczały zdjęcia z Zarządu Okręgu SBP (formatu A4) przedstawiające wydarzenia SBP, obejmujące lata 2006–2018. Przygotowano ekspozycję

pod hasłem „Reminiscencje biblioteczne realizowane przez SBP Oddziału Białostockiego 2006–2018”.

Cel 4.: Zwiększenie dostępu bibliotekarzy do różnych form kształcenia i doskonalenia zawodowego.

W części 2 (doskonalenie branżowe połączone z wyjściem studyjnym) wymienione zostały inicjatywy realizowane przy współpracy z SBP Okręgu Podlaskiego, na które zapraszano bibliotekarzy publicznych oraz zainteresowanych bibliotekarzy nauczycieli.

Ze szkoleń ZGSBP z województwa podlaskiego skorzystali bibliotekarze, którzy uczestniczyli w doskonaleniach zawodowych:

- „Warsztaty dla administratorów projektu” – 1 osoba z Książnicy Podlaskiej;
- „Pół roku po reformie ochrony danych osobowych – praktyczne rozwiązania. Rodo w bibliotece” – 1 osoba z Książnicy Podlaskiej;
- „Biblioteka XXI wieku” – 2 osoby z Oddziału Łomżyńskiego;
- dwie przedstawicielki z Podlasia uczestniczyły w spotkaniu edukacyjno-szkoleniowym Zarządu Głównego w Warszawie zorganizowanym w czerwcu.

117 bibliotek z województwa podlaskiego wzięło udział w ogólnopolskich badaniach efektywności bibliotek publicznych prowadzonych przez Zarząd Główny SBP w ramach projektu „Analiza funkcjonowania bibliotek”.

„Razem można więcej osiągnąć. Ale, gdy się nie uda, porażka znacznie mniej boli. Bo zawsze jest ktoś obok, na kim można się wesprzeć”.

Wszystkim Koleżankom i Kolegom, którzy włączyli się do realizowanych przedsięwzięć serdecznie dziękujemy i liczymy na dalszą współpracę.

Zarząd Okręgu i Oddziałów zaprasza do współpracy i realizowania wspólnych pomysłów wszystkich bibliotekarzy.

STATYSTYKA BIBLIOTECZNA

STATYSTYKA BIBLIOTECZNA

GŁOS BIBLIOTEK PUBLICZNYCH Województwa Podlaskiego

SPRAWOZDANIE CYFROWE ZA 2018 ROK - WOJ. PODLASKIE

L.P.	Gmina	Księgozbiór 2018	Przebieg w 2018	Ubyło w 2018	ZAKUP KSIĄŻEK			Lit. plikowa dla dzieci do 10 lat	% lit. plikowej dla dzieci do 10 lat	Liczba książek na 1000 mieszkańców	Liczba książek na 1 czytelnika	Czytelnicy		do lat 15		ogółem		Wypożyczenia	
					ogółem	na 1 czytelnika	na 1000 mieszkańców					2018	%	2018	%	2018	%	2018	%
I.	GRÓDZKIE																		
1.	Białostocki	1143690	56069	29061	23747	0,5	8,0	147847	23,63%	393,6	26,6	43935	566	10375	23	837721	54587	158697	4558
2.	Łomżyński	202413	6407	12882	5174	0,6	8,2	45480	12,61%	310,6	24,4	8018	-812	2074	-43	170258	-12947	39737	-2203
3.	Suwałski	1535516	8079	8073	4049	0,4	5,6	41025	21,42%	274,8	18,5	10344	-337	2194	91	196949	-13630	41825	-1638
ogółem		1539619	68555	50016	32970	0,5	7,7	234552	15,04%	362,2	25,0	62287	-563	14643	71	1204928	28010	240259	717
II.	ZIEMSKIE																		
1.	Augustów m.	118100	2116	6085	1710	0,4	5,7	28054	21,95%	377,1	25,5	4483	-267	1418	-36	58926	-11157	14562	-2210
2.	Augustów (Zarnowo)	44566	1045	548	920	0,9	13,5	14905	33,08%	683,4	45,0	1001	54	585	42	22115	625	11842	-558
3.	Bagłow	26978	635	122	599	1,1	10,7	11503	41,84%	497,3	50,8	841	-54	346	-55	10800	-951	4657	-1095
4.	Lipsk	20487	500	77	495	1,9	9,5	6157	29,45%	400,0	80,4	260	-13	51	-10	4995	-530	854	89
5.	Nowinka	23568	636	1161	607	1,2	20,6	7487	32,53%	789,4	47,4	466	37	279	42	8315	-405	4870	-206
6.	Plaska	18509	283	164	266	1,3	10,2	6700	35,97%	717,3	91,8	203	43	62	18	3514	584	763	99
7.	Sztabin	34590	729	0	554	1,1	10,9	11109	31,46%	692,5	69,8	506	-2	237	15	12386	101	14603	-609
ogółem		266788	5944	8157	5145	0,7	8,8	82925	29,14%	486,5	38,0	7480	-202	2978	16	121051	-11733	42153	-4490
1.	Choroszcz	31881	830	3554	830	0,7	5,5	10211	35,02%	193,6	24,3	1202	32	491	69	26672	-1945	6296	-259
2.	Czarna Biał	46042	1317	2195	1279	1,0	11,2	11307	25,04%	394,3	36,2	1248	29	373	54	29817	-479	9948	-108
3.	Dobryńsk	11518	513	115	511	1,6	5,6	2982	26,03%	129,4	38,2	312	7	89	6	510	-9	1159	140
4.	Grodzisk	23473	424	814	383	0,8	7,3	6978	30,23%	438,8	45,8	504	27	178	1	9037	-1683	2862	58
5.	Juchnowiec	40928	1810	123	1712	1,1	10,6	10052	23,59%	263,0	28,3	1505	-30	454	-44	21232	3273	7041	1570
6.	Lapy	125779	2160	4848	1357	0,5	6,2	23339	18,97%	557,1	42,6	2873	-159	764	-30	53147	-4818	15697	-1010
7.	Michałowo	51066	1300	968	1300	1,8	19,5	16064	29,29%	771,3	71,5	719	-29	190	-8	25095	-2856	5122	-1210
8.	Posiewne	13637	518	2437	393	0,9	17,4	4214	36,99%	339,9	26,2	448	15	288	14	7481	-1875	2541	-1357
9.	Supraśl	36361	1301	3483	867	0,7	5,7	11385	33,34%	225,9	28,6	1166	-35	623	13	15018	-23	4994	-660
10.	Surz	11785	272	1	272	1,2	13,9	2101	22,40%	614,5	54,1	233	16	86	19	3845	-527	1478	-136
11.	Turośń Kościelna	23078	373	1017	363	1,1	5,8	7129	31,86%	368,4	68,2	338	-22	104	-4	5529	4	7763	701
12.	Tyśmien	28762	589	0	589	0,9	9,4	11685	26,20%	437,2	43,9	623	6	148	-9	35952	2375	7633	701
13.	Wielkiew	52789	2157	1055	2069	1,3	12,4	14136	26,23%	322,7	32,8	1642	35	572	71	27809	-682	6568	-28
14.	Zabłudów	48949	707	166	691	0,8	7,5	14104	29,70%	514,0	56,7	837	-25	330	10	14337	-1818	4709	-210
15.	Zawady	12227	488	0	429	1,4	15,6	4261	33,57%	462,7	41,7	305	1	152	-9	2351	-176	694	-79
ogółem		553615	14759	20776	13045	0,9	8,8	144928	26,47%	371,1	39,2	13965	-144	4843	61	282492	-11349	79540	-2584
1.	Białostocki - m.	85604	2769	1457	2029	0,7	8,0	19711	22,67%	341,3	30,0	2907	-33	1040	69	56476	895	14559	-318
2.	Białystok (Augustowo)	34738	752	1048	725	1,1	10,8	12137	35,24%	513,1	51,9	663	-12	525	9	10002	-871	7514	-272
3.	Białystok	14574	641	0	264	0,6	6,1	4298	28,25%	352,3	35,8	425	17	175	31	8421	1767	2318	607
4.	Białystok - m.	14234	825	793	825	1,5	21,9	2934	20,57%	378,0	25,8	554	3	186	18	17175	2252	4488	53
5.	Białystok - gm.	12399	186	0	186	1,2	3,2	3612	26,79%	233,6	23,6	149	-1	105	-4	2136	-322	1780	-412
6.	Olla	11925	245	1518	245	1,2	8,9	4488	42,13%	387,5	53,3	200	-4	104	8	3981	556	1390	-10
7.	Rokla	9361	308	733	282	1,2	15,0	3312	37,06%	476,8	36,9	242	-11	156	5	6746	-729	2944	-590
8.	Wysoki	19165	497	1019	383	0,9	8,6	5928	33,69%	398,4	43,6	405	103	175	-21	5188	-10	2608	192
ogółem		207800	6243	5568	4939	0,9	9,0	58420	27,99%	365,8	36,4	5539	62	2466	115	111125	3538	37611	-750
1.	Grajewo	50821	7133	2242	7133	0,5	5,2	11561	23,25%	226,3	22,0	2264	-179	917	-12	42746	-3365	13193	2594

L.P.	Gmina	Księgozbiór w 2018	Przybyło w 2018	Ubyło w 2018	ZAKUP KSIĄŻEK			% lit. przyjętych do działu ogółu lit.	Liczba książek na 100 mieszkań- czyń	Liczba książek na 1 mieszkań- czyń	Czytelni		do lat 15		Wypożyczenia					
					ogółem	na 1 osobę	na 100 miesz.				ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1	Grajewo (Ruda)	16715	843	600	843	2,8	14,5	72,30	42,63%	291,2	56,3	301	-7	119	-9	7289	-368	3141	74	74
2	Radziłów	19148	773	1947	659	2,8	13,8	53,50	29,77%	376,0	76,5	235	3	55	7	4006	-358	1250	256	256
3	Rajgród	16959	344	3432	344	0,5	6,6	37,33	26,91%	264,7	21,9	633	58	284	44	17796	2905	5808	236	236
4	Szczuczyn	30266	788	260	675	1,0	11,0	78,53	25,83%	504,0	44,2	697	11	254	3	11328	-457	3005	-1029	-1029
5	Włocławek	12845	357	0	357	1,2	9,7	39,35	29,81%	360,5	45,1	293	-20	118	-18	4690	-658	1871	-117	-117
6	Grajewski	146760	4238	8481	4011	0,9	8,4	39,76	27,90%	299,5	32,2	4423	-134	1727	1	87845	-1605	28268	2017	2017
7	Hajnówka m.	84897	2493	3373	2298	0,5	11,0	182,70	21,75%	404,5	18,9	4453	-20	1286	132	74563	-7312	19654	-1688	-1688
8	Hajnówka	18394	333	221	171	0,6	7,6	47,02	25,46%	223,5	63,9	289	4	39	5	5466	716	602	143	143
9	Czeremcha	21171	255	0	255	0,6	8,0	54,07	24,55%	492,0	52,2	422	-31	65	-25	18930	8159	8250	7487	7487
10	Czyże	11194	162	2270	162	1,0	8,1	26,63	29,31%	451,6	56,4	161	-6	31	-3	2315	-134	870	51	51
11	Duliszewo	10725	423	115	422	2,1	27,2	44,00	39,88%	711,3	54,1	204	-9	91	-12	21546	-845	569	-865	-865
12	Kleszczewo	11987	237	276	237	0,5	9,2	31,87	26,67%	474,7	25,3	47	-8	136	-2	10146	45	3675	-57	-57
13	Hajnówka (Dubiny)	9147	520	0	432	1,9	11,1	25,73	26,62%	247,4	42,2	229	7	102	24	7104	-182	3034	-43	-43
14	Narew	26679	377	281	366	0,8	10,3	69,16	25,83%	756,1	68,3	392	-27	115	7	11935	-1103	3587	-787	-787
15	Narewka	24759	278	746	247	0,8	6,7	73,81	32,73%	688,3	87,8	237	-29	62	-24	7303	-384	2037	-153	-153
16	Hajnowski	179503	5078	7529	4575	0,7	10,5	50,69	25,80%	500,6	31,4	8920	-119	1927	78	140185	2980	42478	4108	4108
17	Kolno m.	38763	1092	1529	1033	0,8	10,0	119,48	31,17%	371,5	30,6	1252	-46	600	-19	18807	-648	6726	-1220	-1220
18	Grabowo	11014	198	0	198	0,7	5,6	30,66	27,35%	319,2	38,9	268	3	169	32	6152	47	3150	310	310
19	Kolno (Czerwone)	34023	477	0	472	0,7	5,5	102,35	29,67%	400,1	54,0	639	-43	235	-50	9023	-269	4121	381	381
20	Maly Płock	33682	645	228	520	1,2	10,8	108,80	31,91%	708,3	78,0	437	23	188	14	5953	326	2116	149	149
21	Stawiski	12444	1271	6350	224	1,2	3,6	41,77	56,71%	119,6	39,2	188	-122	63	-66	3064	-1734	825	-1103	-1103
22	Turośl	25398	922	237	688	1,3	17,3	82,99	31,83%	508,2	37,3	699	14	338	2	13307	1715	6039	593	593
23	Kolniski	155312	4605	8344	3335	1,0	8,7	48,60	32,07%	393,2	43,3	3503	-171	1593	-127	56306	-563	22877	-910	-910
24	Jedwabne	20464	587	0	587	1,0	11,1	78,43	37,26%	396,6	34,5	610	10	300	40	5018	-366	1971	-37	-37
25	Lomża (Podgórze)	113866	2800	4163	2169	1,3	19,7	40,12	35,66%	1021,5	86,7	1687	-30	689	36	40332	-1848	14823	-1081	-1081
26	Masłowo	12388	480	218	471	1,3	11,1	65,93	30,62%	507,8	59,6	361	-29	178	37	9584	-1357	4389	-992	-992
27	Nowogród	16463	245	418	239	0,6	5,9	64,75	36,36%	454,2	44,5	411	-36	136	-19	10829	925	4734	408	408
28	Płanica	31396	689	444	684	0,7	6,4	99,75	31,53%	296,0	34,6	914	6	441	10	23848	-3580	10149	-2195	-2195
29	Przytulny	12454	292	213	292	2,4	13,6	44,89	35,82%	585,7	103,6	121	-28	45	-12	3437	-1205	1079	-529	-529
30	Świdawo	26828	929	512	914	1,2	17,1	108,97	40,36%	509,1	34,4	792	-47	535	3	23048	-3017	15644	-2388	-2388
31	Turów	27538	609	164	609	2,5	15,0	80,90	28,91%	690,3	117,1	239	-43	51	-8	5225	-373	2368	-247	-247
32	Łeba	31350	643	857	506	0,7	12,2	76,52	24,59%	749,2	44,0	708	-14	285	0	9055	-468	3830	-517	-517
33	Konarski	303757	7174	6987	6471	1,1	12,7	102,24	33,64%	596,1	52,0	5843	-205	2660	19	130476	-11289	58977	-7066	-7066
34	Goniadz	15744	332	301	288	1,8	6,0	48,12	30,50%	319,6	95,0	166	7	35	-5	2571	-171	508	-71	-71
35	Jasionówka	13921	287	332	253	1,1	9,0	34,94	25,22%	495,0	59,7	232	-22	62	-14	4851	373	1518	269	269
36	Jaświły	25151	645	97	624	2,3	12,5	96,07	37,36%	514,5	92,8	277	5	79	-12	9027	-868	3402	75	75
37	Knyazyn	20341	452	303	428	0,7	9,0	75,40	36,80%	430,4	35,0	566	33	202	5	9117	-539	3711	-57	-57
38	Kopyno	28313	819	127	764	1,1	19,0	98,37	33,91%	720,3	41,2	704	15	310	2	14029	494	7094	682	682
39	Morki	51161	1581	1755	1544	0,8	10,3	160,27	31,43%	338,9	25,9	1970	-164	741	-88	34689	-2897	9382	-1215	-1215
40	Trzciannica	16691	524	358	524	0,8	12,1	61,55	36,51%	389,0	26,5	636	45	221	26	6455	-49	3099	-20	-20
41	Monieście	171322	4620	3273	4435	1,0	10,9	57,47	32,28%	422,7	37,8	4571	-81	1650	-86	80739	-3497	28714	-337	-337
42	Sajmy m.	49311	853	2570	628	0,7	11,6	64,00	33,64%	877,6	53,2	895	-38	188	-18	15881	342	2468	50	50
43	Gubry	21484	142	0	142	1,3	5,2	54,77	29,35%	790,8	200,1	108	-11	25	-5	1265	-173	278	-71	-71
44	Krasnopol	18527	233	0	233	0,6	6,1	32,47	19,37%	437,3	46,6	360	7	73	-6	4611	154	1118	123	123

L.P.	Gmina	Księgozbiór w 2018	Przybyło w 2018	Ubyło w 2018	ZAKUP KSIĄŻEK			Lit. pktów dotycząca ogółu lit.	% lit. przyjętych do ogółu lit.	Liczba książek na 100 mieszkań- ców	Liczba książek na 1 mieszkań- czyń	Czytelni		do lat 15		Wypozyczenia			
					ogółem	na 1 osobę	ogółem					ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	Purk	21991	226	6372	225	1,1	5,4	62,11	39,20%	379,6	78,8	201	62	49	19	3368	900	563	262
2	Selny gm.	15510	242	729	233	1,6	5,8	37,40	24,90%	374,7	102,9	68	0	68	0	3134	103	1274	94
3	sejmiński	124003	1096	8671	1461	0,9	7,2	25,16%	21,54%	579,2	68,3	116	410	48	28259	474	5701	66	
1	Siemiatycze m.	78608	2213	304	1682	0,6	11,6	19,77%	33,88%	554,2	2,9	2947	292	852	89	39736	1139	11445	345
2	Drohiczyń	45864	680	0	680	1,3	10,7	15,71%	33,88%	733,0	89,3	521	37	230	13	13110	2546	4167	1076
3	Działdowo	12957	184	0	184	0,9	6,6	36,72	27,94%	473,4	62,6	210	26	71	14	5034	1638	2108	946
4	Grodzisk	10744	149	78	149	0,8	3,6	24,77	22,90%	285,1	56,0	193	9	51	1	3950	539	687	12
5	Mielnik	23116	754	695	725	1,7	30,3	69,34	29,92%	967,2	53,9	430	23	131	24	10940	1882	4063	1133
6	Milejczyce	13856	208	0	186	0,9	10,4	42,65	30,33%	784,8	71,4	197	3	40	0	3648	1211	1408	405
7	Nurzec Stacja	18604	1181	8641	339	1,0	8,7	58,45	44,92%	317,2	35,4	349	16	106	16	5687	660	1258	220
8	Pełkowo	12362	168	0	168	0,9	5,9	39,62	37,62%	441,8	70,0	719	21	67	27	3529	2104	1439	963
9	Siemiatycze	31033	575	6156	404	0,5	6,6	109,78	43,14%	417,8	34,2	745	5	344	24	14312	2579	7697	1655
10	Siemiatycze	248344	6112	15876	4517	0,8	10,1	73,37	30,73%	531,3	41,3	5771	212	1892	52	99266	10862	3871	6065
1	Działdowo Biel	51075	1738	36709	1611	1,1	13,9	13,47	83,65%	139,3	11,1	1445	33	270	11	28626	2408	7512	1177
2	Janów	16286	543	1027	467	1,1	11,3	47,77	26,83%	430,0	42,0	424	48	155	14	10714	390	2780	108
3	Korycin	15523	404	404	359	1,6	11,1	28,37	18,23%	479,9	69,5	224	3	47	4	5869	232	1024	164
4	Krynki	15127	403	0	403	2,0	13,0	27,94	17,99%	500,3	77,7	200	10	19	14	6365	221	818	9
5	Kuznica	19556	469	0	467	0,9	7,3	45,64	22,69%	500,7	43,4	464	11	134	8	8199	137	1369	144
6	Nowy Dwór	12009	197	0	197	0,9	7,3	38,12	26,65%	454,8	54,2	225	6	77	8	6902	609	2745	130
7	Sidra	15621	212	1113	212	1,4	6,0	53,47	36,32%	419,7	96,8	152	23	25	10	5381	265	1667	461
8	Sokołki	104735	3157	1427	2387	0,8	9,3	21,99	20,01%	415,1	34,7	3068	182	1032	12	73547	10176	26039	2623
9	Suchowola	21407	490	0	378	0,7	5,5	68,80	31,42%	317,3	41,1	533	2	151	9	6478	847	1414	249
10	Szudziałowo	26607	429	638	429	0,9	14,6	99,31	37,91%	890,5	56,6	463	36	270	11	10257	1257	4503	945
11	Sokołki	300046	8082	41518	6970	1,0	10,2	75,51	28,32%	393,5	37,0	7198	339	2337	64	161258	15032	49871	5970
1	Bakalarzewo	16567	409	12	409	1,1	13,2	45,28	26,65%	545,8	69,3	388	6	134	4	6204	229	1435	29
2	Filipów	20148	221	0	211	0,7	4,8	48,78	23,95%	466,6	69,3	294	28	91	19	6701	2030	1943	867
3	Jeleniewo	13062	257	0	223	0,9	7,0	36,43	27,31%	421,5	51,9	257	9	68	24	18233	1112	8148	1264
4	Przeosi	22707	537	216	536	1,2	18,2	81,53	55,41%	780,9	52,9	435	6	51	1	8049	705	2682	682
5	Raczk	28000	1200	0	1129	1,8	18,9	76,48	26,19%	488,0	45,8	638	28	226	32	14731	3222	6213	2710
6	Rutka Tarak	11010	242	175	211	1,1	8,9	38,47	34,73%	466,4	57,4	193	22	57	16	732	199	253	212
7	Suwalski (Płociczno)	32222	821	271	821	1,2	10,8	95,48	29,13%	429,6	48,7	673	19	275	3	10882	126	4206	167
8	Suwalski	30231	454	254	406	0,6	10,4	99,23	32,61%	776,3	46,1	660	22	406	22	9321	124	4743	512
9	Szupliński	12743	596	667	513	1,2	21,4	4208	33,26%	528,9	29,2	453	32	201	14	6965	554	1864	4
10	Wizajny	186710	4737	1615	4459	1,1	12,4	56378	29,70%	529,3	47,8	3971	48	1609	58	81638	1723	31587	1019
1	Wysoka Maz. m.	45734	1162	3448	1119	1,3	11,9	13,65	31,74%	449,7	49,3	880	165	286	56	13036	2044	2948	496
2	Ciechanów	26580	563	3448	563	0,6	6,5	82,02	34,61%	273,1	27,0	876	81	300	33	9778	317	1975	354
3	Czajów	29527	556	3922	433	0,7	6,8	82,60	35,66%	367,5	36,8	597	407	318	27	12108	854	5925	29
4	Kulawo	30098	634	501	572	1,9	12,9	95,78	31,68%	682,4	100,4	307	27	104	7	3821	839	1262	320
5	Kabłiny-Borzyów	14676	468	0	468	1,8	14,4	41,79	27,60%	465,0	56,7	267	5	88	1	5272	776	1575	22
6	Kielce-Kosielska	14041	307	46	255	2,2	6,2	41,96	29,34%	460,2	123,3	116	23	35	1	7599	160	2397	420
7	Nowe Piekuty	5172	350	0	348	3,3	8,9	13,20	23,90%	141,0	51,3	107	1	40	6	781	100	321	2063
8	Sokoły	20714	801	0	720	1,8	12,5	65,62	31,28%	364,3	52,3	401	11	144	9	7276	471	2213	2279
9	Szopów	20919	369	0	330	1,8	4,7	52,28	24,68%	214,5	185	44	25	27	3103	1308	460	1263	
10	Wąsosz	0	0	0	0	0,0	0,0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	480

L.P.	Gmina	Księgozbiór w 2018	Przebieg w 2018	Ubyło w 2018			ZAKUP KSIĄŻEK			Lit. piękna dla dzieci do ogółu lit.	% lit. pięknej dla dzieci do ogółu lit.	Liczba książek na 100 m. kw. miesz.	Liczba książek na 1 czytelnika	Czytelnicy			Wypożyczenia		
				3	4	5	6	ogółem	na 1 czyt.					na 100 miesz.	ogółem	do lat 15	ogółem	lit. p. dziec.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1.	wysokomazowiecki	203821	5210	12406	4808	1,3	8,4	60985	31,02%	342,7	53,0	3710	-250	1350	-79	62873	-3263	19086	-1339
2.	Zambrow m.	66804	1463	599	1263	0,5	5,7	20971	30,99%	305,4	27,1	2497	-93	834	-19	50454	-4356	17789	-2713
3.	Koliki Koscielne	12571	273	327	273	2,1	11,7	3475	27,76%	535,6	94,8	132	-3	31	1	2031	-151	377	13
4.	Rulki-Kossaki	18022	612	588	610	2,6	10,9	6186	34,26%	322,4	76,1	237	-35	94	-25	8425	-425	3992	-282
5.	Szumowo	20435	445	0	434	2,0	8,9	6179	29,59%	428,1	97,6	214	7	69	21	3410	-960	900	-273
6.	Zambrow	8976	302	0	302	2,1	3,4	3443	37,11%	103,8	64,0	145	-5	133	1	2268	-24	1707	-172
7.	Zambrowski	126808	3065	1514	2882	0,9	6,6	40264	31,35%	292,5	39,8	3225	-129	1161	-21	66588	-5916	24765	-3427
8.	ogół pow. ziemskie	3174357	81593	152468	70993	0,9	9,4	920091	29,65%	412,4	39,9	77829	-1658	28706	-44	1510301	-68290	504706	-20056
9.	OGÓŁEM	4769108	159148	202484	103863	0,7	8,8	1154443	24,48%	398,8	33,7	140126	-2221	45439	27	2715229	-40280	744965	-27359
10.	TEREN	3623478	94079	173423	80216	0,8	9,1	1006596	28,39%	400,6	36,9	96191	-2807	33064	4	1877508	-34867	586268	-37897

SPRAWOZDANIE CYFROWE Z CZYTELNICTWA ZA 2018 ROK W KSIĄŻNICY PODLASKIEJ

Lp.	NAZWA	Księgozbiór		Liczba czasopiśm bieżących		Zbiory specjalne	CZYTELNICI		WYPOŻYCZENIA		Wypożyczenia zbiorów specjalnych	Odwiedziny w bibliotece	Liczba udostępnień czas. bieżących	Księgozbiór udostępniiony na miejscu	Liczba udostępnień informacji
		ogółem	przebieg	ogółem	ubycie		ogółem	do 16	ogółem	lit. p. dz.					
1	Filia nr 1	27348	1742	2773	22	222	2145	585	57638	11307	303	22358	1409	299	3713
2	Filia nr 2	25399	1879	1638	18	124	1644	300	39353	5580	197	13653	2269	5	3035
3	Filia nr 3	38585	1540	3292	30	142	1927	439	39392	7649	55	10350	795	32	242
4	Filia nr 4	23480	3989	3769	21	1231	2820	1084	48403	13472	1865	29370	927	717	1504
5	Filia nr 5	25190	1999	1550	24	634	2896	642	53186	13833	925	25332	3648	2100	3167
6	Filia nr 6	32648	1482	1541	16	79	2443	452	53086	10002	0	18456	3251	2682	1021
7	Filia nr 7	64737	2687	2273	23	156	3011	950	50763	13699	171	24221	3921	157	2826
8	Filia nr 8	37191	2081	3979	26	504	3202	837	72764	14330	1117	29802	3597	1214	7367
9	Filia nr 9	85435	3019	740	116	869	3202	1172	72672	18767	999	33016	1449	970	3595
10	Filia nr 10	12497	815	0	5	8	2021	1854	8157	8157	54	7907	230	1125	306
11	Filia nr 11	17569	334	0	11	12	340	164	9557	2027	0	7834	1150	167	0
12	Filia nr 12	14807	443	20	15	14	595	295	5505	1519	0	6848	1346	338	337
13	Filia nr 13	19573	1492	2330	20	134	1888	322	52673	9135	168	20713	3833	405	4887
14	Filia nr 14	3226	277	0	4	52	94	0	1349	224	63	1245	128	640	593
15	Filia nr 15	39133	3015	0	24	1232	2857	1085	65598	28214	727	30098	2460	238	7783
16	Filia nr 17	17556	1096	4277	19	223	1448	293	25270	3772	254	16222	1902	432	2342
17	RAZEM FILIE	484374	27860	28382	394	5636	32333	10254	653020	158697	6838	297225	32315	11521	42718
18	BIBLIOTEKA GŁÓWNA	605959	28209	679	3406	11477	11602	121	184701	0	19897	116688	50429	28522	9133
19	Razem	1089673	56069	29061	3800	119813	43935	10375	837721	158697	26735	413913	82744	40043	51851

SPRAWOZDANIE Z ROZWOJU CZYTELNICTWA ZA I PÓŁROCZE 2019 ROKU - BIBLIOTEKI WOJ. PODLASKIEGO

Lp.	NAZWA GMINY	CZYTELNI					ODWIEDZINY W BIBLIOTECZNE					WYPOŻYCZENIA					UDOSTĘPNIANIE PREZENCYJNE					STAN KSIĘGOZBIORU					WPL.WYW						
		ogółem	2019	2020	2021	2022	ogółem	2019	2020	2021	2022	ogółem	2019	2020	2021	2022	ogółem	2019	2020	2021	2022	ogółem	2019	2020	2021	2022		ogółem	2019	2020	2021	2022	
I.	GRODZISK	35047	1608	7975	553	181072	9823	425844	9724	81267	3306	50408	8793	13054	160	15857	4881	34853	2075	114241	147315	79148	10919	114241	147315	79148	10919	114241	147315	79148	10919		
1.	Białostocki	6282	427	1559	18	28932	1463	86935	4360	2019	3509	6329	4309	4277	156	632	35	2628	176	202127	35882	3045	2601	202127	35882	3045	2601	202127	35882	3045	2601		
2.	Konarski	7655	425	1558	34	40759	3553	104068	20955	20213	1136	6248	1741	4187	156	1516	2943	13570	1466	178653	36866	2069	393	178653	36866	2069	393	178653	36866	2069	393		
3.	Świerki	49864	756	11132	537	250763	4907	616847	2409	121619	3139	63065	6752	21518	169	60915	1903	51081	785	1535021	230133	33282	13913	1535021	230133	33282	13913	1535021	230133	33282	13913		
II.	ZIEMSKIE	3664	26	1140	67	18419	838	34671	752	3774	313	4487	125	536	18	697	10	2790	462	115384	25109	866	616	115384	25109	866	616	115384	25109	866	616		
1.	Augustów	1008	124	307	71	4724	319	10095	1415	5708	374	840	57	349	65	707	245	472	58	46069	11371	713	692	46069	11371	713	692	46069	11371	713	692		
2.	Chorosze	687	149	255	19	3255	834	11977	1603	2752	262	1002	13	841	695	68	54	1017	307	32333	10316	452	452	32333	10316	452	452	32333	10316	452	452		
3.	Gródzisk	1008	124	307	71	4724	319	10095	1415	5708	374	840	57	349	65	707	245	472	58	46069	11371	713	692	46069	11371	713	692	46069	11371	713	692		
4.	Łyski	407	42	224	26	2180	102	4489	145	2500	113	59	147	431	160	37	6	229	43	23874	7531	366	291	23874	7531	366	291	23874	7531	366	291		
5.	Nowinka	163	3	45	12	853	28	1492	369	412	30	747	828	402	345	16	44	33	33	10812	6721	103	102	10812	6721	103	102	10812	6721	103	102		
6.	Pliska	183	3	45	12	853	28	1492	369	412	30	747	828	402	345	16	44	33	33	10812	6721	103	102	10812	6721	103	102	10812	6721	103	102		
7.	Szulin	411	24	177	3	3486	277	6602	509	2392	17	1665	186	1317	152	317	202	59	1	34695	4409	115	101	34695	4409	115	101	34695	4409	115	101		
8.	Żelazów	6150	18	2407	37	39645	717	69029	1359	23208	577	12637	239	3006	429	2751	559	6783	38	265297	71442	2091	1773	265297	71442	2091	1773	265297	71442	2091	1773		
9.	Chorosze	687	149	255	19	3255	834	11977	1603	2752	262	1002	13	841	695	68	54	1017	307	32333	10316	452	452	32333	10316	452	452	32333	10316	452	452		
10.	Gródzisk	1008	124	307	71	4724	319	10095	1415	5708	374	840	57	349	65	707	245	472	58	46069	11371	713	692	46069	11371	713	692	46069	11371	713	692		
11.	Turów	263	41	82	12	1347	55	2947	78	925	102	62	38	17	44	14	40	73	171	29004	7184	211	211	29004	7184	211	211	29004	7184	211	211		
12.	Gródzisk	1008	124	307	71	4724	319	10095	1415	5708	374	840	57	349	65	707	245	472	58	46069	11371	713	692	46069	11371	713	692	46069	11371	713	692		
13.	Włodzisław	1384	130	594	96	5691	209	16033	1650	1650	1650	1650	1650	1650	1650	1650	1650	1650	1650	1650	1650	1650	1650	1650	1650	1650	1650	1650	1650	1650	1650		
14.	Zimbrów	615	2	232	15	3915	926	7363	813	2440	744	2216	164	612	61	962	236	0	12459	4329	232	232	4329	4329	232	232	4329	4329	232	232	4329	4329	
15.	Zimbrów	195	0	89	6	1634	397	1485	387	486	170	1044	387	51	51	51	51	51	51	12459	4329	232	232	4329	4329	232	232	4329	4329	232	232	4329	4329
16.	Białostocki	10123	247	3379	48	52065	8340	145940	1660	39415	834	27247	2065	8594	285	6864	200	9708	2144	55452	148164	7301	6320	55452	148164	7301	6320	55452	148164	7301	6320		
17.	Białostocki	2507	237	684	103	12895	776	30582	2126	7678	703	3259	212	1488	95	754	404	2928	959	86150	20031	1343	1106	86150	20031	1343	1106	86150	20031	1343	1106		
18.	Białostocki	559	18	427	23	5559	345	6008	538	4402	303	635	37	0	621	46	231	4	32466	8951	428	428	32466	8951	428	428	32466	8951	428	428	32466	8951	
19.	Białostocki	363	8	120	9	2688	198	4829	56	1450	562	687	370	89	521	6	728	88	14513	4276	129	37	4276	4276	129	37	4276	4276	129	37	4276	4276	
20.	Białostocki	431	55	136	16	3076	441	5383	3320	1929	426	361	228	103	45	159	77	246	76	14342	2965	354	354	14342	2965	354	354	14342	2965	354	354	14342	2965
21.	Białostocki	431	55	136	16	3076	441	5383	3320	1929	426	361	228	103	45	159	77	246	76	14342	2965	354	354	14342	2965	354	354	14342	2965	354	354	14342	2965
22.	Białostocki	431	55	136	16	3076	441	5383	3320	1929	426	361	228	103	45	159	77	246	76	14342	2965	354	354	14342	2965	354	354	14342	2965	354	354	14342	2965
23.	Białostocki	431	55	136	16	3076	441	5383	3320	1929	426	361	228	103	45	159	77	246	76	14342	2965	354	354	14342	2965	354	354	14342	2965	354	354	14342	2965
24.	Białostocki	431	55	136	16	3076	441	5383	3320	1929	426	361	228	103	45	159	77	246	76	14342	2965	354	354	14342	2965	354	354	14342	2965	354	354	14342	2965
25.	Białostocki	431	55	136	16	3076	441	5383	3320	1929	426	361	228	103	45	159	77	246	76	14342	2965	354	354	14342	2965	354	354	14342	2965	354	354	14342	2965
26.	Białostocki	431	55	136	16	3076	441	5383	3320	1929	426	361	228	103	45	159	77	246	76	14342	2965	354	354	14342	2965	354	354	14342	2965	354	354	14342	2965
27.	Białostocki	431	55	136	16	3076	441	5383	3320	1929	426	361	228	103	45	159	77	246	76	14342	2965	354	354	14342	2965	354	354	14342	2965	354	354	14342	2965
28.	Białostocki	431	55	136	16	3076	441	5383	3320	1929	426	361	228	103	45	159	77	246	76	14342	2965	354	354	14342	2965	354	354	14342	2965	354	354	14342	2965
29.	Białostocki	431	55	136	16	3076	441	5383	3320	1929	426	361	228	103	45	159	77	246	76	14342	2965	354	354	14342	2965	354	354	14342	2965	354	354	14342	2965
30.	Białostocki	431	55	136	16	3076	441	5383	3320	1929	426	361	228	103	45	159	77	246	76	14342	2965	354	354	14342	2965	354	354	14342	2965	354	354	14342	2965
31.	Białostocki	431	55	136	16	3076	441	5383	3320	1929	426	361	228	103	45	159	77	246	76	14342	2965	354	354	14342	2965	354	354	14342	2965	354	354	14342	2965
32.	Białostocki	431	55	136	16	3076	441	5383	3320	1929	426	361	228	103	45	159	77	246	76	14342	2965	354	354	14342	2965	354	354	14342	2965	354	354	14342	2965
33.	Białostocki	431	55	136	16	3076	441	5383	3320	1929	426	361	228	103	45	159	77	246	76	14342	2965	354	354	14342	2965	354	354	14342	2965	354	354	14342	2965
34.	Białostocki	431	55	136	16	3076	441	5383	3320	1929	426	361	228	103	45	159	77	246	76	14342	2965	354	354	14342	2965	354	354	14342	2965	354	354	14342	2965
35.	Białostocki	431	55	136	16	3076	441	5383	3320	1929	426	361	228	103	45	159	77	246	76	14342	2965	354	354	14342	2965	354	354	14342	2965	354	35		

SPRAWOZDANIE Z ROZWOJU CZYTELNICTWA ZA I PÓŁROCZE 2019 ROKU - BIBLIOTEKI WOJ. PODLASKIEGO

Lp.	NAZWA GMINY	CZYTELNI				ODWIEDZINY W BIBLIOTECIE				WYPOŻYCZENIA				UDOSTĘPIANIE PRZECZYTYNE				STAN KSIĘGOZBIORU				WPEŁNIA	
		ogółem		do lat 15		ogółem		literatury pięknej dziecięcej		ogółem		odwiedziny w czytelnicy		liczba osób korzystających z Internetu		udost. czasop. biś.		ogółem		il. p. kł. dzieł w oł.			
1	2	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2019		
1	Janków	381	42	129	10	3284	245	6385	901	1532	232	1431	1	667	3	1727	368	1254	18516	4841	230	230	
2	Kolonia	169	12	40	16	926	481	2288	1648	381	337	88	64	33	9	19	33	92	25	15503	2885	282	237
3	Kolonia	169	12	40	16	926	481	2288	1648	381	337	88	64	33	9	19	33	92	25	15503	2885	282	237
4	Kolonia	169	12	40	16	926	481	2288	1648	381	337	88	64	33	9	19	33	92	25	15503	2885	282	237
5	Kolonia	169	12	40	16	926	481	2288	1648	381	337	88	64	33	9	19	33	92	25	15503	2885	282	237
6	Nowy Dwór	180	20	57	13	1332	214	3437	418	1115	406	559	228	42	3	355	168	249	189	19008	4850	152	137
7	Sienica	106	14	14	4	873	65	2578	254	701	169	730	335	0	0	75	4	1544	295	15732	5354	14	0
8	Sienica	2363	128	743	34	13553	1137	37716	174	12486	844	4021	521	881	134	2356	357	2463	164	104711	21327	1081	578
9	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
10	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
11	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
12	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
13	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
14	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
15	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
16	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
17	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
18	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
19	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
20	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
21	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
22	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
23	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
24	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
25	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
26	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
27	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
28	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
29	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
30	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
31	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
32	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
33	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
34	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
35	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
36	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
37	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
38	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
39	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
40	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
41	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
42	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
43	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
44	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
45	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
46	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
47	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
48	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
49	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
50	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
51	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
52	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
53	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
54	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
55	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
56	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
57	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
58	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880	105	102
59	Sienica	360	56	96	15	1346	228	2981	128	650	106	514	17	98	10	177	8	394	95	21407	6880		

